

LOTTO i Danmark

**Betænkning
fra
Lottoudvalget**

*Betænkning afgivet af det af
ministeren for skatter og afgifter
den 16. februar 1987, nedsatte udvalg*

**Betænkning nr. 1129
Skattedepartementet januar 1988**

trykt på genbrugspapir

ISBN 87-503-7125-8
Stougaard Jensen/København
Fi 03-31-bet.

INDHOLDSFORTEGNELSE

til betænkning

	Side
<u>Kapitel 1</u> <u>Indledning</u>	9
1.1 Udvalgets sammensætning	9
1.2 Udvalgets kommissorium	10
1.3 Udvalgets arbejde	11
1.4 Begrænsninger i udvalgets arbejde	12
<u>Kapitel 2</u> <u>Resume</u>	14
<u>Kapitel 3</u> <u>Lottospillet</u>	28
3.1 Hvad er lotto	28
3.2 Lottospillets udvikling og udbredelse i Europa	29
3.2.1 "Lykke Lotto"	30
3.3 Administration af lottospillet	30
3.3.1 Tipstjenesten	30
3.3.2 Maskinparken	31
3.3.3 Administration	32
3.3.4 Spillets opbygning	34
3.3.5 Spillets start	35
<u>Kapitel 4</u> <u>De almenvelgørende landslotterier</u>	36
4.1 Indledning	36
4.1.1 De humanitære organisationers baggrund og opgaver	36
4.1.2 De humanitære lotterier og lotto	37
4.2.1 Lovgrundlag	38
4.2.2 Gældende regulering af lotteriaktiviteten	39
4.2.3 Kompetence	40
4.2.4 Formål	40
4.2.5 Tilbagebetalingsgrad og anvendelse af overskud	41
4.2.6 Almindelige bestemmelser	41

	Side
4.3	Udviklingen 1980-1986 42
4.3.1	De statistiske oplysninger 44
4.3.2	En AIM-undersøgelse af et landslotteri .. 52
4.3.3	Afledede indtægter ved landslotterier ... 53
<u>Kapitel 5</u>	<u>De nordiske spillemarkeder</u> 55
5.1	Indledning 55
5.2.1	Norge. Lotto kontra andre spil 57
5.2.2	Tipningen 60
5.2.3	Pengelotteriet 61
5.2.4	De norske lotteriregler 61
5.2.5	Konklusion 62
5.3.1	Sverige 62
5.3.2	Paralleller til det danske spillemarked . 68
5.4.1	Lotto på Island 69
5.4.2	Lottospillets indvirkning på andre spil- leformer 72
<u>Kapitel 6</u>	<u>Konklusion på baggrund af de foreliggende undersøgelser (beskrevet i kapitel 4 og 5)</u> 73
6.1	Lotteriundersøgelser i Danmark 73
6.1.1	Lokale lotterier 73
6.1.2	Landslotterier 73
6.2	Paralleller fra udlandet 74
<u>Kapitel 7</u>	<u>Tipningen</u> 76
7.1	Indledning 76
7.2	Lovgrundlag 76
7.3	Overskuddets fordeling
7.4	Udviklingen i lovgivningen 77
7.5	Statens indtægter ved tipsspillet 81
7.6	Udviklingen i tipsoverskuddet 82
7.7	Tipning som spil 83
7.8	Tipning og lotto 84

		Side
<u>Kapitel 8</u>	<u>Lotto og totalisatorspil på heste</u>	94
8.1	Totalisatorspil	94
8.2	V6-spillet, lovgivning - økonomiske forventninger.	96
8.3	Konklusion.	98
<u>Kapitel 9</u>	<u>Klasselotteriet, varelotteriet og landbrugslotteriet</u>	100
9.1	Klasselotteriet.	100
9.2	Konklusion.	101
9.3	Landbrugslotteriet og varelotteriet	102
9.4	Konklusion.	103
<u>Kapitel 10</u>	<u>Bingo</u>	104
10.1	Indledning.	104
10.2	Radio/tv-bingo.	104
10.2.1	Antallet.	105
10.2.2	Omsætning.	105
10.3	Halbingo.	105
10.4	Udvalgets bemærkninger.	106
<u>Kapitel 11</u>	<u>Team Danmark</u>	107
11.1	Team Danmark og lotto.	107
<u>Kapitel 12</u>	<u>Danskernes spil i udlandet</u>	111
12.1	Indledning.	111
12.2	Bookmakerspillet i London.	111
12.3	Omsætning.	112
12.4	Påvirkning til dansk spil.	113
12.5	Lotto i Vesttyskland.	114
12.6	De vesttyske klasselotterier.	115
12.7	Den fremtidige udvikling.	116

	Side
<u>Kapitel 13</u>	<u>Sammenfatning af udvalgets undersøgelser</u>
	<u>vedrørende lottospil og de humanitære</u>
	<u>lotterier</u> 118
13.1	Lottospillet:s omfang 118
13.2	Udenlandske erfaringer vedrørende lotto
	kontra landslotterier. 119
13.3	Ligheder og forskelle mellem lotto og
	landslotterier i spillemæssig henseende . 119
13.4	120
<u>Kapitel 14</u>	<u>Udvalgets overvejelser vedrørende en</u>
	<u>økonomisk løsning for de humanitære</u>
	<u>organisationer</u> 122
14.1	Indledning. 122
14.2	De humanitære organisationer m.v. 123
14.3.1	Udvalgets indstilling. 126
14.3.2	Revisionsbestemmelse. 129
14.3.3	Finansiering. 130
14.4	Udvalgets overvejelser vedrørende ændring
	af de gældende lotteriregler. 134

Bilag

<u>Bilag 1</u>	Skrivelse fra ministeren for skatter og
(1-3)	afgifter til lottoudvalget angående hen-
	vendelse fra Ældre Sagen 141
<u>Bilag 2</u>	Skrivelse fra Forbrugerrådet til ministe-
(1-3)	riet for skatter og afgifter. 144
(4-11)	Korrespondance mellem Forbrugerrådet og
	Justitsministeriet ang. lotterireglerne . 147
<u>Bilag 3</u>	Oversigt over spilleformer i statslige
(1-5)	spillesekskaber tilknyttet Intertoto 155

	Side
<u>Bilag 4</u> (1-2)	Tipning/lotto i Norge 160
<u>Bilag 5</u> (1-7)	Cirkulære nr. 226 af 20. december 1963 om bortlodning 162
<u>Bilag 6</u> (1-3)	Cirkulære nr. 6 af 17. januar 1984 om bortlodning 169
<u>Bilag 7</u>	Cirkulære nr. 130 af 14. november 1986 om ændring af cirkulære om bortlodning .. 172
<u>Bilag 8</u>	Cirkulære nr. 117 af 3. august 1987 om ændring af cirkulære om bortlodning .. 173
<u>Bilag 9</u> (1-2)	Husstandsomdelte lotterier og ikke- husstandsomdelte lotterier 1980-1986 174
<u>Bilag 10</u> (1-8)	AIM-lotteriundersøgelse for Kræftens Bekæmpelse 176
<u>Bilag 11</u> (1-4)	Kræftens Bekæmpelses afledede indtægter af lotterier 184
<u>Bilag 12</u>	Lov om talspillet lotto i Norge 188
<u>Bilag 13</u> (1-6)	Skrivelser vedr. lotterier i Norge - Norsk Blindedeforbund og Det Kongelige Finans- og Tolldepartement 189
<u>Bilag 14</u> (1-3)	Skrivelser vedrørende svenske lotterier IOGT-NTO Lotteribyrå og A-lotterierna m.v. samt omsætningstal 195
<u>Bilag 15</u>	Udviklingen i tipsomsætningen 1949-1987 . 198

	Side
<u>Bilag 16</u> (1-3)	Spilleomsætningen pr. borger i spille- selskaber tilknyttet Intertoto 199
<u>Bilag 17</u>	Travsportens totalisatoromsætning 1980-1986 samt V6 (1984-1985)..... 202
<u>Bilag 18</u>	Travspil i Norge 203
<u>Bilag 19</u>	Klasselotteriets omsætning og overskud .. 204
<u>Bilag 20</u>	Varelotteriets og landbrugslotteriets omsætning og overskud 1980-1986 205
<u>Bilag 21</u>	Annonce fra Tipsbladet uge 33 1987 for bookmakersspillet i England 206
<u>Bilag 22</u> (1-2)	Beskrivelse fra De Samvirkende Invalide- organisationer af de i pulje 2 omtalte organisationer..... 207

Kapitel 1

INDLEDNING

1.1. Udvalgets sammensætning

Udvalget blev nedsat af ministeren for skatter og afgifter den 16. februar 1987 og fik følgende sammensætning:

Formand;

Direktør H. Sejer-Petersen, Det Danske Handelskammer

Medlemmer ;

Fuldmægtig Henrik Bloch Andersen, Justitsministeriet

Fuldmægtig Helle Bruhn, Socialministeriet

Kontorchef Lissi Snabe, Kulturministeriet

Kontorchef Gitte Skouby, Skattedepartementet

Kai Holm, Idrættens Fællesråd

Leif Mikkelsen, Idrættens Fællesråd

Generalsekretær Finn Larsen, Dansk Ungdoms Fællesråd

Direktør Ole Bang, Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse

Generalsekretær Eigil Pedersen, Dansk Røde Kors

Forretningsfører Bent Pedersen, De Samvirkende Invalideorganisationer

Direktør Frantz Howitz, Dansk Tipstjeneste

Direktør Poul Rørsgaard, Dansk Travsports Centralforbund/Foreningen til den Ædle Hesteavl's Fremme

Den 1. juni 1987 blev kontorchef Gitte Skouby fritaget fra hvervet som medlem af udvalget. Som nyt medlem udnævnte skatteministeren samtidig kst. kontorchef i Skattedepartementet Anne Marie Frederiksen.

Den 21. juli 1987 blev sekretariatschef Lars Pedersen, De Samvirkende Invalideorganisationer, udnævnt som medlem i stedet for Bent Pedersen, der afgik ved døden den 16. juni 1987.

Ved en del af møderne har Dansk Røde Kors været repræsenteret ved informationschef Poul Jul Andersen.

Som sekretærer for udvalget udpegedes fuldmægtig i Skattedepartementet Anne Marie Frederiksen, administrationschef i tipstjenesten Michael Thielsen og sekretær Anita Andersen.

Den 11. juni 1987 blev sekretær Lars Fogh, Skattedepartementet, udpeget som sekretær i stedet for fuldmægtig Anne Marie Frederiksen. Tillige har sekretær Troels Horn, Skattedepartementet, medvirket ved udarbejdelsen af de forskellige statistiske oversigter.

Udvalget har afholdt 9 møder.

1.2. Udvalgets kommissorium

Kommissoriet for udvalgets arbejde blev angivet således:

"Der er fra flere sider stillet forslag om indførelse af et lotto-spil i Danmark. Især idrætsorganisationerne har arbejdet aktivt for idéen.

På baggrund heraf har regeringen besluttet at nedsætte et udvalg om eventuel indførelse af et lotto-spil og om eventuelle ændringer i lotteriloven.

Idrætsorganisationernes arbejde finansieres ved, at organisationerne overtager andele af tipstjenestens overskud. Imidlertid har organisationerne i stigende grad vanskeligheder med økonomien. Dette skyldes på den ene side stagnation i tipsoverskuddet og dermed i de tipsmidler, der tilflyder idrætsorganisationerne, og på den anden side en forøget medlemstilgang og den almindelige prisudvikling. Herudover frygter idrætsorganisationerne og andre et fald i tipsomsætningen som følge af konkurrencen fra udenlandske lotterier og tv-lotto m.v.

For at imødekomme behovet for øget finansiering hos idrætsorganisationerne og andre, har regeringen fremsat lovforslag til ændring af tipsloven, hvorefter statsafgiften skal nedsættes med 3 pct. point i 1987.

Det er med henblik på en forbedring på længere sigt af de økonomiske vilkår for idrætten og andre ved en forøgelse af tipsmidlerne, man nu har besluttet at nedsætte det nævnte udvalg. Udvalget har til opgave at undersøge fordele og ulemper ved en eventuel etablering af talspil (lotto) i Danmark i tipstjenestens regi. Udvalget skal herunder undersøge, hvorvidt et eventuelt lotto vil få indvirkning på de humanitære foreningers lotteriindtægter, og - såfremt en negativ indvirkning må påregnes - da undersøge, hvorledes de pågældende foreninger kan friholdes for tab. Udvalget skal endvidere i samarbejde med tipstjenesten undersøge, hvorledes spillet mest hensigtsmæssigt kan opbygges. I sammenhæng med overvejelserne om indførelse af lotto-spil skal udvalget tillige overveje, om der er behov for ændringer i lotteriloven.

Udvalget skal afslutte arbejdet hurtigst muligt med henblik på, at den nødvendige lovgivning kan gennemføres i folketingsåret 1987-88."

Ved skrivelse af 7. maj 1987 har skatteministeren til udvalget oversendt en skrivelse af 23. april fra Ældre Sagen (bilag 1) med anmodning om, at udvalget medtager foreningens synspunkter i overvejelserne.

Endvidere har udvalget modtaget en henvendelse af 9. september 1987 (bilag 2) fra Forbrugerrådet vedrørende landslotterierne.

1.3. Udvalgets arbejde

Arbejdet i lottoudvalget har båret præg af, at vurderingerne

omkring et lottospils udvikling i Danmark og dets eventuelle indvirkning på andre spilleformer i sagens natur må blive af skønsmæssig karakter. At nå frem til entydige bedømmelser og konklusioner har naturligvis også været vanskeliggjort af, at udvalget dels har bestået af repræsentanter for de nuværende modtagere af tipsoverskuddet, som er gået varmt ind for indførelsen af et lottospil, dels af repræsentanter for de store humanitære landsforeninger, som fra starten har været modstandere af lottospillet, fordi det blev anset for at være en konkurrent til disse organisationers landslotterier.

Det anførte gav tidligt i udvalgsarbejdet anledning til en principdebat om, hvilken form udvalgets betænkning skulle have. Med en snæver fortolkning af kommissoriet kunne det således anføres, at udvalget alene var bedt om at foretage en faktisk bedømmelse af omstændighederne omkring indførelse af et lottospil samt i forlængelse heraf beskrive mulighederne for at afbøde spillets eventuelle negative indvirkning på andre spilleformer.

Under hensyntagen til den debat, der er gået forud for nedsettelsen af udvalget, og under hensyntagen til udvalgets brede organisationspolitiske sammensætning har udvalget imidlertid anset det for sin væsentligste opgave at fremkomme med et forslag til en bred løsning, der i rimelig grad kompenserer organisationerne.

1.4. Begrænsninger i udvalgets arbejde

Den snævre tidsfrist for færdiggørelsen af udvalgsarbejdet har ikke levnet tid til at foretage en fuldstændig beskrivelse af det danske spillemarked. De forskellige spilleformer er kun omtalt i det omfang, det skønnes nødvendigt for en bedømmelse af lottospillets mulige indvirkning. Udvalgsarbejdet har i vidt omfang drejet sig om disse indvirkninger - den negative indflydelse på andre spilleformer. Fordelene ved lot-

tospillet er derimod ikke selvstændigt behandlet, fordi de ikke er nær så komplekse. Spilletts fordele er først og fremmest af økonomisk art, idet spillet skønnes at kunne tilføre de hidtidige overskudsmodtagere m.v. og statskassen betydelige merindtægter.

Udvalget tager ikke stilling til, om lottospillet skal indføres, men der peges på en økonomisk model, hvorefter de forskellige interesser efter udvalgets mening på en rimelig måde tilgodeses.

Udvalget har ikke foretaget en økonomisk behovsanalyse for de organisationer, der primært er inddraget i problemstillingen, det være sig de hidtidige overskudsmodtagere, Team Danmark og de forskellige humanitære organisationer. De lotteriførende, humanitære organisationers indtægter af lotterierne er højst forskellige. For en række af de helt store organisationer, der har husstandsomdelte lotterier, udgør lotteriindtægterne mindre end 20% af de samlede indtægter. Det skal dog bemærkes, at disse midler er til fri disposition for de pågældende organisationer, mens en væsentlig del af de øvrige indtægter er øremærkede, eventuelt båndlagt til bestemte formål. Af denne grund er midlerne, selv om de måske ikke udgør en stor procentuel del af de samlede indtægter, af betydelig værdi for organisationerne.

For mindre, humanitære organisationer udgør lotteriindtægterne dog normalt en større del af deres økonomiske grundlag.

Kapitel 2

RESUME

2.1

Lottoudvalget blev nedsat af ministeren for skatter og afgifter i februar 1987 med den opgave at undersøge fordele og ulemper ved en eventuel etablering af talspil (lotto) i Danmark i tipstjenestens regi. Blandt andet skulle udvalget undersøge, hvorvidt et eventuelt lotto vil få indvirkning på de humanitære foreningers lotteriindtægter, og - såfremt en negativ indvirkning må påregnes - da undersøge, hvorledes de pågældende foreninger kan friholdes for tab. I sammenhæng med overvejelserne om indførelse af lottospil skal udvalget tillige overveje, om der er behov for ændringer i lotteriloven. Udvalgets sammensætning og kommissorium fremgår af kapitel 1. I kapitel 1 er endvidere i afsnittene 1.3. og 1.4. redegjort for udvalgets arbejde. Udvalget anfører bl.a. her, at under hensyntagen til udvalgets brede organisationspolitiske sammensætning har udvalget anset det for sin væsentligste opgave at fremkomme med et forslag til en bred løsning, som i rimelig grad kompenserer organisationerne.

2.2

I kapitel 3 er lottospillet beskrevet. Det grundliggende princip i lottospillet er, at deltagerne ud fra en fastlagt talrække afkrydser et antal cifre. Hvis de afkrydsede cifre ved den efterfølgende lodtrækning bliver udtrukket, har den pågældende vundet en førstepræmie. Udtrækkes kun en del af de afkrydsede tal som vindertal, har deltageren ret til en mindre præmie. I Sverige går spillet f.eks. ud på optimalt at afkrydse 7 "rigtige" numre ud af 35.

Afsnittet indeholder tillige oplysninger om spillets oprindelse og en oversigt: over spillets udbredelse i Europa. Lotto er indført i de fleste europæiske lande, senest i Norge og Island i 1986. Lottospillet er ikke indført i England, Italien, Grækenland og Luxemburg.

2.3

Udvalgets kommissorium forudsætter, at et eventuelt lottospil i Danmark etableres i tipstjenestens regi. I kapitel 3 er nærmere redegjort for tipstjenestens baggrund for at administrere spillet. Udvalget peger i afsnit 3.3.3. på to måder, på hvilke administrationen kan ske. Enten kan der oprettes et selvstændigt lottoselskab, der mod betaling lader Dansk Tipstjeneste AS administrere spillet. En sådan ordning er etableret i Norge. En anden mulighed er, at lotto indordnes under den nuværende bestyrelse i Dansk Tipstjeneste. Udvalget anser den sidstnævnte løsning for at være mest hensigtsmæssig. En samordning af tipning og lotto under samme bestyrelse og administration vil således ikke give anledning til uhensigtsmæssig konkurrence spillene indbyrdes og økonomiske krav fra de respektive overskudsmodtagere, hvis markedsandele og forudsætninger ændres. En sådan ordning forudsætter, at den samme fordelingsnøgle gælder for den samlede tips/lottoomsætning. Udvalget foreslår en sådan ordning indført.

I afsnit 3.3.4. skitserer udvalget på baggrund af oplysninger fra tipstjenesten lottospillets mulige opbygning i Danmark. Spillet forudsættes bl.a. at blive ugentligt og vil i øvrigt ligge nær op ad tipsspillet. Således forudsættes det, at tipstjenestens nuværende forhandlerkreds på 3.100, hovedsagelig mindre forretningsdrivende, ved siden af tipning skal være forhandlere for lottospillet. Der tilføres derved disse handlende en betydelig merindtægt på årsbasis. I øvrigt foreslås det, at tilbagebetalingsprocenten bliver den samme i lotto som i tipning, dvs. 45.

Udvalget er ved sine beregninger m.v. gået ud fra, at spillet hvis lovgivning herom gennemføres i foråret 1988 - kan startes i begyndelsen af 1989.

2.4

Efter en kort generel beskrivelse af de humanitære organisationers baggrund og opgaver gennemgås i kapitel 4 regelgrundlaget for organisationernes lotteriaktivitet. Der redegøres for, hvordan udviklingen fra klasselotterilovens tid (1869) er gået mod en mere liberal bevillingspraksis. Klasselotterilovens regler danner fortsat lovgrundlaget for lotteriaktiviteten. Loven administreres af Justitsministeriet, og regler herom er senest fastsat i bortlodningscirkulære af 17. januar 1984, som er ændret ved cirkulærer af 14. november 1986 og 3. august 1987.

Baggrunden for at lade spørgsmålet omkring etableringen af et lottospil behandle i et udvalg var bl.a. et ønske om at søge oplyst, hvilken indflydelse et lottospil kunne forventes at få for de humanitære landslotterier. Udvalget har derfor gennemført en undersøgelse af samtlige landslotterier afholdt i perioden 1980-86. Undersøgelsernes resultater fremgår af afsnit 4.3.1. På grundlag af oversigterne har udvalget foretaget en opdeling af de velgørende foreningers lotterier i to hovedgrupper bestemt af salgsformen. Den ene hovedgruppe omfatter, hvad udvalget betegner "husstandsomdelte landslotterier", hvorved forstås laridslotterier, hvor opfordring til at købe lodsedler udsendes i form af girokort til samtlige eller i hvert fald hovedparten af samtlige danske husstande.

Den anden kategori af lotterier består af de lotterier, som ikke husstandsomdeles til hele befolkningen, men hvor salget foregår gennem udsendelse af lodsedler eller opfordring til at købe lodsedler til udvalgte målgrupper, f.eks. den pågældende forenings egne medlemmer eller ved "håndsalg" af lod-

sedler til venner og bekendte m.v. Disse lotterier betegnes som "håndsolgte lotterier".

Den anførte sontring er anvendt på totaloversigten side 51, ligesom sontringen er anvendt i den mere detaljerede oversigt over udviklingen på lotterimarkedet (bilag 9).

Beskrivelsen af lotterimarkedet i kapitel 4 afsluttes med omtale af to undersøgelser, som er gennemført på initiativ af Kræftens Bekæmpelse. I afsnit 4.3.2. redegøres der således for en AIM-undersøgelse, der viser, hvilke bevæggrunde deltagerne har for at deltage i Kræftens Bekæmpelses lotterier, og afsnit 4.3.3. indeholder et af Revisions- og Forvaltnings-Instituttet A/S godkendt skøn over målelige dele af den indirekte værdi, landslotterierne har for Kræftens Bekæmpelse (ved medlemstilmeldinger og arvebeløb, som lotterierne giver anledning til). Skønnet ligger på mellem 35 og 56 mio. kr. på årsbasis. Sammenholdt med de statistiske oplysninger er den samlede indtægt gennem lotterierne i 1986 over 100 mio. kr. og i 1987 over 135 mio. kr.

Udvalgets konklusioner på basis af oplysningerne i kapitel 4 fremgår af kapitel 6.

2.5

I kapitel 5 belyses spillemønsteret i de øvrige nordiske lande, som alle har indført lottospillet. For samtlige lande gælder, at spillelysten pr. indbygger overgår danskernes spillelyst. Dernæst redegøres for spillemarkederne i Norge (afsnit 5.2.1.), i Sverige (5.3.1.) og på Island (5.4.1.) med vægten lagt på lottospillets indvirkning på andre spilleformer i disse lande. Der er navnlig redegjort for forholdene i Norge, hvor lottospillet indførtes i april 1986, samt i Sverige, hvor lottospillet indførtes i 1980.

2.6

I kapitel 6 drager udvalget en række konklusioner på baggrund af de foreliggende oplysninger om lotteriaktiviteten i Danmark og i de øvrige nordiske lande efter lottospillet's indførelse der. Som udgangspunkt antages det, at mindre, lokale lotterier i Danmark ikke vil blive berørt af lottospillet. Blandt landslotterierne antages den gruppe, der primært benytter sig af postomdeling af lotterisedler, at være i en egentlig konkurrencesituation til lotto, medens de "håndsolgte" lotterier ifølge de foreliggende oplysninger ikke synes at være særlig følsomme over for udviklingen på spillemarkedet. Den stærke indbyrdes konkurrence på lotterimarkedet i perioden 1985-86 ses således alene at have påvirket de postomdelte lotteriers omsætning og indtjening.

De oplysninger, der foreligger fra Sverige, Norge og Island tyder ikke på, at landslotterierne er blevet "løbet over ende" af lottospillet. Under de svenske og norske vilkår, hvor der er flere spil og betydelig større omsætning end i Danmark, tyder det på, at lotterierne set under et mister markedsandele, men stort set er i stand til at bevare deres omsætningstal. Udvalget anfører, at dette kun har været muligt med en øget markedsføringsindsats og produktudvikling.

Der er i udvalget enighed om, at de norske, svenske og islandske erfaringer ikke nødvendigvis kan overføres til danske forhold. Således kan spilletraditioner, salgsformer m.v. adskille sig væsentligt fra Danmark.

2.7

Ud over at påvirke landslotterierne forventes det også, at lottospillet vil få en indvirkning på tipsomsætningen. I kapitel 7 er indledningsvis redegjort for den lovgivningsmæssige udvikling på området, fra den første lov om tipning blev

vedtaget i 1948. De mange ændringer i tidens løb har stort set været kendetegnet ved det motiv at tilføre overskudsmottagerne øgede midler. I kapitlet redegøres endvidere for tipsomsætningen og tipsoverskuddet i løbende og faste priser fra 1976/77 til 1986/87. Der har i perioder været tale om en vis stagnation, men spillet er dog fortsat stærkt og i omsætning Danmarks langt største spil. I 1986/87 opnåedes således en omsætning på 1.323 mio. kr.

I de fleste lande, hvor lotto er indført, fandtes der på tidspunktet for indførelsen tipning. Det har derfor været naturligt at undersøge,, hvorledes de to spil udviklede sig indbyrdes.

Først og fremmest viser de foreliggende oplysninger, at lotto overalt, hvor det er blevet introduceret, er blevet succesrigt. Der er ikke forhold, som tyder på, at dette ikke også skulle blive tilfældet ved spillets eventuelle introduktion i Danmark. I hvilket omfang spillet vil indvirke på fodboldtipningen er imidlertid usikkert. I flere lande syd for Danmark og i Finland ses en udvikling, hvorefter lottospillet er blevet altdominerende i forhold til tipningen. I Norge og Sverige derimod ser det på kort sigt ud, som om tipningen kan bevare sit niveau i løbende priser. Under hensyntagen til disse forskellige følger for tipningen ved indførelse af lotto har udvalget afstået fra at fremkomme med særskilte skøn over, hvilken indbyrdes udvikling de to spilformer kan tænkes at få ved et lottospils indførelse. Dette skyldes, at der for Danmarks vedkommende kan drages paralleller til begge grupperinger. Udvalget har derfor begrænset sit skøn til, at spillene tilsammen vil kunne opnå en omsætningsfremgang i det første år i forhold til tipningen alene på mindst 30% og næppe mere end 50%.

Den nævnte usikkerhed omkring et lottospils udvikling og indflydelse på tipningen kan - som tidligere nævnt - imødegås på

den måde, at der fastsættes en samlet nøgle for fordeling af overskud og omsætningsandele for de to spil.

2.8

I kapitel 8 belyses i korthed lottospillet mulige indvirkning på totalisatorspillet på heste. Udvalget antager ikke, at introduktionen af et lottospil vil have nogen direkte negativ virkning på totalisatoromsætningen på væddeløbsbanerne.

Med udgangspunkt i de økonomiske forudsætninger væddeløbssporten havde til det nu ophørte V6-spil overvejes det imidlertid i hestesportskredse, hvordan anden tilsvarende indtjening kan opnås. Med baggrund i den hurtige udvikling på det elektroniske område er der således planer om at indføre adgang til at spille på tværs af landsdelene - både fra hestesportsbane til hestesportsbane - og fra større forhandlere (indskudsboder) direkte til hestesportsbanerne (det såkaldte online-system). En sådan udvidelse af spilleadgangen har i Norge givet gode omsætningsmæssige resultater.

Udvalget anser det for sandsynligt, at et lottospil kan begrænse mulighederne for at udvikle sådanne spilleformer, der henvender sig til en bredere kreds. Udvalget ser ikke mulighed for skønsmæssigt at angive en sådan eventuel påvirkning. Betænkningen indeholder derfor ikke forslag om, at der etableres en direkte kompensationsordning. Derimod indstiller udvalget, at hestesporten for en periode tilføres, hvad der svarer til 1/255 af tips/lottoomsætningen til brug for nyan-skaffelser (herunder udbygning af elektroniske spilleformer) og renovering af hestesportsbanerne m.v. gennem de midler, som Kultur- og Kommunikationsministeriet uddeler i henhold til §7, stk. 3 i tipsloven. Denne pulje foreslås derfor yderligere tilført 1/2% af den samlede tips/lottoomsætning. Ved en sådan ordning opnås hermed den fleksibilitet, at det er

muligt uden lovgivning at overføre disse beløb til andre sportsformål, når hestesportens problemer må anses for løst.

2.9

I kapitel 9 er klasselotteriet, varelotteriet og landbrugs-lotteriet omtalt. Efter en kort beskrivelse af de enkelte lotterier konkluderer udvalget, at man i hvert fald på kort sigt ikke kan forvente en direkte påvirkning fra lottospillet til klasselotteriet. Klasselotteriets præg af "traditions-spil" tillægges i den henseende vægt. For landbrugs-lotteriet og varelotteriet gælder, at disse lotterier ikke har den samme karakter af tradition for spillerne. Udvalget antager derfor, at der er en større risiko for, at disse lotterier påvirkes negativt af lottospillet. Det foreslås derfor, at der efter forhandling mellem Finansministeriet og Justitsministeriet fastlægges en ordning, hvorefter de to lotterier eller eventuelt subsidiært formål, der nyder godt af overskuddet herfra, gives adgang til at søge om kompensation af de midler, som foreslås hensat til kompensationsformål m.v., se nærmere under punkt 2.13.

2.10

I kapitel 10 konstaterer udvalget, at der inden for de seneste 5 til 10 år er etableret et ganske betydeligt "bingomarked" her i landet. Det gælder både den betydelige udbredelse af radio- og tv-bingo, og hvad udvalget betegner som "hal-bingo", dvs. en mere systematiseret form for de private foreningsbingospil, som har været kendt gennem årtier. Det antages, at radio/tv-bingo alene har en årsomsætning på over 200 mio. kr., og at den samlede bingoomsætning overstiger samtlig andre spilleformer på nær tipning og det samlede totalisatorspil på de danske hestesportsbaner. Det kan formentlig ikke afvises, at lottospillet vil have en indflydelse på det-

te bingomarked. Udvalget har imidlertid ikke fundet grundlag for at foreslå, at der overvejes at kompensere herfor.

2.11

I kapitel 11 redegøres for Team Danmarks finansieringssituation ved en eventuel indførelse af lotto. Det anføres, at de finansielle forudsætninger, der lå til grund for etableringen af Team Danmark baseredes på, at Team Danmark fra den fulde udbygning i 1989 skal tilføres statslige midler svarende til 3% af tipsomsætningen. Under hensyntagen til, at udvalget anbefaler sammenfaldende fordelingsnøgler for tipning og lotto, påpeges det, at en bibeholdelse af 3%-rammen vil medføre en kapitaltilførsel til Team Danmark, der ligger ud over de gældende forudsætninger.

Under hensyntagen hertil foreslår udvalget, at der ved eventuel etablering af lottospillet sker den ændring i forhold til den gældende lov, at det statslige tilskud til Team Danmark fra 1/1-89 kun stiger med 1/2% til 2 1/2% under forudsætning af, at lottospillet starter i begyndelsen af 1989. Team Danmark vil med et tilskud på 2 1/2% fra 1989 have fordel af indførelse af lotto i forhold til de foreliggende forudsætninger, såfremt den samlede tips- og lottoomsætning stiger mere end 20% i forhold til tipsomsætningen uden indførelse af lotto.

2.12

I forbindelse med overvejelserne om at indføre et lottospil i Danmark har det som en fordel været nævnt, at lottospillet vil være i stand til at begrænse danskernes spil hos de udenlandske spiludbydere. I kapitel 12 gennemgås det engelske bookmakerspil (som henvender sig til en dansk forbrugerkreds), tysk lotto og de to tyske klasselotterier. Udvalget

anser det for sandsynligt, at de engelske bookmakerselskaber har en årsomsætning i størrelsesordenen 50 mio. kr. Det anføres endvidere, at det tyske lottospil navnlig i Sydjylland påkalder sig betydelig interesse, hvorimod klasselotterispillet på trods af en betydelig hvervekampagne i form af private henvendelser antages at have en mere beskeden udbredelse. Samlet overstiger den danske deltagelse i disse to vesttyske spilleformer næppe 50 mio. kr. på årsbasis. Udvalget antager ikke, at dansk spil hos bookmakerne i London vil blive begrænset væsentligt som følge af lotto. Derimod vil spillet sandsynligvis virke begrænsende på dansk deltagelse i tysk lotto og klasselotterispil.

2.13

Efter at have behandlet de forskellige problemstillinger omkring et eventuelt lottospil, og herunder stillet forslag til økonomiske fordelingsordninger i relation til tipsspillet, vare- og landbrugslotteriet, Team Danmark samt **totalisator**-spillet på de danske hestevæddeløbsbaner, vender udvalget i kapitlerne 13 og 14 tilbage til problemstillingen: Lottospillet og de humanitære organisationer. Kapitel 13 indeholder en sammenfatning af de oplysninger og undersøgelser, som i kapitel 14 danner grundlag for udvalgets overvejelser vedrørende en økonomisk løsning for de humanitære organisationer.

I kapitel 14 indleder udvalget med at konstatere, at fra 1984, hvor de første konkrete tanker omkring etableringen af lottospil opstod, har der fra politisk side været erklæret velvilje overfor, at de humanitære foreninger holdes skadesløse ved en eventuel indførelse af lottospillet. Det har endvidere været fremført, at etableringen af tilfredsstillende ordninger for de humanitære foreninger er en betingelse for at starte lottospillet i Danmark.

Samtidig konstateres det, at det ikke er muligt at opstille

objektive kriterier, efter hvilke et forventet tab for de humane organisationer som følge af konkurrencen fra et lotospil kan opgøres. Det er således umuligt at måle omfanget af lottospillet negative påvirkning af landslotteriernes udviklingsmuligheder henholdsvis af de af lotterierne afledede indtægter i form af øget medlemstilgang, gaver, arv m.v. Endvidere er præcise sondringer mellem de forskellige lotterityper i relation til kompensationsspørgsmålet vanskelige at opstille. Udvalget kan kun anslå, at der vil lides et tab af en vis størrelsesorden.

Denne primære indstilling til opgaven er blevet forstærket gennem udvalgsarbejdet, efterhånden som det har vist sig, at det er forbundet med usikkerhed at forudsige, hvordan et lotospil vil udvikle sig.

Fra lotteriorganisationerne er det endvidere; blevet fremført, at en relativ beskedne påvirkning fra lotto kan have til årsag, at de husstandsomdelte lotterier, som har store faste produktions- og distributionsomkostninger, må ophøre, navnlig under hensyntagen til den af Justitsministeriet indførte regel om, at lotterier skal udvise et overskud på mindst 40% for at få gentaget tilladelse til afholdelse af landslotterier.

Ophører et landslotteri, bortfalder ikke blot overskuddet, men også de afledede indtægter i form af bidrag, medlemsskaber, arveindtægter m.v. Endvidere er det af repræsentanterne for de store landslotterier fremhævet, at disse med udvidelse af lottericirkulæret i 1984 fik grundlag for at gennemføre adskillige lotterier hvert år. Den mulighed, der er for herigennem at udvikle lotterimarkedet med henblik på øget indtjening, begrænses eller gøres illusorisk ved indførelse af et lottospil.

Udvalget mener på denne baggrund ikke, at det er muligt at pege på en model, der på en entydig måde kan kompensere for

de tab, et lottospil måtte påføre lotterierne.

Udvalget kan på baggrund af de foreliggende oplysninger omkring landslotteriernes aktuelle indtjeningsforhold, samt usikkerheden omkring Lottospillet's påvirkning, ud fra en samlet vurdering anbefale, at 3% af den samlede tips- og lottoomsætning tilføres humanitært og alment velgørende arbejde som kompensation.

De 33J af omsætningen bør ifølge udvalgets mening fordeles mellem 3 puljer på følgende måde:

Pulje 1 består af de regelmæssigt tilbagevendende husstands-omdelte lotterier, der i 1987 havde en årsomsætning på 5 mio. kr. eller derover, og som ikke måtte være omfattet af pulje 2.

Pulje 1, som vil omfatte Kræftens Bekæmpelse, Dansk Røde Kors og Grænseforeningen, foreslås tildelt et beløb på 1% af den samlede tips- og lottoomsætning til fordeling mellem de tre organisationer i forhold til de samlede overskud fra deres respektive husstandsomdelte landslotterier i perioden 1985-87.

Når udvalget i forbindelse med den økonomiske kompensation for de organisationer, der er omfattet af pulje 1, har fastlagt et i forhold til pulje 2 forholdsmæssigt væsentligt lavere niveau, så vil udvalget i relation til lotterireglerne anmode om, at landslotteriernes konkurrencesituation styrkes i forhold til et lottospil, bl.a. ved en udvidet adgang til kontantpræmier samt mulighed for at få bevilling til de to følgende lotterier, når regnskabet for det senest afholdte lotteri foreligger.

Administrationen af pulje 1 såvel som udbetalingen af midlerne foreslås foretaget af Finansministeriet med godkendelse i finansudvalget.

Pulje 2 foreslås at bestå af organisationer, der i det væsentlige er kendetegnet ved at være interesseorganisationer for handicappede og syge. Gruppen omfatter, ud over De Samvirkende Invalideorganisationers (D.S.I.'s) medlemsorganisationer, følgende lotteriførende organisationer: Muskelsvindfonden, Astma-Allergiforeningen. Der henvises til bilag 22. Lige som i pulje 1 indgår heri organisationer, der har væsentlige indkomster fra lotterivirksomhed.

Denne gruppe foreslås tilført 1,5% af den samlede tips/lottoomsætning til kompensation og fordeling. Kompensations- og tilskudsfordeling foreslås foretaget af Finansministeriet efter indstilling fra D.S.I. Ved fastsættelsen af kompensationen for pulje 2 har udvalget taget hensyn til udviklingsmulighederne, hvad angår såvel de direkte som de afledede indtægter for især gruppens husstandomdelte lotterier.

Pulje 3 omfatter organisationer, som ikke måtte være omfattet af pulje 1 eller 2, og som har afholdt håndsolgte landslotterier eller enkeltstående husstandsomdelte lotterier, eller som har fået bevilling hertil, men afstået fra at udnytte bevillingen afventende en stillingtagen til eventuel indførelse af lottospil i Danmark. Også organisationer, som ikke for tiden driver landslotterier, skal kunne tildeles midler fra puljen. Endvidere foreslås, at varelatteriet og landbrugslotteriet eller eventuelt subsidiært formål, der nyder godt af overskuddet herfra, efter nærmere fastsatte regler kan søge midler i denne pulje.

Pulje 3 foreslås tilført 0,50% af den samlede tips/lottoomsætning. Størrelsen af pulje 3 er fastsat under hensyntagen til, at udvalget ikke - eller kun i beskedent omfang - forventer, at et lottospil vil påvirke de håndsolgte landslotteriers omsætning og overskud.

Puljen foreslås administreret af Finansministeriet ved siden af de midler, der i medfør af tipslovens § 7, stk. 5 tilgår

Finansministeriet til fordeling til velgørende og almennyttige formål.

Udvalget foreslår, at lovgivningen omkring lotto kommer til at indeholde en revisionsbestemmelse, således at alle de foreslåede ordninger tages op til vurdering 3 år efter, at lottospillet er igangsat, på grundlag af en redegørelse fra skatteministeren til Folketinget.

Endvidere behandler udvalget spørgsmålet om ordningens finansiering. Udvalget forudsætter, at finansieringen af den samlede økonomiske løsning skal ske ved nedsættelse af statsafgiften med 3%, således at den fra 1.1.1989 fastsættes til 13%, hvilket er 1/2% mere end den nuværende afgift.

Udvalget finder begrundelse for en sådan finansieringsmodel i to forhold. For det første vil statens indtægt af en fremtidig tips/lottoomsætning selv med en nedsættelse af statsafgiften stige betydeligt efter indførelse af lottospillet. For det andet vil en anden finansieringsform medføre, at fordelene for de nuværende beløbsmodtagere vil bortfalde helt eller delvist jf. de skematiske oversigter side 132 og 133.

Endelig henstiller udvalget til Justitsministeriet at overveje forskellige ændringer af lotterireglerne.

Kapitel 3

LOTTOSPILLET

3.1. Hvad er lotto

Det grundliggende princip i lottospillet er, at deltageren ud fra en fastlagt talrække afkrydser et antal cifre. Hvis de afkrydsede cifre ved den efterfølgende lodtrækning bliver udtrukket, har den pågældende vundet en førstepræmie. Udtrækkes kun en del af de afkrydsede tal som vindertal (eller eventuelt som et fra vindertallene forskelligt - udtrukket - til-lægstal), har deltageren ret til en mindre præmie.

Eksempelvis kan nævnes, at lottospillet i Sverige går ud på at afkrydse 7 "rigtige" numre ud af 35. Samtlige spillere, der i en spilleuge har afkrydset de 7 "rigtige" numre, deler 1. præmiepuljen. På tilsvarende måde deler spillere, der har afkrydset 6 af de 7 "rigtige" numre 2. præmiepuljen osv. Den samlede præmiesum på 45% af indskudsbeløbet er i Sverige fordelt på i alt fem præmiepuljer med 20% i hver pulje. **Alle** spillere med 7 "rigtige" afkrydsninger deler altså 1. præmiepuljen, der udgør 20% af den samlede præmiepulje.

Spilleselskaberne kan efter nærmere angivelser i spillereglerne sikre sig, at præmierne i de forskellige præmiekategorier bliver så attraktive som muligt. Dette følger af, at lotto i høj grad er et matematisk spil, hvor man på forhånd inden for visse grænser kan gøre sig rimelige antagelser om, hvor mange præmier der vil være i de forskellige puljer. Det er almindeligt, at spillet er opbygget således, at der kun er meget få vindere i 1. præmiepuljen, medens der i puljen for de mindste præmier er mange vindere og dermed små præmier. På denne måde tilstræbes, at opmærksomheden og omtalen af lotto-spillet fastholdes i og med, at der ofte er store præmier.

Endvidere søges spillernes interesse opretholdt ved, at mange spillere får udbetalt en lille præmie.

3.2. Lottospillet udvikling og udbredelse i Europa

Lottospillet er ingen ny opfindelse. Det første offentlige lottospil fandt sted i Genua i Italien i året 1519, hvor deltagere skulle gætte 5 navne ud af 90. De 90 var kandidater til Genuas "førstekammer", hvortil der hvert år ved simpel lodtrækning skulle udpeges fem nye medlemmer. Førstepremien for at gætte alle fem rigtige var 20.000 Pistols (guldmønter), 4 rigtige gav 5.000 Pistols og 3 rigtige 500 Pistols.

Man kan af præmiernes størrelse gå ud fra, at omsætningen (og fortjenesten) på spillet har været ganske betragtelig, og dette har sikkert været årsagen til, at Senator Benedetto Gentile, som stod for lodtrækningen, fandt, at ét spil om året var for lidt, hvorefter han indførte et spil, hvor deltagere flere gange om året i stedet for at gætte fem navne ud af 90 skulle gætte fem tal ud af 90. Hermed var talspillet lotto skabt; i 1547 overtog regeringen spillet og de dermed forbundne indtægter.

Den nyere form for talspil blev startet i Vest-Berlin i 1953 og indført i Østtyskland i 1954, i Vesttyskland blev talspillet indført i delstaterne i årene 1955-58, i Schweiz i 1970, i Finland og Holland i 1971, i Sverige i 1980, i Norge i 1986 og i Island i 1986. Herudover er spillet blevet indført bl.a. i: Belgien, Bulgarien, Frankrig, Jugoslavien, Polen, Portugal, Rumænien, Spanien, Tjekkoslaviet, Ungarn og Østrig. Lottospillet er ikke indført i følgende EF-lande: England, Italien, Grækenland og Luxemburg (et vesttysk spilleselskab har imidlertid autorisation til at drive spillevirksomhed for Luxemburg). Bilag 3 indeholder en oversigt over de forskellige spilleformer i de statslige spilleselskaber verden over,

der er tilknyttet den internationale sammenslutning af statslige spilleselskaber, "Intertoto".

3.2.1. "Lykkelotto"

For fuldstændighedens skyld bør det nævnes, at lottospillet også kendes fra Danmark i form af "Lykkelotto". Lykkelotto drives ved siden af et traditionelt lotteri (Lykkelotteriet) af Vanførefonden, Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede, Landsforeningen af Vanføre, Foreningen for Spastisk Lammede i forening.

Bevilling til at etablere spillet blev oprindelig i 1956 givet af finansministeriet, og spillet er siden blevet introduceret 1 à 2 gange årligt. Spillet går ud på at afkrydse 6 numre af 24, og der udbetales alene kontante præmier, og spillet er derfor i sin opbygning identisk med det lottospil, som overvejes indført.

Lykkelotto har de senere år ikke haft den store tilslutning, og omsætningen i de enkelte lottorunder har sjældent overstegget 2 mio. kr. Det må anses for sandsynligt, at spillet vil miste yderligere terræn ved lottospillets indførelse.

3.3. Administration af lottospillet

Udvalgets kommissorium forudsætter, at et eventuelt lottospil i Danmark etableres i tipstjenestens regi.

3.3.1. Tipstjenesten

Dansk Tipstjeneste er et aktieselskab med en aktiekapitel på 300.000 kr., hvor staten ejer 80% af aktierne, medens idrætsorganisationerne, Dansk Idræts-Forbund og De Danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger, hver ejer 10%. I tipstjenestens bestyrelse er aktionærerne repræsenteret. Endvidere er

Dansk Boldspil-Union, De Danske Gymnastik- og Ungdomsforeninger, Dansk Firmaidrætsforbund, Skatteministeriet, Undervisningsministeriet, Kultur- og Kommunikationsministeriet samt 5 medarbejdere repræsenteret i bestyrelsen.

Tipstjenesten er organiseret som en central virksomhed, der tager sig af det administrative arbejde omkring tipningen, herunder maskinel behandling af ca. 2 mio. tipskuponer om ugen. Hertil kommer et forhandlernet omfattende ca. 3.100 forhandlere fordelt over hele landet.

Tipstjenesten har til huse i en administrationsbygning opført i 1985. Ved projekteringen af bygningen er der taget højde for, at tipstjenesten pålægges administration af nye spilleformer. Endelig har tipstjenesten en medarbejderstab, der på grund af erfaringerne fra arbejdet med tipskuponer vil kunne klare de opgaver, der vil være i forbindelse med et lotto-spil.

Indførelse af et nyt spil vil således ikke betyde, at man skal "begynde på bar bund". Det vil til dels være et spørgsmål om opfølgning af opgaver, som man i forvejen har kendskab til, bl.a. behandling af kuponer fra indlevering til præmieudbetaling, sikkerhedsmæssige foranstaltninger, kupondesign, spilleregler, vejledning til spillerne m.v. Disse opgaver vil i løbet af forholdsvis kort tid kunne løses af medarbejdere i tipstjenesten. Det kan derfor forudsættes, at tipstjenesten kan gennemføre lottospillet på kort tid og på en sikkerhedsmæssig betryggende måde sammenlignet med, hvad tilfældet ville være for en virksomhed uden forhåndskendskab til spillevirksomhed.

3.3.2. Maskinparken

En yderligere fordel, ved at fodboldtipning, lotto og eventuelt andre spilleformer administreres sammen, er, at en stor del af det nuværende udstyr er indrettet på at kunne anvendes

til flere spille;typer, og at der kun skal investeres i ét udstyr hos forhandlerne, som kan anvendes til alle spilleformerne. Såfremt man inden for en kort årrække skal investere i online-udstyr, dvs. at spillekuponerne fremsendes elektronisk fra forhandlerne til tipstjenesten, vil det kræve ganske betydelige investeringer. Det vil være en fordel, at disse investeringer kan foretages én gang i stedet for, at flere forskellige spillevirksomheder hver for sig skal investere i et sådant elektronisk udstyr. Yderligere kan nævnes, at en fælles markedsføringsstrategi for de forskellige spil vil indebære en fordel, idet man ikke skal bruge tid og kræfter på at konkurrere de forskellige selskaber imellem.

Det kan i øvrigt nævnes, at det er normalt inden for medlemslandene i Intertoto-organisationen (et interessefællesskab for statslige spilleselskaber), at de forskellige spilleformer administreres sammen.

3.3.3. Administration

Administrationen kan ske enten ved

1. Oprettelse af et særskilt lottoselskab, der mod betaling lader Dansk Tipstjeneste administrere spillet. Man kan eventuelt tænke sig, at det særskilte lottoselskab selv foretager markedsføringen af lotto, medens det øvrige arbejde - herunder kuponbehandlingen - foretages af tipstjenesten mod betaling. En sådan ordning er etableret i Norge.
2. Lotto administreres af Dansk Tipstjeneste ved siden af fodboldtipningen. Ved denne model indordnes lottospillet under den nuværende bestyrelse i Dansk Tipstjeneste.

Ad 1;

Fordelen ved oprettelse af et særskilt lottoselskab er, at

det sikres, at de formål, der skal nyde godt af lottoet, kun får andel i det overskud, som lottoet giver.

Ulemperne ved et særskilt lottoselskab er, at det kan være nødvendigt at markedsføre lotto (og fodboldtipningen) på en sådan måde, at man konkurrerer med hinanden for at sikre, at det enkelte spil giver størst muligt overskud. Endelig bør det nævnes, at den (ikke forudsigelige) udvikling i omsætningen (og overskuddet) i tips og lotto og eventuelt andre spil ofte vil rejse krav om ændringer i fordelingsnøglerne for at bevare balancen i overskudsfordelingen.

Ad 2;

Ved at administrere lottoet i samme organisation og af samme selskab som fodboldtipningen får man sandsynligvis den mest hensigtsmæssige administration, da der kun er én bestyrelse og ét administrationsapparat. Hertil kommer, at man markedsføringsmæssigt kan lægge den strategi, at det drejer sig om på billigste måde at få det størst mulige samlede overskud. Man skal altså ikke som ved løsning 1 direkte konkurrere for at sikre, at overskuddet af et af spillene opnår en ønsket størrelse på bekostning af overskuddet af det andet spil.

Man kan konkludere, at begge de to organisationsformer er anvendelige, men at opbygningen af to selskaber til henholdsvis tips og lotto vil være mere ressourcekrævende end at drive de forskellige spil i samme selskab.

Som anført vil opdelingen i flere selskaber kunne rejse krav fra overskudsmodtagerne om ændring af fordelingsnøglerne, såfremt det ene spil mister omsætning i konkurrence med det (de) øvrige spil. En sådan udvikling er set i Norge, hvor de idrætskredse, der nyder godt af overskuddet fra fodboldtipningen, har fremsat ønske om en ændring af fordelingsnøglen vedrørende overskuddet fra fodboldtipningen, således at idrætten får en større andel end hidtil. Dette krav under-

støttes af, at indførelsen af lotto i april 1986 har påvirket fodboldtipningen negativt i alt fald på kort sigt (se bilag 4).

3.3.4. Spillets opbygning

Ifølge kommissoriet skal udvalget i samarbejde med tipstjenesten undersøge, hvorledes spillet mest hensigtsmæssigt kan opbygges. Med baggrund i bl.a. erfaringer fra udlandet har tipstjenesten oplyst, at følgende karakteristika bør knyttes til lottospillet.

- 1) Det bør være billigt at deltage, og det foreslås, at prisen for en enkelt række sættes til 1-2 kr.
- 2) Spillet bliver ugentligt med samme rytme som tipningen (sidste indlevering onsdag kl. 17.30).
- 3) Lotto er et spil, hvor vinderne findes ved lodtrækning, og man kan derfor beregne den statistiske sandsynlighed for det ugentlige antal 1. præmier. Under hensyntagen hertil vil det være muligt at give spillet en statistisk sværhedsgrad, der af og til medfører, at ingen 1. præmier forfindes. En spiiIstimulerende regel om, at der i sådanne tilfælde sker en overførsel af 1. præmiepuljen til næste uges 1. præmiepulje bør indføres.
- 4) I forhold til tipningen er det sandsynligt, at lottospillet kræver større ressourcer på markedsføringssiden, idet spillet ikke markedsfører sig selv som tipningen gennem fodboldomtale i dagspressen.
- 5) Endelig bør forhandling af spillet ske gennem tipstjenestens forhandlernet, der p.t. omfatter 3.100 tipsforhandlere. Forhandlerkredsen består hovedsagelig af kiosker, vin- og tobakshandlere, mindre dagligvareforhandlere (købmænd og Brugser), boghandlere m.fl. Der vil gennem etable-

ringen af spillet hos det bestående forhandlernet blive tilført disse forretninger m.v. en betydelig merindtjening (forhandlerprovisionen vedrørende tipsspillet udgjorde i 1986/87 109 mio. kr.). Hertil kommer, at lotto også vil medføre tillægssalg i butikkerne. Tipstjenesten har oplyst, at de forskellige brancheorganisationer bl.a. over for tipstjenesten har erklæret sig særdeles interesseret i etableringen af lottospillet.

- 6) Lov om tipning indeholder den regel, at 45% af indskudssummen skal gå tilbage til spillerne i form af gevinster. Tipstjenesten anbefaler, at en tilsvarende tilbagebetalingsprocent kommer til at gælde for lottospillet.

3.3.5. Spillets start

Tipstjenesten har oplyst, at de bedste tidspunkter for starten af nye spil antages at være januar/februar eller september/oktober, da spillelysten på disse tidspunkter traditionelt er tiltagende. Tipstjenesten regner med i givet fald at skulle bruge ca. 11 måneder til forberedelse af spillet. Alt efter tidspunktet for en politisk stillingtagen vil datoen for en eventuel indførelse af lottospillet blive bestemt. Uanset dette forbehold er der beregningsmæssigt i omsætningsoversigter m.v. senere i betænkningen gået ud fra, at spillet i givet fald kan indføres fra begyndelsen af januar 1989.

Kapitel 4

DE ALMENVELGØRENDE LANDSLOTTERIER

4.1. Indledning

4.1.1. De humanitære organisationers baggrund og opgaver

Det falder uden for udvalgets arbejde at give en bredere beskrivelse af de humanitære organisationers baggrund og opgave. Det skal derfor blot anføres, at de humanitære organisationer i utallige år har spillet en afgørende samfundsmæssig rolle i Danmark. Skal man sammenfatte de humanitære organisationers hovedopgaver, vil de bl.a. omfatte følgende:

For det første er de humanitære organisationer ofte interessegruppe for en bestemt gruppe mennesker, det være sig forskellige patientgrupper, naturfredningsinteresserede eller andre, som ønsker at påvirke samfundet og herunder det offentlige til at foretage bestemte handlinger eller løse bestemte opgaver.

For det andet arbejder de humanitære organisationer ofte som pionerer inden for deres formålsområde, således at forstå, at de bl.a. gennem deres virksomhed søger at kortlægge samfundsmæssige problemstillinger, eller at arbejde med nye løsningsmodeller på samfundsmæssige problemer - og bringe dem frem til stillingtagen. De humanitære organisationers uafhængighed herunder økonomisk uafhængighed - er af stor betydning for løsningen af denne kategori af opgaver.

For det tredje har det altid været en væsentlig opgave for de humanitære organisationer at gå direkte ind og løse opgaver inden for de sociale, sygdomsbekæmpende og andre almennyttige områder, hvor det offentlige, efter de pågældende humanitære foreningers opfattelse, ikke gør en tilstrækkelig indsats.

Omfanget af denne kategori opgaver har været svingende bl.a. i takt med de økonomiske konjunkturer, og i de senere år har de humanitære foreninger ved hjælp af indsamlede midler i stigende omfang løst opgaver af denne art i Danmark.

For det fjerde er det for mange foreninger en væsentlig opgave at bistå det offentlige med løsning af forskellige opgaver, som det offentlige gerne vil støtte, men som kan forvaltes bedre gennem de pågældende foreninger. Eksempler herpå er væsentlige dele af Dansk Røde Kors' internationale arbejde samt en række sociale institutioner drevet af private foreninger, men helt eller delvist finansieret af det offentlige, som f.eks. Scleroseforeningens behandlingsinstitutioner.

Uanset hvordan den enkelte humanitære organisation til enhver tid måtte prioritere de nævnte opgaver i forhold til hinanden, er det fælles for alle foreningerne, at deres samfundsfunction er betinget en rimelig grad af økonomisk uafhængighed, og at deres behov for at få styrket deres indtægtsgrundlag er særligt stort i de perioder, hvor det offentlige efter de pågældende foreningers opfattelse overlader store samfundsmæssige opgaver til privatfinansiering og forvaltning.

De humanitære foreninger skaffer deres private midler på forskellig måde, alt efter hvilke muligheder der er tilgængelige, og som regel er der tale om en flerhed af finansieringskilder. Det kan dreje sig om medlemsbidrag, arv og gaver, husstandsindsamlinger, kirkekoncerter, loppemarkeder og andre lokale arrangementer, lotterier m.v.

4.1.2. De humanitære lotterier og lotto

Gruppen af humanitære og almenvelgørende organisationer har fra tidspunktet, hvor de første tanker omkring introduktion af et lottospil blev fremsat, erklæret sig som modstandere af indførelsen af et lottospil. Baggrunden for denne modstand var og er, at et sådant lottospil i betydelig grad forventes

at påvirke omsætningen i de forskellige landslotterier i negativ retning. Det er en væsentlig opgave for udvalget at bedømme, hvilken virkning lottospillet på kortere og længere sigt kan forventes at få for landslotterierne, samt hvis en negativ indflydelse må forventes, da at anvise mulige løsninger herpå.

Udvalgets opgave er med andre ord at fremsætte et kvalificeret skøn over den forventede udvikling af spillemarkedet med et dansk lotto» Det siger sig selv, at et sådant skøn under alle omstændigheder vil være behæftet med betydelig usikkerhed. Fra den debat, der fandt sted før udvalgets nedsættelse, kan som yderpunkt på den ene side nævnes den betragtning, at lottospillet vil være ødelæggende for de humanitære virksomheders lotterier og dermed for det humanitære arbejde, der udføres. På den anden side er det anført, at lottospillet ikke vil få en målelig indflydelse på lotterierne, bl.a. fordi folk primært deltager i disse for at støtte de forskellige formål, og fordi det danske spillemarked ikke er mættet.

Til brug for den ønskede bedømmelse har udvalget foranstaltet to undersøgelser. For det første er lotteriimarkedet i Danmark beskrevet gennem en kort historisk udredning om lovgrundlaget og den administrative baggrund for virksomheden (afsnit 4.2.1 4.2.6). Hertil knytter sig statistiske oplysninger om, hvordan markedet for landslotterier har udviklet sig i årene 1980-86 (afsnit 4.3.1.).

For det andet har udvalget modtaget oplysninger om, hvordan indførelse af lottospillet i Sverige (1980), i Norge (1986) og Island (1986) har påvirket andre spilleformer, herunder landslotterierne, (jf. kapitel 5).

4.2.1. Lovgrundlag

Det overordnede princip i den lovgivningsmæssige regulering

af lotteriaktiviteten er, at enhver form for bortlodning er forbudt, med mindre særlig tilladelse i hvert enkelt tilfælde gives. Dette princip har været gældende, siden den første regulering på området fandt sted i 1685.

I lovgivningsmæssig henseende er princippet senest fastsat i Lov om Klasselotteriet (lov 6. marts 1869 med senere ændringer).

Hovedprincippet i lovens bestemmelser er, at der trods det generelle forbud mod andre lotterier end Klasselotteriet

"fremtidig (vil) kunne meddeles Bevilling til Lotterier i udelukkende veldædige Øiemed og med indskrænket Afsætningskreds saasom til en By eller et Amt, ligesom ogsaa Bevilling skal kunne tilstaaes til Oprettelsen af Lotterier eller Fortsættelsen af bestaaende Lotterier, der ere forbundne med andre Foretagender og kun fremtræde som Middel til disses Befordring. Ligeledes kan der, naar særegne Omstændigheder tale derfor, meddeles Bevillinger til Tombolaer".

Administration af denne lovs bestemmelser er siden ændret ved talrige cirkulærer.

I det følgende skal redegøres for den nugældende administration af 1869-lovens forbud mod lotteri i almindelighed, som fastsat i Justitsministeriets cirkulære nr. 6 af 17. januar 1984 om bortlodning (bilag 6), som ændret ved cirkulære nr. 130 af 14. november 1986 (bilag 7) og cirkulære nr. 117 af 3. august 1987 (bilag 8).

4.2.2. Gældende regulering af lotteriaktiviteten

Med bortlodningscirkulæret af 1984 gennemførtes en liberalisering og forenkling af den hidtidige administration af 1869-loven, der som nævnt stadig er gældende lovgrundlag.

Samtidig indførtes en række nye definitioner. (Det indtil da gældende bortlodningscirkulære er medtaget som bilag 5).

I det følgende skal redegøres for 1984-cirkulærets bestemmelser samt - hvor det findes relevant - den tidligere praksis på de enkelte områder.

Cirkulæret fastsætter bestemmelser for kompetence til meddelelse af bortlodningstilladelse, og det defineres, hvad der forstås ved en bortlodning, ligesom der gives en række betingelser og vilkår for meddelelse af bortlodningstilladelse.

En bortlodning defineres således som et arrangement, hvis deltagere mod betaling af et indskud opnår en gevinstchance, og hvor gevinstfordelingen beror på tilfældet.

Endvidere fastsættes en række forudsætninger for, hvornår en bortlodning kan foretages uden tilladelse.

4.2.3. Kompetence

Bortlodningstilladeiser - landsdækkende eller ej - meddeles af den politimester (politidirektør), hvor den pågældende forening/institution/komité er hjemmehørende.

Begrebet landsdækkende lotterier blev først indført i 1963.

4.2.4. Formål

De i tidligere cirkulærer udførlige redegørelser for, hvad "veldædige" - senere omformuleret til almennyttige og velgørende - formål er, er erstattet af en bestemmelse, hvori det hedder, at der kun kan meddeles bortlodningstilladeiser til fordel for velgørenhed eller andre almennyttige formål, dog ikke til politiske formål.

Efter de gældende regler er det således op til den lokale politimyndighed at vurdere, om et formål er af almennyttig og velgørende karakter eller ej.

4.2.5. Tilbagebetalingsgrad og anvendelse af overskud

Den siden 1963 forlangte minimums-tilbagebetalingsgrad på 20% bortfaldt med 1984-cirkulæret.

De eksplicitte bestemmelser om anvendelsen af overskuddet bortfaldt ligeledes. Et revideret bortlodningsregnskab indeholdende en erklæring fra revisor om, hvordan der er forholdt med overskuddet, skal dog stadig foreligge.

Selv om en kontrol således stadig er til stede, er netop spørgsmålet om overskuddets størrelse og dets anvendelse imidlertid tema for den i 1986 gennemførte ændring. Heri fastsættes det, at en bortlodningstilladelse skal meddeles på vilkår om, at mindst 40% af salgssummen går til det angivne formål.

Der kræves med andre ord en overskudsgrad på minimum 40%. Baggrunden for denne ændring skal findes i, at et stigende og meget stort antal lotterier m.v., herunder radio- og tv-bingo, kun opnåede, at en yderst beskeden del af de midler, der indkom gennem lotteriet, tilfaldt det almennyttige formål.

4.2.6. Almindelige bestemmelser

Med 1984-cirkulæret ophævedes en tidligere bestemmelse om, at bortlodningstilladelse kun kan gives én gang årligt til den samme forening/institution. Denne bestemmelse havde været fastholdt fra dens indførelse i 1869, og bortfaldet betyder - for så vidt afsætningsmulighederne er til stede - mulighed for afholdelse af væsentligt flere bortlodninger. Denne mulighed er udnyttet af flere af de humanitære organisationer.

4.3. Udviklingen 1980-86

I lyset af den betydelige udvikling, der har fundet sted de seneste år inden for lotterimarkedet - en udvikling, som i høj grad er betinget af den ændring, der skete ved cirkulæret af 1984, har udvalget ønsket at få et rimeligt præcist billede af markedsudviklingen i perioden 1980-86. I den anledning er fra Justitsministeriet for så vidt angår perioden 1980-83, og for så vidt angår 1984-86 de enkelte politimestre, til udvalgets sekretariat indsendt regnskaber over afholdte lotterier i perioden (i et vist omfang er materiale også indsendt fra de forskellige almenvelgørende organisationer).

Det er tilstræbt at gøre materialet så fuldstændigt som muligt, men i mangel af en central registrering af lotterivirk-somheden i landet må der tages forbehold med hensyn til, om enkelte lotterier skulle mangle.

Om oversigterne bemærkes, at omsætningstallene foruden indtægter ved solgte lodder også indeholder mindre indtægter ved frivillige bidrag. I indtægterne er ikke medtaget andre indtægter så som indvundne rabatter, renteindtægter m.v.

Gevinstudgifterne er beregnet efter indkøb af gevinster med fradrag af rabatter, egne vundne gevinster og uafhængte gevinster. Afgiftsbeløbene er søgt holdt udenfor, så vidt det har været muligt på grundlag af oplysninger i regnskaberne.

Undersøgelsen har det primære sigte at indikere niveauet og udviklingen for det samlede landslotterimarked. Der er ikke foretaget en regnskabsmæssig gennemgang af de enkelte regnskaber, og anvendelsen af forskellige regnskabsmæssige principper i disse kan derfor gøre en umiddelbar sammenligning mellem de enkelte lotterier for usikker.

På grundlag af oversigterne har udvalget endvidere foretaget en opdeling af de velgørende foreningers lotterier i to hovedgrupper bestemt af salgsformen. Den ene hovedgruppe omfatter, hvad udvalget betegner "husstandsomdelte landslotterier", hvorved forstås landslotterier, hvor opfordring til at købe lodsedler udsendes i form af girokort til samtlige eller i hvert fald hovedparten af samtlige danske husstande.

Den anden kategori af lotterier består af de lotterier, som ikke husstandsomdeles til hele befolkningen, men hvor salget foregår gennem udsendelse af lodsedler eller opfordring til at købe lodsedler til udvalgte målgrupper, f.eks. den pågældende forenings egne medlemmer, eller ved "håndsalg" af lodsedler fra foreningens lodseddelsælgere til venner og bekendte og andre. Endvidere sælges lodsedlerne ofte gennem forskellige forretninger. Denne kategori af landslotterier har udvalget af praktiske grund besluttet sig for at betegne "de håndsolgte" landslotterier.

Det skal tilføjes, at de husstandsomdelte landslotterier ofte i tilslutning til husstandsomdelingen yderligere benytter de salgsmetoder, som de håndsolgte landslotterier anvender.

4.3.1« De statistiske oplysninger

	1 9 8 0			
	Omsætning (1.000 kr.)	Gevinst- udgifter	Overskud (1.000 kr.)	Overskud %
Kræftens Bekæmpelse	9.300	1.052	5.827	63
Lykkelotteriet	7.919	1.305	4.582	58
Rundskuehæftet	5.192	1.218	1.963	38
Dansk Rade Kors	4.378	425	1.919	44
Børnehjælpsdagen i København	3.567	1.132	1.776	50
Sønderjydske Landslotteri	2.660	907	701	26
Dansk Kirke i Udlandet	1.797	259	1.368	76
KFUM's Soldatermission	1.285	209	1.067	83
Grønlandslotteriet	1.096	113	633	58
Det danske Spejderkorps	1.065	185	773	73
Frivilligt Dreng- og Pige-Forbund	981	145	703	72
KFUM og KFUK	895	136	681	76
Kirkens Korshær	820	104	647	79
Det store Børnelotteri	800	64	396	50
Blå Kors	798	118	599	75
KFUM's Idrætsforbund	791	91	603	76
Kofoeds Skole	668	118	411	62
Pensionisternes Samvirke	637	50	370	58
Foreningen Norden	605	120	419	69
KFUM's Sociale Arbejde	588	72	405	69
KFUM Spejderne	550	89	380	69
Samvirkende Pensionistforeninger	396	29	287	72
Indre Mission	366	64	270	74
Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler	362	56	276	76
Boserup Minde	350	14	236	67
Dansk Sømandskirke i Udlandet	287	54	186	65
Ydre Missions Ugen - fælleslods.	268	28	172	64
Danmarks Astma- og Allergi forbund	174	30	116	67
Efterskolen Hedemølle	50		50	100
	48.645	8.187	27.816	

1 9 8 1

	Omsætning (1.000 kr.)	Gevinst- udgifter	Overskud (1.000 kr.)	Overskud SS
Kræftens Bekæmpelse	9.770	1.271	5.894	60
Lykkelotteriet	7.421	1.624	3.670	49
Dansk Røde Kors	5.873	557	3.192	54
Rundskuehæftet	4.752	1.012	1.714	36
Børnehjælpsdagen i København	3.827	1.120	1.945	51
Sønderjydske Landslotteri	2.774	241	1.657	60
Dansk Kirke i Udlandet	1.880	381	1.487	79
Det store Børnelotteri	1.390	102	615	44
KFUM's Soldatermission	1.365	205	1.144	84
Frivilligt Dreng- og Pige-Forbund	1.336	108	1.044	78
Grønlandslotteriet	987	25	551	56
KFUM og KFUK	917	148	684	75
Kirkens Korshær	866	123	700	81
Blå Kors	836	157	568	68
KFUM's Idrætsforbund	819	138	577	70
Kofoeds Skole	654	196	363	56
KFUM's Sociale Arbejde	633	125	448	71
Foreningen Norden	632	133	410	65
Pensionisternes Samvirke	563	109	281	50
Muskelsvindfonden	561		284	51
KFUM Spejderne	550	35	430	84
Danmarks folkek. søndagssk.og børnegudtj.	519	68	407	78
Samvirkende Pensionistforeninger	448	52	325	73
Boserup Minde	396	94	184	46
Indre Mission	364	63	259	71
Dansk Sømandskirke i fremmede havne	313	60	207	66
Ydre Missions Ugen - fælleslods.	268	0	243	91
Danmarks Astma- og Allergiforbund	158	30	116	73
	50.872	8.177	29.399	

1982

	Omsætning (1.000 kr.)	Gevinst- udgifter	Overskud (1.000 kr.)	Overskud %
Kræftens Bekæmpelse	10.371	1.128	6.590	64
Lykkelotteriet	5.862	825	3.000	51
Rundskuehæftet	4.501	920	1.586	35
Børnehjælpsdagen i København	3.900	1.186	1.987	51
Sønderjydske Landslotteri	3.273	456	1.926	59
Dansk Røde Kors	2.607	209	287	11
Landsforeningen for bedre hørelse	2.733	326	829	30
Det store Barnelotteri	2.066	224 (brutto)	965	47
Dansk Kirke i Udlandet	2.012	405	1.609	80
Scleroseforeningens Landslotteri	1.935	306	371	19
KFUM's Soldatermission	1.487	228	1.249	84
Frivilligt Dreng- og Pige-Forbund	1.352	177	992	73
Grønlandslotteriet	1.212	184	650	54
Det Danske Spejderkorps	1.095	173	814	74
KFUM og KFUK	954	114	773	81
KFUM Spejderne	920	145	662	72
Kirkens Korshær	879	100	701	80
KFUM's Idrætsforbund	847	117	632	75
Blå Kors	816	90	571	70
KFUM's Sociale Arbejde	715	69	485	68
Kofoeds Skole	616	40	446	72
Samvirkende Pensionistforeninger	484	96	321	66
Dansk Sømandskirke i fremmede havne	480	96	303	63
Foreningen Norden	398	22	309	78
Boserup Minde	370	107	132	36
Indre Mission	347	40	265	76
Norea Radio Danmark	324	55	241	74
Ulandshjælp fra folk til folk	289	15	258	89
Ydre Missions Ugen - fælleslods.	268	33	207	77
Danmarks Sportsfiskerforbund	231	28	160	69
Danmarks Astma- og Allergiforbund	173	18	134	77
Efterskolen Hedemølle	142		139	98
Landssammenslutn. af handelsskoleelever	57		27	47
	53.716	7.932	29.621	

1983

	Omsætning (1.000 kr.)	Gevinst- udgifter	Overskud (1.000 kr.)	Overskud %
Dansk Røde Kors	12.404	1.754	7.625	61
Kræftens Bekæmpelse	9.961	1.208	6.115	61
Lykke-lotteriet	8.463	1.250	4.298	51
Rundskuehæftet	4.887	1.226	1.276	26
Børnehjælpsdagen i København	4.210	1.025	2.489	59
Sønderjydske Landslotteri	3.569	376	2.146	60
Landsforeningen for bedre hørelse	3.330	470	1.297	39
Det store børnelotteri	2.675	248	1.545	58
Scleroseforeningens Landslotteri	2.425	95	1.216	50
Dansk Kirke i Udlandet	1.970	409	1.540	78
KFUM's Soldatermission	1.551	204	1.290	83
Frivilligt Dreng- og Pige-Forb. •)	1.416	130	1.088	77
Grønlands-lotteriet	1.286	234	603	47
KFUM og KFUK *)	1.090	137	350	32
KFUM Spejderne	978	56	804	82
Kirkens Korshær	919	116	711	77
KFUM's Idrætsforbund	900	34	761	85
Blå Kors	741	134	484	65
Foreningen Norden	709	98	545	77
Samvirkende Pensionistforeninger	622	120	426	68
KFUM's Sociale Arbejde	602	63	431	72
Kofoeds Skole	588	100	303	52
Boserup Minde	511	25	351	69
Dansk Sømandskirke i fremmede havne	286	56	186	65
Danmarks Astma- og Allergi forbund	179	41	113	63
	66.272	9.609	37.993	

•) Pr. telefon

1 9 8 »

	Omsætning (1.000 kr.)	Gevinst- udgifter	Overskud (1.000 kr.)	Overskud %
Kræftens Bekæmpelse (2)	30.685	4.214	20.475	67
Dansk Røde Kors	13.188	1.460	6.802	52
Lykkelotteriet »)	9.159	2.800	4.727	52
Rundskuehæftet x)	4.736	926	1.549	33
Børnehjælpsdagen i Storkøbenhavn	4.227		2.322	55
Sønderjydske Landslotteri	3.690	727	1.761	48
Det store børnelotteri	3.401	312	1.796	53
Scleroseforeningens Landslotteri	3.474	521	573	16
Landsforeningen for bedre høreelse	3.327	551	1.232	37
Dansk Kirke i Udlandet •)	1.947	90	1.625	83
Det Danske Spejderkorps	1.747	206	1.360	78
KFUM's Soldatermission *)	1.580	233	1.294	82
Frivilligt Dreng- og Pige-Forbund	1.441	169	1.106	77
Grønlandslotteriet *)	1.263	256	533	42
KFUM og KFUK •)	1.114	167	320	29
KFUM Spejderne •)	999	152	730	73
KFUM's Idrætsforbund	986	162	721	73
Foreningen Norden •)	854	210 (brutto)	594	70
Blå Kors	814	123	523	64
Dansk Samandakirke i fremmede havne	742	142	429	58
Kofoeds Skole •)	699	145	366	52
KFUM's Sociale Arbejde	634		456	72
Samvirkende Pensionistforeninger	626	113	418	67
Pensionisternes Samvirke	566	119	272	48
Boserup Minde	509	118	256	50
Dansk Arbejdes Tombola	273	55	145	53
Dansk Astma-Allergi Forbund	250	29	145	58
Sociademokratiets Ungdom	225	26	129	57
Venstres Ungdom	82	13	56	68
Missionen bl. hjemløse	<u>32</u>	<u>2</u>	<u>20</u>	63
	93.270	14.041	52.735	

() Antal lotterier

•) Pr. telefon

x) Annonceindtægter ikke medregnet

1985

	Omsætning (1.000 kr.)	Gevinst- udgifter	Overskud (1.000 kr.)	Overskud %
Kræftens Bekæmpelse (2)	43.126	6.259	29.279	68
Dansk Rade Kors (2)	18.426	3.996	8.447	46
Dansk Blindesarafo og Danske Døves Landsf.(2)	16.634	4.686	4.965	30
Lykkelotteriet (2)	12.073	2.201	4.542	38
Pensionisternes Samvirke	5.803	778	3.079	53
Rundskuehæftet	5.397	1.491	1.287	24
Det store barnelotteri	5.152	406	2.439	47
Landsforeningen for bedre hørelese	4.420	710	1.738	39
Barnehjælpsdagen i Storkøbenhavn	4.012		1.811	45
Sønderjydske Landslotteri	3.837	516	1.616	42
Dansk Handicap Idrætsforbund	3.667	1.963	227	6
Scleroseforeningens Landslotteri	2.972	558	572	19
Sindslidendes Vel's Jubil.-Lotto	2.460	278	1.213	49
Jødisk Kultur- og Idrætsforbund	2.378	470	- 210	
Frivilligt Dreng- og Pige-Forbund (2)	2.075	433	1.338	64
Dansk Kirke i Udlandet	2.062	320	1.465	71
KFUM's Soldatermission	1.604	236	1.309	82
Grønlandslotteriet	1.266	99	827	65
De Danske Spejderkorps	1.255	352	1.009	80
KFUM og KFUK	1.179	84	978	83
Blå Kors	1.148	154	804	70
KFUM's Idrætsforbund	1.054	91	805	76
KFUM Spejderne	1.042	156	742	71
Kirkens Korshær	943	123	708	75
Foreningen Norden	934	217	617	66
Ydre Missions Ugen - fælleslods.	796	136	568	71
Kofoeds Skole	726	44	364	50
Dansk Sømandskirke i fremmede havne	715	25	525	73
Samvirkende Pensionistforeninger	659	61	503	76
KFUM's Sociale Arbejde	595		321	54
Danmarks folkekirkelige søndagsskoler	536	47	430	81
Boserup Minde	527	32	343	65
Indenlandsk Sømandsmission	320	34	240	75
Danmarks Astma- og Allergiforbund	235	33	174	74
Sydslesvigsk Udvalgs Landslotteri	183	74	48	26
Muskelsvind fonden	110	31	60	55
Venstres Ungdom	54	4	41	76
Missionen bl. hjemløse	28	3	15	54
Kristelig Folkepartis Ungdom	25	4	14	56
Foreningen af arbejdsskadede			27	
	150.428	27.105	75.280	

() Antal lotterier

1986

	Omsætning (1.000 kr.)	Gevinst- udgifter	Overskud (1.000 kr.)	Overskud %
Kræftens Bekæmpelse (3)	41.897	8.618	21.573	51
Dansk Blindes + Danske Døves Landsf.(3)	18.182	3.862	4.130	23
Dansk Røde Kors (2)	17.902	4.612	4.720	26
Scleroseforeningens Landslotteri/ Muskelsvindf.(2)	14.913	2.589	4.997	34
Lykkelotteriet (2)	9.624	2.471	1.412	15
Gigtforeningen (2) x)	7.278	897	2.302	32
Landsforeningen for bedre hørelse (2)	5.991	1.139	434	7
Børnehjælpsdagen i Storkøbenhavn	5.901		2.674	45
Hjertelotteriet	4.965	579	1.302	27
Sønderjydske Landslotteri	4.837	617	1.424	29
De Danske Skytte-, Gymn. & Idrætsfor.	4.300	947	- 904	
Rundskuehæftet	4.029	324	1.493	37
Diabetikerforeningen *)	3.749	589	- 1.890	
Det store børnelotteri	3.403	232	1.096	32
Dansk Handicap Idræt	3.148	578	78	5
Psoriasis Foreningen **)	2.895	293	- 1.202	
Pensionisternes Samvirke	2.454	173	33	1
Danmark Naturfredning	2.309	403	343	15
KFUM's Soldatermission	1.978	242	1.629	82
Frivilligt Dreng- og Pige-Forbund (2)	1.945	315	1.329	68
Dansk Kirke i Udlandet	1.869	325	1.265	68
KFUM og KFUK	1.583	224	1.213	77
KFUM's Idrætsforbund	1.171	113	969	83
Grønlandslotteriet	1.086	42	656	60
Det Danske Spejderkorps	1.078	97	777	72
Landsforeningen af Nyresyge	1.044	143	615	59
Ydre Missions Ugen - fælleslods.	1.021	174	732	72
Blå Kors	1.006	116	720	72
KFUM Spejderne	985	166	675	69
Foreningen Norden	972	123	736	76
KFUM's Sociale Arbejde	943		612	65
Kirkens Korshær	938	125	700	75
Komiteen f. Danske Venner af SOS Børneb.	891	226	263	30
Dansk Sømandskirke i fremmede havne	685	40	432	63
Koføeds Skole	631	112	199	32
Samvirkende Pensionistforeninger	626	108	419	67
Danmarks folkekirkelige søndagsskoler	540	60	427	80
Boserup Minde	495	18	327	66
Muskelsvindfonden	459	122	276	60
Indenlandsk Sømandsmission	322	41	235	73
Danmarks Astma- og Allergiforbund	232	22	183	79
Missionen bl. hjemløse	29	4	15	52
	180.306	31.881	59.419	

*) Pr. telefon

**) Med forbehold ifølge revisor Torben Juncker

() Antal lotterier

x) Gigtforeningens ene regnskab er tombolaregnskab

Samlede lotterimarked

I mio. kr.	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Omsætning	48,6	50,9	53,7	66,3	93,3	150,4	180,3
Overskud	27,8	29,4	29,6	38,0	52,7	75,3	59,4
Overskuds- andel %	57,2	57,8	55,1	57,3	56,5	50,0	33,0

Husstandsomdelte lotterier

I mio. kr.	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Omsætning	25,1	27,2	28,8	42,8	66,9	118,5	147,8
Overskud	13,4	15,0	14,0	24,2	37,4	56,7*	39,8**
Overskuds- andel %	53,3	55,1	48,6	56,6	55,8	47,8	27,0

* I overskuddet er modregnet et underskud på 210.000 kr. vedrørende 1 landslotteri.

** I overskuddet er modregnet et underskud på ialt 4,3 mio. kr. vedrørende 5 underskudsgivende landslotterier i 1986.

"Håndsolgte" lotterier

I mio. kr.	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Omsætning	23,6	23,6	24,9	23,4	26,3	31,9	32,5
Overskud	14,4	14,4	15,7	13,8	15,4	18,6	19,6
Overskuds- andel %	61,0	60,8	62,9	59,0	58,3	58,2	60,3

En opstilling vedrørende perioden 1980-86 for de enkelte husstandsomdelte og "håndsolgte" lotterier fremgår af bilag 9.

4.3.2. En AIM-undersøgelse vedrørende Kræftens Bekæmpelses efterårslotteri 1986

Kræftens Bekæmpelse har stillet en AIM-undersøgelse vedrørende motiverne til deltagelse i Kræftens Bekæmpelses efterårslotteri til rådighed for udvalget. Undersøgelsen er medtaget som bilag 10.

AIM konstaterer, at Kræftens Bekæmpelses lotterideltagere består af tre grupper. Den ene gruppe, der er på 55% af lotterideltagerne, er primært karakteriseret ved vindermotivet som bevæggrund for at spille. Den anden gruppe, som udgør 12% af lotterideltagerne, falder i kategorien "blandede spillere", som har såvel vinder- som støttemotivet som bevæggrund for at spille, og den tredje gruppe, som udgør 33% af deltagerne er kendetegnet ved støttemotivet som bevæggrund.

AIM drager på baggrund af analysen følgende konklusioner med hensyn til lotteriernes konkurrencesituation:

"I en konkurrence på spillemarkedet er de 55% af Kræftens Bekæmpelses lotterideltagere - nemlig spillerne samt dele af de 12% blandede spillere mest interessante.

Undersøgelsen har belyst den faktiske spilleadfærd i grupperne. Spillerne er - ud over at være karakteriseret ved, at vindermotivet er meget stærkt og i væsentlig grad bestemmende for spilleradfærden - ligeledes kendetegnet ved, at deres indsats på årsbasis på f.eks. tipning er langt større end for de to øvrige grupper, samt at de spiller langt oftere.

Valget mellem de forskellige spil foregår ud fra en vurdering af, hvor spillerne regner med størst gevinst. Ikke nødvendigvis ud fra en rationel gevinstmaksimeringsbetragtning, men ud fra en subjektiv vurdering af, hvor spillermotivet stimuleres bedst.

Analysen peger på, at eksisterende spil allerede i dag konkurrerer med hinanden om spillergruppen. Store dele af spillergruppen og muligvis dele af den blandede spillergruppe vil kunne motiveres til at søge såvel eksisterende som nye spil, såfremt disse spil i højere grad appellerer til spillermotivet.

Det er ikke muligt at foretage en egentlig beregning af, hvor mange spillere, der vil blive tiltrukket af et spil, der appellerer stærkt til vindermotivet. Men analysen peger på, at Kræftens Bekaempelse vil få øgede vanskeligheder med at fastholde spillerne som deltagere i sine lotterier, hvis der indføres et sådant nyt spil, som er endnu mere spille- og gevinstorienteret end f.eks. tipning.

Der skal her erindres om, at spillerne udgør over halvdelen af Kræftens Bekæmpelses lotterideltagere - nemlig 55%."

4.3.3. Afledede indtægter ved landslotterier

I debatten omkring et lottospils indvirkning på landslotterierne er det fra de humanitære repræsentanters side fremført, at lotterierne foruden at bidrage direkte til foreningernes og organisationernes økonomi også indirekte har en betydelig økonomisk værdi for organisationerne.

Landslotterierne bringer således med korte intervaller de forskellige organisationer i forbindelse med hele befolkningen, herunder mange lotterispillere, som foreningen ellers ikke er i kontakt med. Dette giver mange frivillige økonomiske bidrag til arbejdet samt mulighed for medlemshvervning blandt personer, som normalt ikke bidrager til organisationernes arbejde. Ud over direkte økonomiske bidrag betænker mange mennesker, det være sig medlemmer eller økonomiske bidragsydere, de forskellige humanitære organisationer testamenterisk.

Det er naturligvis forbundet med stor usikkerhed at bedømme, hvilken værdi de indirekte indtægter har. Til brug for udvalgsarbejdet har Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse imidlertid udarbejdet en af Revisions- og Forvaltnings-Instituttet A/S godkendt skønsmæssig oversigt (bilag 11) over, hvilken værdi landslotterierne på denne indirekte måde har for Kræftens Bekæmpelse. På baggrund af en række konklusioner omkring medlemshvervning i forbindelse med lotterierne m.v. skønner Kræftens Bekæmpelse forsigtigt, at kapitaliseringsværdien for et års medlemshvervning i forbindelse med lotterierne er mellem 36 og 56 mio. kr. Hertil kommer, at Kræftens Bekæmpelse ifølge oversigten har tre gange flere arvesager fra medlemmer end fra ikke medlemmer.

Kapitel 5

DE NORDISKE SPILLEMARKEDER

5 «1 • Indledning

Som en del af udvalgets undersøgelser er spillemarkederne i de skandinaviske lande undersøgt. Gennem de nordiske tipstjenester er følgende oplysninger om spilleinteresse i Norden i 1986 indsamlet, idet de med * mærkede omsætningstal beror på de respektive tipstjenesters skøn. Beløbene er trods usikkerhed om deres størrelse medtaget for at give et billede af den samlede spilleaktivitet i landene.

FINLAND - 4.927.000 indbyggere: FIM
 Finsk tipstjeneste inkl. lotto 2.032,1 mio.
 i omsætningen er inkluderet
 tre såkaldte instant-lotterier **

Penningautomat-foreningen	775,7 mio.
Trav	640,3 mio.
Bingo	303,6 mio.
Varelotterierne	<u>63,1 mio.</u>
I alt	3.814,8 mio. = 774,26 FIM

pr. indbygger

SVERIGE - 8.331.000 indbyggere: Skr.
 Svensk tipstjeneste inkl. lotto 4.480,1 mio.
 Trav og galop 2.727,8 mio.
 Bingo 1.700,0 mio.
 Penninglotteriet 1.934,2 mio.
 V65 og 65/Trio 1.408,9 mio.
 Varelotterierne 825,0 mio.
 Rulet 360,0 mio.
 I alt 13.436,0 mio. = 1.612,77 skr.

pr. indbygger

** Ved køb af lodsedler (spillebrikker) kan spillerne straks efter afskrabning af dækkede felter på spillebrikken se, om der er gevinst - betegnelsen "skrabelotteri" benyttes ofte på dansk.

<u>NORGE</u> - 4.148.000 indbyggere:	Nkr.
Norsk tipstjeneste inkl. lotto	2.525,3 mio.
Trav og galop	1.114,0 mio.
Penningslotteriet	599,9 mio.
Rigstoto	394,5 mio.
Bingo	450,0 mio.
Landslotterier + knipsemask.	<u>500,0 mio.</u> *
I alt	5.583,7 mio. = 1.346,12 nkr. pr. indbygger

<u>DANMARK</u> - 5.017.000 indbyggere:	Dkr.
Dansk tipstjeneste	1.317,0 mio.
Trav og galop	459,9 mio.
Klasselotteriet	269,9 mio.
Bingo	250,0 mio. *
Landslotterier	180,0 mio.
Landbrugslotteriet	50,1 mio.
Varelotteriet	50,2 mio.
Duespi1	<u>19,3 mio.</u>
I alt	2.596,4 mio. = 517,51 dkr. pr. indbygger

Omregnet til dkr.*** er det gennemsnitlige indskud pr. indbygger:

i Finland	1.243,31 dkr.
i Sverige	1.773,08 dkr.
i Norge	1.418,81 dkr.
i Danmark	517,51 dkr.

Der kan peges på forskellige grunde til, at spilleinteressen i Danmark øjensynlig er betydeligt mindre end i de øvrige nordiske lande. En medvirkende årsag hertil er formentlig, at de andre nordiske tipsselskaber tilbyder flere spil, end tilfældet er i Danmark. Anerkendes den betragtning, må det anses for sandsynligt, at flere spil i Danmark kan introduceres, uden at markedet umiddelbart mættes.

*** Valutakurs pr. 31.12.1986

De foreliggende markante forskelligheder i spillelysten kan imidlertid ikke forklares alene ud fra det mere begrænsede spilleudbud i Danmark. Der bør således også peges på, at der ikke i Danmark har været tradition for en særlig intensiv markedsføring omkring de enkelte spilleformer. Dette forhold er dog ved at ændres for tipstjenestens vedkommende i takt med, at andre udenlandske og indenlandske spilleformer vinder indpas på markedet.

Sædvanligvis tillægges befolkningsstrukturen i de enkelte nordiske lande også en vis betydning for den lavere spilleinteresse i Danmark. Denne argumentation går ud på, at jo færre alternative underholdningstilbud, der findes, jo større er interessen for spil, som i alle nordiske lande gennem et fintmasket forhandlernet når ud i selv tyndtbefolkede områder som underholdningstilbud.

Ifølge kommissoriet skal udvalget bl.a. undersøge, hvorvidt et eventuelt lotto vil få indvirkning på de humanitære foræningers lotteriindtægter. Som grundlag for en sådan bedømmelse er der indhentet oplysninger fra de andre nordiske lande om, hvilken udvikling landslotterierne har haft dér efter introduktionen af lottospillet.

5.2.1. Norge. Lotto kontra andre spil

I Norge indførtes lottospillet med lov nr. 92 af 10. december 1985 (bilag 12).

Ifølge loven ledes lottospillet af en bestyrelse på 3-5 medlemmer, som udnævnes af kongen. Med kongens godkendelse overdrager bestyrelsen helt eller delvis driften af spillet til et selskab eller institution på betingelser, som fastsættes ved aftale. Der er truffet aftale om, at Norsk Tipping A/S administrerer lottospillet. Første spillerunde afvikledes i slutningen af april 1986 (uge 16).

Forud for vedtagelsen i Stortinget var gået en intensiv debat. Debatten drejede sig om forskjellige fordelingsnøgler for henholdsvis tipsoverskuddet og lottospillet. Lottoloven indeholdt forslag om, at overskuddet skulle fordeles på den måde, at 2/3 tilfaldt kulturelle formål, medens 1/3 tilfaldt statskassen. Efter den norske tipslov fordeltes 50% af overskuddet til idrætsformål og 50% til videnskabelige/forskningsmæssige formål m.v. Denne fordelingsnøgle var for så vidt angår 1985 ensbetydende med, at henholdsvis idrætslige og videnskabelige formål hver fik 365.000.000 nkr.

Da det blev forudset, at tipningen i Norge ville gå tilbage eller stagnere, blev der foreslået den ændring i fordelingsnøglen vedrørende tipsoverskuddet, at 55% fremover skulle tilfalde idrætslige formål, medens 45% skulle tilfalde videnskabelige/forskningsmæssige formål.

Denne ændring blev af idrætten ikke anset for tilstrækkelig til at modvirke de tab, som lottoomsætningen frygtedes at påføre tipsomsætningen. Ændringen af tipsloven blev sammen med lottoloven gennemført med snævert flertal.

Forud for vedtagelsen havde der fra de humanitære organisationer i Norge været fremført betænkeligheder ved lottospillet under henvisning til, at spillet ville medføre en betydelig konkurrence for organisationernes landslotterier. Lottolovens § 3 fik i den anledning følgende udformning:

"Overskuddet skal fordeles med 33 pst. til statskassen og 67 pst. til kulturformål. Midlene til kulturformål fordeles av Stortinget.

Før fordeling skjer etter første ledd kan humanitære, religiøse og andre organisasjoner tilgodeses med midler av inntektene for å motvirke tap Lotto måtte påføre dem ved bortfall av andre spille- eller lotteriinntekter."

I forarbejdet til lottoloven udtaler Stortingets finanskomite følgende om forståelsen af denne lovbestemmelse:

"Denne paragraf er ny og omhandler disponeringen af overskuddet i samsvar med flertallets merknader i Budsjettinnst. 5.1. Bestemmelsen gir hjemmel for at organisasjoner kan tilgode-sees med midler af Lotto-inntektene før overskudd beregnes. Paragrafen gir ikke noen hjemmel for å kreve slik kompensasjon, og det er opp til departementet å vurdere om i hvilken udstrekning slik kompensasjon bør gis."

Bestemmelsen er såvel fra de humanitære organisationers side som fra administrativ side blevet betegnet som mindre hensigtsmæssig.

Først og fremmest er kritikpunktet fra de humanitære organisationers side, at den ikke giver garanti for compensation. Dernæst stiller bestemmelsen krav om, at det skal godtgøres, at en tilbagegang i lotterierne skyldes lotto, hvilket er en vanskelig bevisbyrde for organisationerne at løfte. Debatten omkring bestemmelsen og lotteriernes situation fortsatte derfor efter lottolovens vedtagelse.

Ved cirkulæreskrivelse af 7.7.87 til samtlige organisationer med landsomfattende lotterier søgte finans- og tolddepartementet at afklare situationen. I skrivelsen udbad man sig bl.a. oplysning om lotteriernes omsætningsresultater i årene 1984, 85 og 86.

Af 55 adspurgte organisationer besvarede 25 henvendelsen. Undersøgelsen gav følgende resultat:

Omsætning i 1.000 kr.	1984	1985	1986
Totalomsætning	78.866	119.233	130.664
Antal organisationer med lotteri	17	22	22

I undersøgelsen indgik også et spørgsmål om, hvilke markedsføringsomkostninger der har været de enkelte år. Resultatet af undersøgelsen viste intet signifikant.

I forbindelse med budgetforslaget for 1988 har det norske Finans- og Tolddepartement efter gennemgang af det indsendte materiale ikke fundet dokumenteret grundlag for, at der tildeles lottomidler efter lovbestemmelsen i § 3, 2. afsnit.

I anledning af den norske udvikling omkring lotto og landslotterierne har lottoudvalget rettet henvendelse til Norges Blindesamfund. Lottoudvalgets skrivelse og Blindesamfundets skrivelse er medtaget som bilag 13. Blindesamfundet anfører, at det ikke er muligt præcist at angive de tab, de humanitære landslotterier har haft ved indførelsen af lotto, men anfører, at de utvivlsomt har været betydelige. Det anføres også, at man er betænkelig ved de ekstra markedsføringsomkostninger, lottospillet pålægger lotterierne.

5.2.2. Tipningen

Tipningen i Norge ligner som spil i høj grad den danske. Dog er der i Norge endnu kun 12 kampe på kuponen. Norsk Tipping A/S har i bilag 4 redegjort for lottospillet indvirkning på tipningen. Til bilaget knytter sig en statistik over tips- og lottoomsætningen i Norge fra uge 16/1986 til uge 40/1987. Sammenfattende må man konstatere, at tipningen viger på bekostning af lotto. Om Norsk Tipping får vendt nedgangen for tipning til en stabilisering i omsætningen (i faste priser) som set i Sverige, er det endnu for tidligt at sige. I Norsk Tipping mener man dog, at de to kurver for henholdsvis tipning og lotto inden for kortere tid vil "skære hinanden", jf. bilaget.

5.2.3. Pengelotteriet

Pengelotteriet er et statsligt lotteri, som for Finans- og Tolddepartementet p.t. administreres af Nordlandsbanken. Der gennemføres årligt 26 trækninger. (Trækning hver anden lørdag). Lodsedlerne udbydes til salg gennem pengeinstitutter og dagligvareforretninger. Norsk Tipping skønner, at ca. en tredjedel af Norsk Tippings forhandlere også forhandler pengelotteriet. Lodsedlerne i lotteriet koster 20 kr.

Pengelotteriets omsætning 1980-86 (mio. kr.):

1980	I	1981	1982	1983	1984	1985	1986
357		371	383	576	645	676	600

Den synbare nedgang i pengelotteriet fra 1985 til 1986 på ca. 11% skyldes sandsynligvis indførelsen af lotto. Pengelotteriet og lotto er begge "forudsætningsløse" spilleformer, og at konkurrencen fra lotto er særlig mærkbar kan være forårsaget af, at spillene i et betydeligt omfang udbydes af de samme forhandlere.

5.2.4. De norske lotteriregler

Lov nr. 3 af 12. maj 1939 om lotterier indeholder de væsentlige bestemmelser for afholdelse af landslotterier i Norge. Til forskel fra de danske regler kan følgende bestemmelser fremhæves:

Værdien af gevinsterne skal mindst udgøre 25% af det tilladte lodsalg (§ 4 nr. 1).

Lodseddelsalget må ikke sættes i gang, før det er godtgjort, at gevinsterne er erhvervet, eller der foreligger en af politimesteren godkendt sikkerhed for, at de nødvendige midler er til stede (§ 4 nr. 5). I tilladelsen fastsættes, hvilket antal lodder, der må deltage i lotteriet.

Alle usolgte lodsedler bilagt et foreløbigt regnskab skal indsendes til politimesteren, før lodtrækning foretages (§ 4 nr. 10).

Ifølge administrativ praksis gives der kun tilladelse til afholdelse af ét lotteri årligt.

Der dispenseres ikke fra, at præmierne ikke må være kontanter, dog kan omsættelige værdipapirer anvendes som præmier. De norske lotterier kan sælges over en periode på 12 måneder.

Se nærmere om de danske lotteriregler i kapitel 4.

5.2.3. Konklusion

Lotto har i Norge været spillet i ca. 1 1/2 år, og det er derfor for tidligt at foretage en definitiv bedømmelse af spillets indflydelse på andre spil. Den foreliggende undersøgelse synes imidlertid at tyde på, at lotto ikke omsætningsmæssigt har haft større indflydelse på landslotteriernes omsætning det første "lottoår" 1986.

5.3.1. Sverige

Lottospillet indførtes i svensk tipstjenestes regi i 1980 i henhold til regeringstilladelse af 21. juni 1979. I modsætning til bl.a. Norge og Danmark kræver introduktionen af nye spilformer (i tipstjenestens regi) ikke lovgivning. Meddelelse til etablering af nye spilleformer gives af regeringen i henhold til en af rigsdagen vedtaget proportion (1983-84: 180) om totalisatorspil m.v. For tiden har svensk tipstjeneste tilladelse til at drive følgende spilleformer: Almindelig tipning (stryktips), måltips, et bookmakerspil kaldet "odds", et jokerspil (lotteri på kuponens nummer) samt lotto.

Den svenske tipstjenestes overskud tilfalder statskassen, dog tillader regeringen med mellemrum, at overskuddet for en en-

kelt spilleuge i den almindelige tipning tilfalder særlige, idrætslige formål.

En fuldstændig oversigt over omsætningerne på det svenske spillemarked i perioden 1975-1986 fremgår af nedenstående tabeller.

Omsætning 1975-1986

I mio. skr.	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Penninglotteriet	554,2	607,9	709,7	772,1	811,0	1.121,1
Varulotterier	365,0	385,0	410,0	440,0	480,0	490,0
Tips spil	796,2	905,4	1.003,3	1.065,5	1.170,9	1.163,7
Lotto						304,5
Joker						
Bingo	838,0	928,0	983,0	1.020,7	1.115,0	1.178,9
Enarmade bandit.	1.060,0	920,0	940,0	700,0		
Roulette	50,0	40,0	30,0	40,0	60,0	50,0
V65	141,7	181,1	291,3	397,0	642,8	673,5
Øvr. total.spil	867,8	872,0	1.075,0	1.121,2	1.346,0	1.531,6
Total	4.672,9	4.939,4	5.442,3	5.556,5	5.625,7	6.513,3

I mio. skr.	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Penninglotteriet	1.114,2	1.147,0	1.210,6	1.387,1	1.429,9	1.934,2
Varulotterier	600,0	620,0	620,0	651,0	660,0	825,0
Tips spil	1.101,2	1.085,7	1.357,9	1.457,5	1.417,6	1.818,2
Lotto	1.110,7	1.321,7	1.518,0	1.656,8	1.879,5	2.132,6
Joker				166,3	578,5	529,3
Bingo	1.250,0	1.272,0	1.486,5	1.560,0	1.570,0	1.700,0
Enarmade bandit.		—	—	—	—	—
Roulette	255,0	280,0	325,0	340,0	345,0	360,0
V65	742,1	791,0	996,4	1.130,9	1.366,0	1.408,9
Øvr. total.spil	1.695,5	1.790,0	1.878,9	2.143,0	2.393,2	2.727,8
Total	7.868,7	8.307,5	9.393,3	10.492,7	11.639,8	13.436,0

Oplysningerne er indsamlet af Svensk Tiptjeneste

Til brug for en særlig belysning af, hvilken indflydelse indførelsen af lotto fik for de svenske landslotterier stillede lottoudvalget det svenske lotterinævn følgende spørgsmål: "Foreligger der i Sverige; oplysninger om, hvorvidt landslotterierne har konstateret konkurrence i forbindelse med indførelse af lottospillet i 1980?" Lotterinævnet svarede:

"Omsætningen av foreningslivets lotteriet var i Sverige år 1975-82 cirka 500 miljoner kronor per år, fr. o.m. år 1983 cirka 800 miljoner kronor. Nettobehållningen kan uppskattas til 25 % av omsætningen, detta motsvarar då för år 1985 cirka 200 miljoner kronor.

Till detta kommer bingospelet som omsätter cirka 1,5 miljarder kronor årligen med en genomsnittlig nettobehållning på 15 %, d v s 225 miljoner kronor årligen till föreningslivet.

Från folkrörelserna framhålls at lottospelet och övriga statliga lotterier udgör en stark konkurrens gentemot deras egna lotterier. Några undersökningar som bekräftar detta påstående har inte gjorts utan får ännu anses som ett antagande. Klart är att samtliga statliga lotterier och spel kraftigt ökat sin omsättning medan folkrörelselotterierna endast ökat i ringa omfattning."

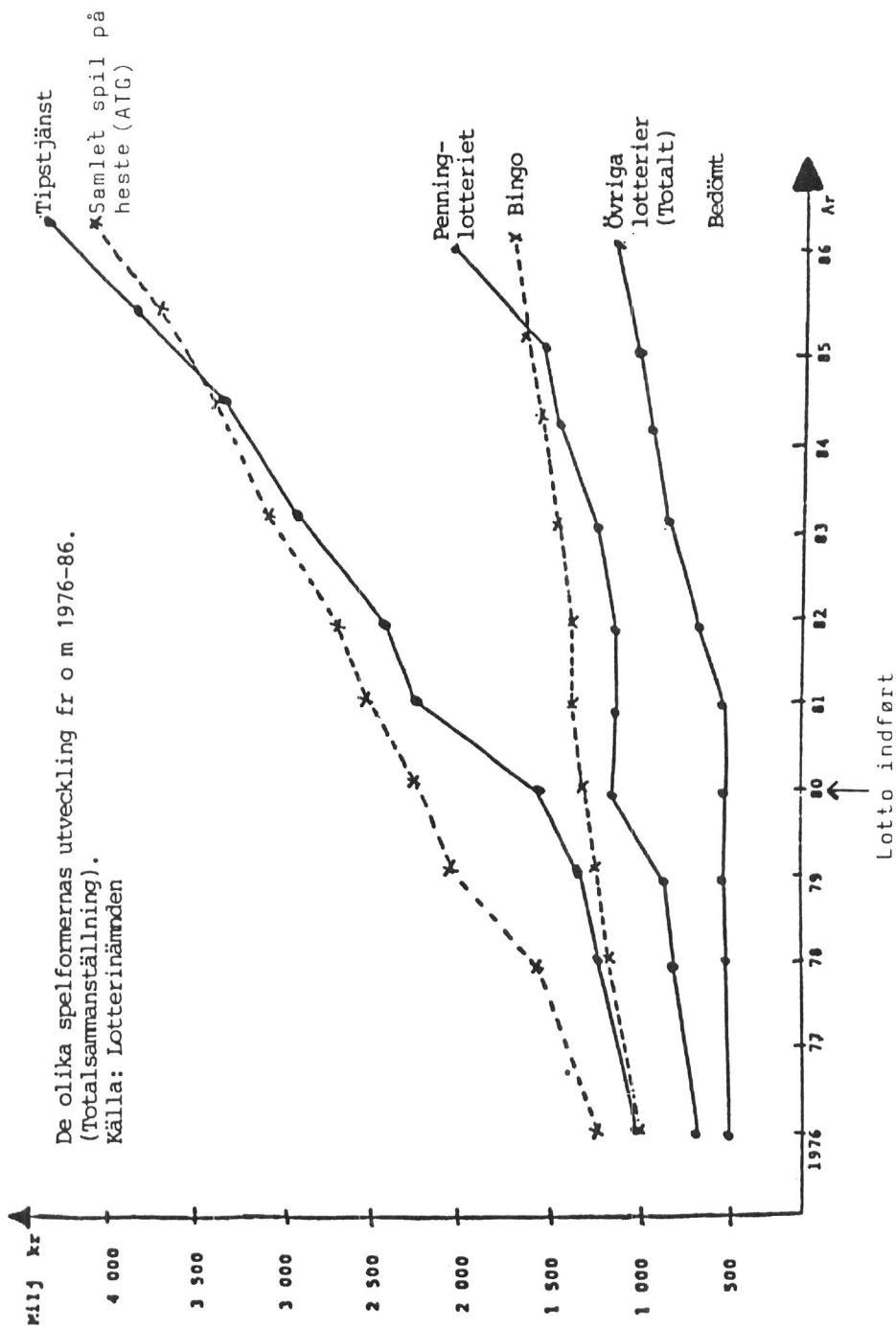
Lotterinævnet har givet følgende oplysninger og grafiske fremstillinger over den svenske lotteri- og spiludvikling i perioden 1976-85.

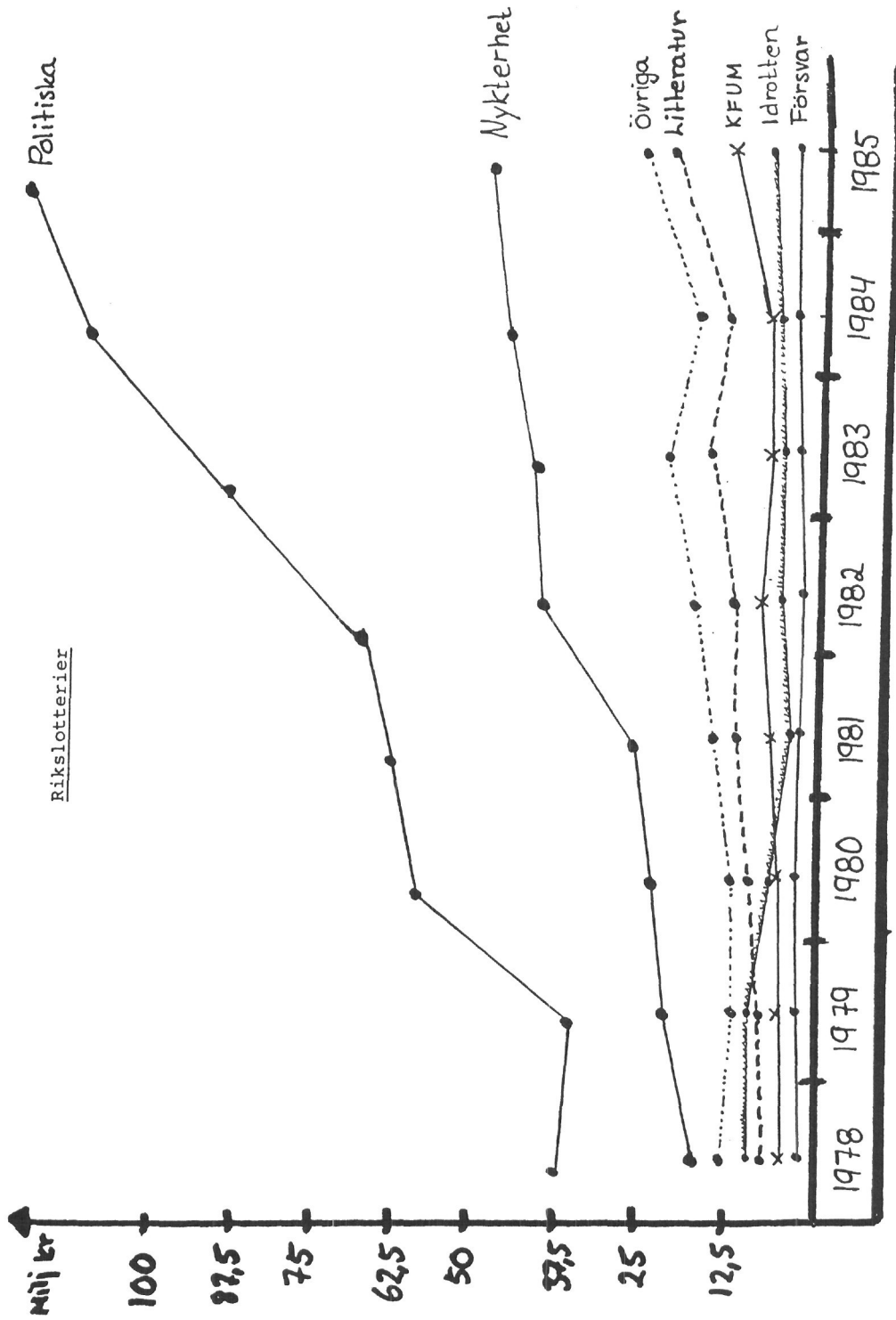
Rikslotteriernas utveckling 1978 - 85 (totalt)
 Beviljad omslutning i miljoner kronor (faktisk försäljning)

Lotterier	1978		1979		1980		1981		1982		1983		1984		1985	
	T	F	T	F	T	F	T	F	T	F	T	F	T	F	T	F
Politiska	38,6	37,8	37,3	34,5	59,8	47,4	67,9	64,6	74,5		96,2		111,4		116,9	
Nykterhet (FOGT, NTO)	19,4	18,4	21,3	19,8	23,2	21,7	26,6	25,3	43,5		43,1		47,3		43,7	
KFUM	4,5	4,0	5,0	4,9	5,5	5,1	6,5	5,4	10,0	4,8	8,0	4,5	8,0		9,0	
Försvar	1,6	1,1	1,6	1,2	1,8	1,3	1,8	1,5	3,8	1,6	3,0		3,2		2,2	
Litteratur	7,0	7,0	8,0	7,2	10,0	7,0	11,0	9,6	11,0	10,6	17,0		12,0		18,0	
DHR	1,5	1,1	1,5	1,4	1,5	1,3	1,5	1,4	1,8	1,7	1,9	1,7	2,0		2,0	
Idrotten	7,8	5,2	7,7	5,0	5,8	4,3	3,6	3,1	3,9	3,3	4,3		5,5		5,4	
Övriga	13,5		12,4		10,6		12,7		16,6		19,5		15,7		22,4	
Totalt	93,9		94,5		118,3		131,6		163,1		193,0		204,2		229,6	

T = Meddelat tillståndsbelopp

F = Faktisk försäljning

Til yderligere belysning af det spørgsmål, lottoudvalget stillede lotterinævnet, er IOGT-NTO (Nykterhet) og de socialdemokratiske A-lotterier blevet spurgt om, hvorvidt disse organisationer har kunnet konstatere, at lottospillet har indvirket på de respektive landslotterier.

De nævnte lotteriers omsætningstal fremgår af bilag 14. I øvrigt oplyser Nykterhetrørelsen:

" at folkrørelserne under perioden 1976-1986 förlorat stora marknadsandelar till den statliga spel- och lotteriverksamheten. Sålunda hade folkrörelserna 1976 34% av den totala lotterimarknaden, medan de 1986 endast hade 19%, d.v.s. nästan en halvering på 10 år av folkrörelsernas del. Om vi tar hänsyn till inflationen så är det endast socialdemokraterna och IOGT-NTO-rörelsen som klarat att bibehålla sin omslutning efter afräkning av inflationen till 1984 resp. 1983

Det statliga lottospelet har nämligen utan tvekan inverkat negativt på folkrörelsernas lotterier under de första åren efter införandet av lotto trots kraftiga marknadsföringsinsatser. Först från 1986 har IOGT-NTO-rörelsen lyckats bemästra lottokonkurrensen och få förbättrade resultat. Orsaken är ökas marknadsföring, den statliga vinstskattens avskaffande och införandet av miljonvinster i våra lotterier. "

5.3.2. Paralleller til det danske spillemarked

Det svenske spillemarked adskiller sig på væsentlige punkter fra det danske. Dette gælder først og fremmest antallet af spil, men de foreliggende oplysninger viser også, at der er en generel højere interesse for spil i Sverige. Det vil derfor være forbundet med usikkerhed at overføre svenske erfaringer direkte til det danske marked. Der synes dog at være grundlag for den slutning, at lottospillet i Sverige har en virkning på andre lotterispil. De svenske erfaringer viser, at spillet ved sin fremkomst havde en indvirkning navnlig på

penninglotteriet og landslotterierne, hvis udvikling samlet stod stille 2-3 år, hvorefter årlige omsætningsstigninger igen kunne konstateres (en lignende stagnation konstateredes også for tipningen). Det må lægges til grund, at de forbedrede resultater skyldes styrket markedsføring og en forbedring af konkurrencemulighederne.

Der er grund til at bemærke, at stigningen i de pågældende private lotteriers omsætning formentlig kan tilskrives en ændring i den svenske lotterilovgivning. Således er statsafgiften på gevinster fjernet. Desuden kan der i Sverige gives tilladelse til flere lotterier årligt, og lotteriperioden må vare op til et år.

5.4.1. Lotto på Island

Lottospillet blev introduceret på Island i slutningen af november 1986. Udvalget har derfor fundet det af betydning at indhente oplysninger om det islandske lottospils start, om spillets opbygning, og om hvorvidt man har kunnet konstatere indvirkning på eksisterende spilleformer (lotterier og tipning).

De efterfølgende oplysninger om spil på Island bygger på oplysninger fra direktør Vilhjalmur Vilhjálmsson, Det Islandske Lottoselskab (tidligere formand for det islandske Handicapforbund) og Birna Einarsdóttir, Den Islandske Tipstjeneste.

Altinget vedtog den 2. maj 1986 lov nr. 26 om tallotterier. Loven gav justitsministeren bemyndigelse til at meddele Islands Idræts Forbund, Den Islandske Ungdoms Sammenslutning og Det Islandske Handicap Forbund tilladelse til sammen (i selskabsform) at drive et tallotteri (lottospil). I henhold her- til startede lottospillet november 1986 på Island.

Spillet fik fra starten - i forhold til det islandske befolkningstal - betydelige omsætningstal. I det første halve år har omsætningen ugentlig ligget på ca. 13,5 mio. isl.kr. = 2,39 mio. d.kr. Til sammenligning kan nævnes, at med en tilsvarende interesse i Danmark ville et lottospil her opnå ugentlige omsætningstal over 40 mio. kr.

At spillet har slået så godt an på Island skyldes formentlig flere forhold. Først og fremmest kan der peges på, at den markante spillelyst, der gør sig gældende i de tyndt befolkede skandinaviske lande (Norge, Sverige og Finland) også synes at være til stede på Island.

Endvidere skal lottospillets succes ses i lyset af tipningens mangel på samme. Den islandske tipstjeneste - hvis samlede overskud går til idrætslige formål - har nemlig på årsbasis kun en omsætning på 100 mio. isl.kr. Fodboldspillet har ikke den store udbredelse og samler af den grund ikke den store interesse på øen, hvor spillet kun kan dyrkes de få egentlige sommermåneder.

Distributionen og forhandlingen er heller ikke særlig forbrugervenlig, idet kuponerne udbydes til salg gennem idrætsklubberne af disses medlemmer. Der findes 3 forskellige priser på tipskuponer. Man er altså bundet til at spille det antal rækker, man har købt sig ret til.

Også denne mangel på fleksibilitet gav god grobund for lottospillets succes. Hertil kommer, at det islandske lottoselskab valgte at investere i en "online" løsning. Det vil sige, at kuponerne straks ved indlevering hos forhandleren (via hovedsædets computeranlæg) registreres som værende med i spillet. Postbesørgelsen og den maskinelle behandling er således erstattet af den elektroniske overførsel.

Mindre gevinster (indtil 10.000 isl.kr.) kan tilsvarende straks udbetales hos forhandlerne, når lottotrækningen er fo-

retaget. Denne smidige forretningsgang kombineret med en professionel markedsføring i islandsk tv og radio har givet bidraget til spillets øjeblikkelige succes.

Ved siden af lotto og tipning er der traditionelt et godt marked for lotterier på Island.

I 1986 opnåede man følgende omsætninger i de største lotterier m.v.:

	Mio. i s.l.k r.	Mio. d.kr. **
* Universitetslotteri	650	124
* Tuberkulosepatienters lotteri	130	25
* Lotteri Det Gamle Sømandshjem	100	19
Islandsk Tipstjeneste	100	19
Islandsk Lotto (fra nov.)	45	9
Lotterier til støtte for forskellige humanitære formål	<u>280</u>	<u>53</u>
	<u>1.305</u>	<u>249</u>

* Disse lotterier er "abonnements-lotterier", dvs. der er mulighed for at bibeholde et givet nummer fra trækning til trækning.

** Valutakurs pr. 31.12.1986.

Medens tipsoverskuddet fordeles mellem de forskellige idrætsforbund, fordeles lottooverskuddet efter en særlig nøgle blandt de organisationer, som samlet har fået bemyndigelse til at drive lottospillet i selskabsform.

Islands Idrætsforbund får	46,67%
Det Islandske Handicap Forbund får	40,00%
Den Islandske Ungdoms Sammenslutning får	13,33%

Om tildelingen til Handicap Forbundet hedder det i lottoloven, at pengene skal bruges til anskaffelsesomkostninger til

lejligheder for handicappede under forbundet (80%) eller til at støtte forbundets andre aktiviteter (20%) til gavn for handicappede.

5.4.2. Lottospillet indvirkning på andre spilleformer

Med den gode start, lottospillet har fået med deraf følgende store præmier, er det naturligt, at en tilbagegang for det langt mindre tipsspil har kunnet mærkes. De omsætningstal, der foreligger for perioden 1.1.87 - 1.6.87, viser en omsætningstilbagegang på ca. 40% fra 50 mio. til 30 mio. isl.kr.

De store lotterier synes ikke at have lidt synderligt under lottospillets indførelse. Universitetslotteriets omsætnings-tal for 1. halvår 1987 viser en fremgang i forhold til samme periode sidste år. Andre lotterier har dog haft skuffende resultater, som sandsynligvis må tilskrives lotto.

Imidlertid er det kun 3/4 år efter indførelsen af lotto på Island stadig for tidligt at sige noget sikkert om lottospillets permanente indflydelse på de forskellige lotterityper.

Kapitel 6

KONKLUSION PÅ BAGGRUND AF DE FORELIGGENDE UNDERSØGELSER (beskrevet i kapitel 4 og 5)

6.1. Lotteriundersøgelser i Danmark

6.1.1. Lokale lotterier

Der er i udvalget enighed om, at et lottospils indflydelse på andre lotterier vil være forskellig fra lotteriform til lotteriform. Det er således anset for usandsynligt, at der skulle være risiko for, at lottospillet i givet fald vil påvirke mindre, lokale lotterier f.eks. til fordel for det stedlige ungdomsarbejde eller kirkeligt og idrætsligt arbejde. Denne antagelse skyldes, at lotterierne kun i begrænset omfang henvender sig til andre end interesserede eller potentielt interesserede i det pågældende arbejde. Den individuelle salgssform adskiller i øvrigt også lotterierne fra en række af de store landslotterier.. Under hensyntagen hertil er der ikke foretaget nogen undersøgelse af disse lotteriers omsætningsforhold og udbredelse.

6.1.2. Landslotterierne

Den foreliggende undersøgelse vedrørende landslotterierne viser en kraftig ekspansion på markedet de seneste år. Ifølge undersøgelsen afholdtes i årene 1980-86 følgende antal lotterier:

1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
29	28	33	25	31	45	51

Omsætningstallene var so ni følger - i 1.000 kr.:

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
I alt	48.645	50.872	53.716	66.272	93.270	150.428	180.306
Gns. pr. lotteri	1.674	1.817	1.628	2.651	3.009	3.343	3.467

Den betydelige udvidelse i antallet af landslotterier i 1985 og 1986 skyldes flere forhold. For det første gav 3ustitsministerens bortlodningscirkulære af 17.1.84 som noget nyt den enkelte organisation adgang til afholdelse af flere landslotterier årligt. Denne mulighed blev i 1984 udnyttet af 1, i 1985 af 6 og i 1986 af 8 organisationer. Dernæst blev der i 1985 og 1986 gennemført landslotterier for organisationer, der ikke havde været på lotterimarkedet tidligere. Disse nye lotterier opnåede kun i begrænset omfang succes-

Markedet kendetegnes ved,, at det overvejende er de postomdelte lotterier, der er blevet presset som følge af lotteriudvidelsen i 1985 og 1986, jf. side 51. Dette har fået udvalget til at antage, at denne lotteritype også vil være den mest sårbare i konkurrence med lotto.

De håndsolgte lotterier synes derimod ifølge de foreliggende oplysninger ikke at være særlig følsomme over for udviklingen på spillemarkedet i øvrigt. Tværtimod ses lotterierne at have en gunstig udvikling i perioden 1984-86 på trods af den betydelige udvidelse af det husstandsomdelte lotterimarked.

6.2. Paralleller fra udlandet

De oplysninger, der foreligger fra Sverige, Norge og Island tyder ikke på, at landslotterierne er blevet "løbet over en-

de" af lottospillet. Under de svenske og norske vilkår, hvor der er flere spil og betydelig større omsætning end i Danmark, tyder det på, at lotterierne set under et mister markedsandele, men stort set er i stand til at bevare deres omsætningstal. Der er i udvalget enighed om, at dette kun er muligt med en øget markedsføringsindsats og udvikling af produktet.

Der er i udvalget i øvrigt enighed om, at de norske, svenske og islandske erfaringer ikke nødvendigvis kan overføres til danske forhold. Således kan spilletraditioner, salgsformer m.v. adskille sig væsentligt fra Danmark.

Kapitel 7

TIPNINGEN

7»1. Indledning

Ud over den i kapitel 4 behandlede problemstilling omkring landslotterierne er lottospillets eventuelle indvirkning på tipningen af central betydning for den lovgivning, der i givet fald skal finde sted i forbindelse med et lottospils indførelse. Nærværende kapitel gennemgår derfor i korthed de ændringer, der i tidens løb er foretaget i tipsloven med henblik på at tilvejebringe øgede midler til overskudsmodtagerne. Dernæst er skematisk vist en række eksempler på lottospillets indflydelse på tipsspillet i andre lande, og endelig er vist, hvordan lotto- og tipsspillet i fællesskab forventes at udvikle sig.

7.2. Lovgrundlag

Lovgrundlaget for indførelse af tipning i Danmark blev vedtaget i 1948 (lov nr. 278 af 9. juni 1948).

Ifølge tipsloven kan bevilgningen til at foranstalte tipning kun gives til et aktieselskab. Aktiekapitalen på oprindeligt 250.000 kr. (nu 300.000 kr.) skulle tegnes af staten med 70% (mens Dansk Idrætsforbund, De Danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger samt De Danske Gymnastikforeninger hver blev tilbudt tegningsret med 10%).

Da forslaget blev vedtaget, undlod De Danske Gymnastikforeninger at gøre brug af sin tegningsret til 10% af aktiekapitalen. Dermed fik staten 80% af aktiekapitalen i det i august 1948 nystiftede aktieselskab Dansk Tipstjeneste.

7.3. Overskuddets fordeling

Hovedformålet med indførelse af tipning var at fremskaffe et økonomisk overskud, som kunne anvendes til idrættens fremme, kulturelle samt andre velgørende formål.

Af de beløb, som tilfaldt idrætten, fik Dansk Idrætsforbund 50%, De Danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger 20%, mens De Danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeningers gymnastik- og idrætsgrupper sammen med De Danske Gymnastikforeninger delte 20%. De resterende 10% fordeltes af indenrigsministeren. Overskuddet skulle overstige 1 mio. kr., før de kulturelle formål (f.eks. støtte til kunstnere) eller ungdommens fritidsliv (f.eks. spejderorganisationer) kunne få del i midlerne. Til gengæld modtog disse formål næsten hele det overskud, som oversteg 4 mio. kr.

Om det primære formål, at tilvejebringe et økonomisk overskud først og fremmest til idrættens organisationer, hed det i bemærkningerne til forslaget således:

" Da idrætten herhjemme arbejder under vanskelige økonomiske kår, og da det må antages for ønskeligt, at der foruden til idrætten skaffes midler til veje til andre almennyttige formål... fremsættes nærværende lovforslag. "

Lov om tipning blev vedtaget med støtte fra de største idrætsorganisationer, men ikke fra alle, og med stemmer primært fra Socialdemokratiet og De Konservative (76 mod 43 af i alt 150 medlemmer i Folketinget, og med flertal på 46 mod 9 i Landstinget).

7.4. Udviklingen i lovgivningen

Lovgivningen om tipning er revideret talrige gange mellem 1948 og i dag. Ændringerne er koncentreret om fordelingen af

overskuddet og ændringer i statsafgiften og har løbende haft det sigte at øge kapitaltilførslen til idræts- og ungdomsformål.

Med udgangspunkt i en betænkning om idrætten i Danmark (betænkning nr. 709/74) gennemførtes ved lov nr. 309 af 10. juni 1976 en revision af tipsloven. Overskuddets fordeling blev ændret til det i tabel 1 viste, og samtidig blev der gennemført nye regler for fordelingen af idrættens andel mellem de forskellige idrætsorganisationer. Den viste fordeling er uændret siden 1976 og dermed fortsat gældende.

Tabel 1. Tipsoverskuddets fordeling efter 1976

Formål	Andel af overskuddet
Idræt	71%
Alment kulturelle formål	7%
Alment nyttige formål	5%
Ungdommens fritidsliv og andre ungdoms formål	17%

Ved ændringen i 1976 ændredes tillige statsafgiften på 15% af indskudssummen til 20%, og samtidig bortfaldt en ret idrætten havde haft til 1/3 af denne afgift. Endvidere bortfaldt rækkeafgiften på 5 øre. Tilbagebetalingsgraden fastsattes til 45, mod tidligere 50, men med bortfaldet af 5-øresafgiften var der reelt tale om en mindre forhøjelse af tilbagebetalingsgraden.

Efter 1976 er følgende ændringer gennemført:

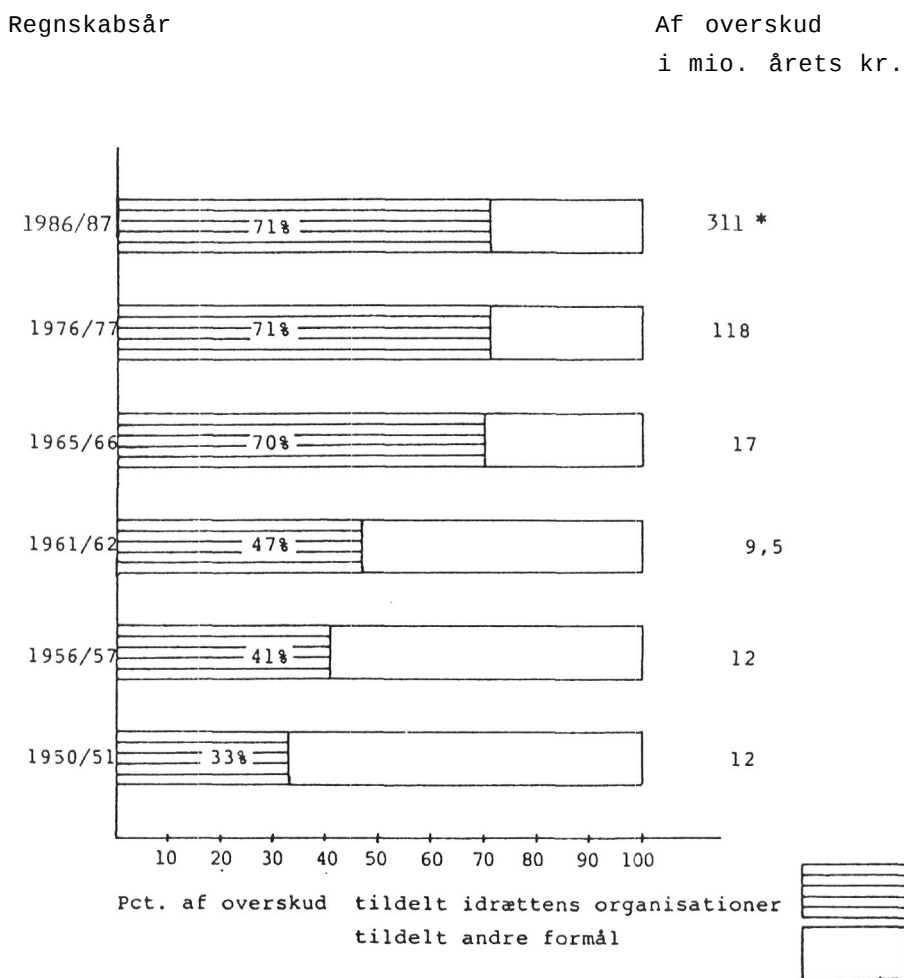
1978 (lov nr. 590 af 29. november). Statsafgiften nedsattes permanent fra 20% til 19% af indskudssummen. (Ifølge en overgangsbestemmelse i 1976-loven skulle statsafgiften stige fra 19% til 20% fra og med regnskabsåret 1978/79).

1984 (lov nr. 613 af 19. december). Statsafgiften nedsattes yderligere til 18% i 1985 og 1986, 17» i årene 1987 og 1988 samt for 1989 og herefter til 1655. De beløb, der herved fremkommer, tilgår den selvejende institution til eliteidrættens fremme (Team Danmark).

1987 (lov nr. 229 af 22. april). Med henblik på at forøge overskuddet nedsattes statsafgiften midlertidigt med 3 1/2% fra 1. juli 1986. Under hensyn til den trinvis optrapning af Team Danmarks tilskud betyder det, at statsafgiften i andet halvår 1986 var 14 1/235, i årene 1987 og 1988 13 1/2%, hvorefter den ifølge loven stiger til 16% pr. 1. januar 1989.

Det fremgår, at tipsloven i vid udstrækning har været det politiske "instrument", hvormed man har reguleret statsstøtten til dansk idræt. Som oftest har ændringerne i tipsloven til sigtet enten en ændring i fordelingen af overskuddet til gunst for idrætten eller en forøgelse af overskuddet via afgiftsnedsættelser. I tabel 2 er udviklingen i fordelingen af tipsoverskuddet i udvalgte år vist. Årene er udvalgt for at illustrere virkningerne af de forskellige lovinitiativer.

Tabel 2. Tipsoverskuddets fordeling i udvalgte år.

* Herudover har Team Danmark i perioden 1.7.86 - 30.6.87 modtaget 20 mio.. kr.

Udviklingen viser, at idrættens andel af overskuddet er steget i perioden, dog med en stagnerende andel i de senere år. Dette skyldes, dels at de enkelte love har ændret fordelingsnøglen til gunst for idrætten, dels den gunstige udvikling i tipningen, jf. bilag 15.

7.5. Statens indtægter ved tipsspillet

Tipningen har fra sin start givet staten en stabil indtægt. Nedenfor i tabel 3 ses udviklingen de sidste 12 år i stats- og præmieafgift.

Tabel 3. Udviklingen i statsafgifterne ved tipning - i årets priser - i mio. kr.

	Indskuds- sum	Statsafgift i alt	Heraf Afgift af indskuddsum	Præmie- afgift
1976/77	527,1	116,6	100,2	16,4
1977/78	635,0	140,5	120,6	19,9
1978/79	676,3	150,2	128,5	21,7
1979/80	751,9	166,7	142,9	23,8
1980/81	828,2	183,6	157,3	26,3
1981/82	997,2	223,2	189,5	33,7
1982/83	1.104,7	242,8	209,9	32,9
1983/84	1.152,5	257,9	219,0	38,9
1984/85	1.161,5	252,9	214,5	38,4
1985/86	1.300,5	279,8	234,1	45,7
1986/87	1.325,3	230,9	185,1	45,8

Hovedparten af statsafgiften udgør en procentsats direkte af indskuddsdelen. Satsen har varieret fra 19% i 1976/77 til 14,5% i 1986 (2. halvår). Gevinstafgiften har fast udgjort 15% af præmier på mere end 200 kr.

Størrelsen af de samlede statsafgifter afhænger både af indskudssummens størrelse, den ved lov fastsatte procentvise statsafgift og af præmieafgiften på 15% af præmier over 200 kr. Som det ses, er indskudssummen i årets priser stigende gennem hele perioden, og dermed har også provenuet fra statsafgiften været stigende. Dog ses det, at nedsættelsen af den procentvise statsafgift fra 19% i 1984 til 18% i 1985 har be-

tydet et svagt fald i provenuet fra 1984/85 i forhold til 1983/84 på trods af stigningen i indskudssummen.

I nedenstående tabel 4 vises fordelingerne for regnskabsåret 1986/87.

Tabel 4. Fordeling af tipsoverskuddet i regnskabsåret 1986/87
- i 1.000 kr.

Idrætsformål	221.191
Alment kulturelle formål	21.807
Velgørende og andre almennyttige formål	15.577
Ungdommens friluftsliv	10.592
Andre ungdomsformål	42.369

Princippet i fordelingen følger procentsatserne angivet i tabel 1.

7.6. Udviklingen i tipsoverskuddet

Da landsdækkende idrætsorganisationer (DIF, DSGI m.fl.) modtager ca. 95% af deres samlede indtægter fra tipsmidlerne, er deres interesse for udbuddet af et tipsspil selvfølgelig særlig stor. Opgjort i årets priser har idrætten modtaget et næsten konstant stigende tilskud gennem perioden.

Betragtes udviklingen i faste 1985/86-priser, er der dog tale om en vis stagnation jf. tabel 5. I perioden 1977 til 1980 har idrættens andel ligget nogenlunde stabilt omkring 187 mio. kr. Den begrænsede udvikling i tipsmidlerne (målt i faste priser) fik i foråret 1987 - efter henvendelse fra idrættens organisationer - regeringen til at fremsætte lovforslag om midlertidig nedsættelse af statsafgiften på tipning (lov nr. 229 af 22.4.87). Lovforslaget (L 130) indeholdt samtidig oplysninger om nedsættelse af lottoudvalget.

Tabel 5. Udviklingen i tipsoverskuddet til fordeling mellem idrættens organisationer og andre formål i perioden 1976/77 - 1986/87 - i mio. kr.

Regn- skabs- år	Omsæt- ning	Årets priser			Faste 1985/86-priser		
		Over- skud ialt	Heraf til: Idræt- ten	fordelt Andre formål	Over- skud i alt	Heraf til: Idræt- ten	fordelt Andre formål
1976/77	527,1	118,0	83,8	34,2	244,7	173,7	71,0
1977/78	635,0	142,2	101,0	41,2	264,0	187,4	76,6
1978/79	676,3	152,9	108,5	44,4	263,0	186,7	76,3
1979/80	751,9	172,8	122,7	50,1	263,8	187,3	76,5
1980/81	828,2	192,8	136,9	55,9	264,2	187,6	76,6
1981/82	997,2	221,3	157,1	64,2	280,5	199,1	81,4
1982/83	1.104,7	245,1	174,0	71,1	285,4	202,6	82,8
1983/84	1.152,5	254,6	180,8	73,8	279,1	198,1	81,0
1984/85	1.161,5	241,9	171,8	70,1	250,6	178,0	72,6
1985/86	1.300,5	258,0	183,2	74,8	258,0	183,2	74,8
1986/87	1.325,3	311,5	221,2	90,3	300,0	213,0	87,0

7.7. Tipning som spil

Som det fremgår af foranstående, har tipningen gennem årene kunnet konstatere omsætningsfremgange, selv om der målt i faste priser (se side 85) har været tale om en vis stagnation. Dette forrykker imidlertid ikke billedet af, at tipningen er Danmarks både i omsætning og udbredelse langt største spil. Som årsager til tipsspillet store udbredelse kan bl.a. følgende karakteristika nævnes:

- 1) Eneste spil af sin art
- 2) Spillet er ugentligt (holder tipperne "til")
- 3) De største præmier i kr.
- 4) Appellerer både til fodboldkyndige og ikke-fodboldkyndige (sypigerne)

- 5) Fodboldinteressen er meget stor i Danmark
- 6) Stor mediebevågenhed både fra tv og aviser

7.8. Tipning og lotto

Der er flere forhold, der tyder på, at lottospillet vil blive en konkurrent til tipningen. Denne antagelse beror på, at spillet på flere punkter produktmæssigt ligner tipningen:

- 1) Det vil blive forhandlet gennem tipstjenestens forhandler-net.
- 2) Prisen for en række vil være relativ lav (1-2 kr.)
- 3) Spillet vil have direkte appel til den gruppe af de nuværende tippere, der tipper uden at have eksakt fodboldviden.

Endvidere har lottospillet et fortrin frem for tipsspillet, idet lottospillet vil blive tilrettelagt således, at der sikres høje 1. præmier hver uge.

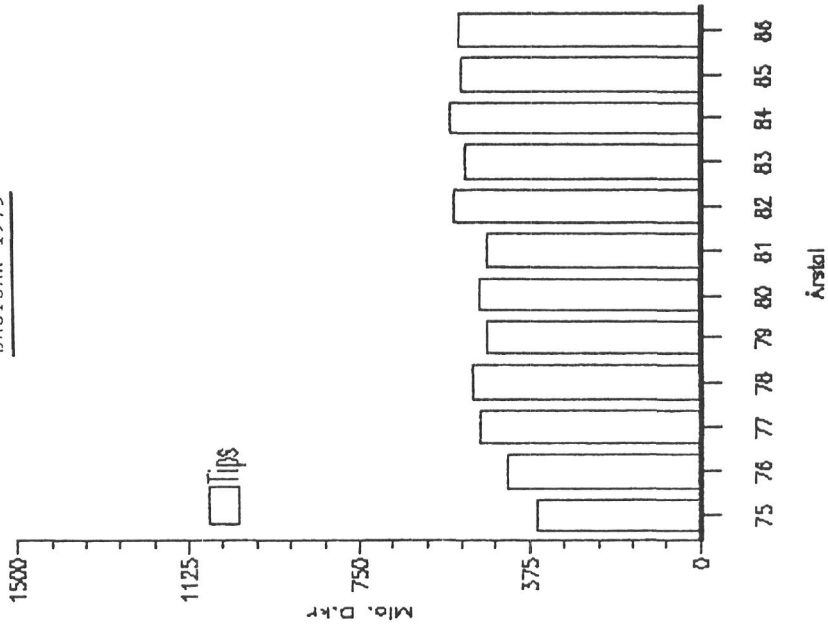
Når der alligevel fra de interesseorganisationer m.v., der modtager tipsmidler, arbejdes på at indføre lotto, er det, fordi erfaringer fra udlandet viser, at lottospillet foruden at henvende sig til nuværende tippere også (med stor effekt) henvender sig til den meget store gruppe af ikke tipsinteresserede, muligvis fordi lottospillet ikke kræver forkundskaber.

Følgende oversigter viser tipsudviklingen i både faste og løbende priser før og efter indførelsen af lotto i Sverige, Norge, Finland, Vesttyskland, Østrig og Schweiz. (En oversigt over omsætningen i samtlige statslige spilleselskaber for 1986 er medtaget som bilag 3).

1975-1986

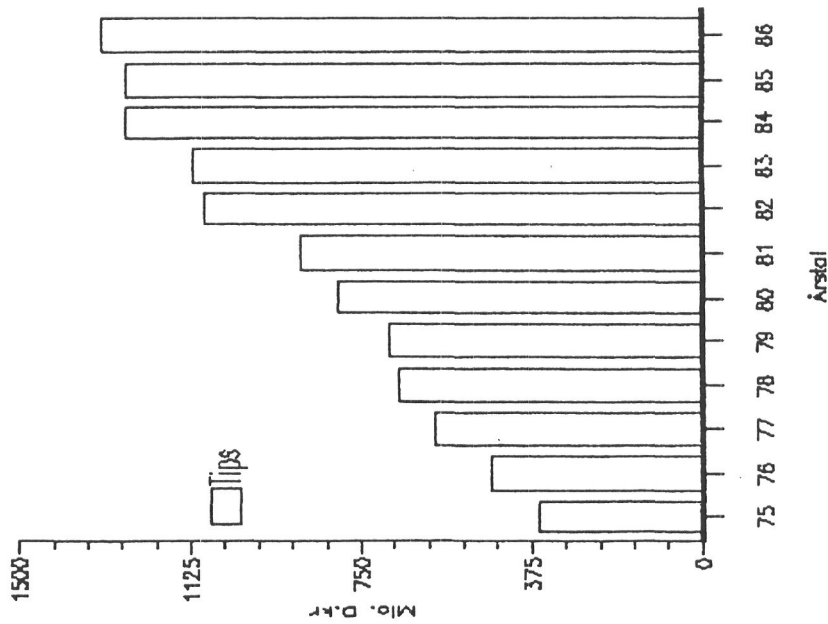
Danmark - omsætning på tips
Faste priser i D.kr.

BASISAR 1975

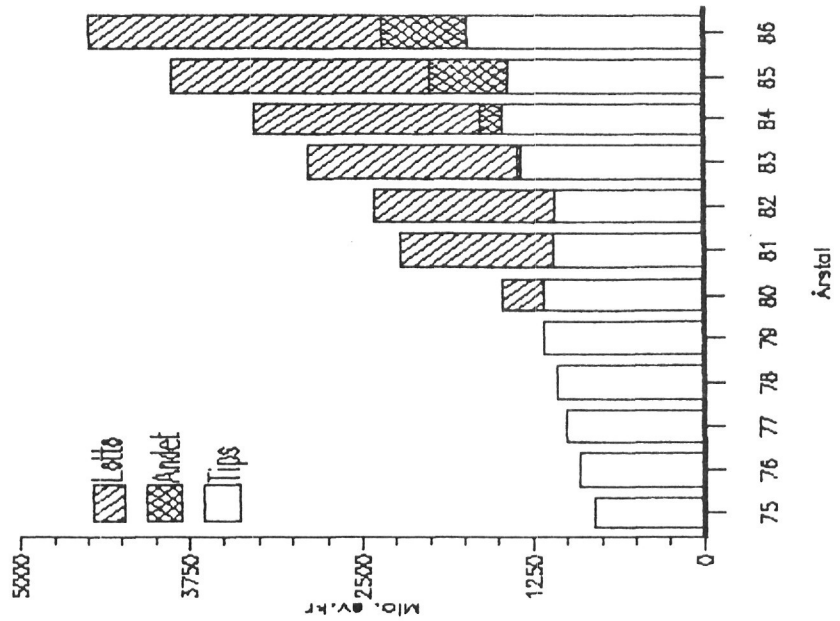
1975-1986

Danmark - omsætning på tips
Løbende priser i D.kr.

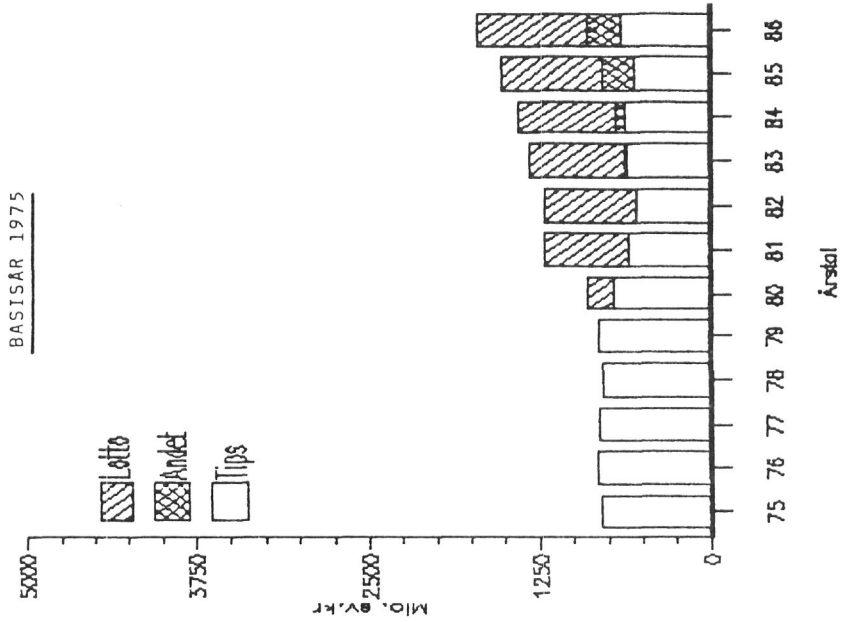
Sverige – omsättning på tips/lotto m.m. för 1975–1986

Löpande priser i sv.kr.

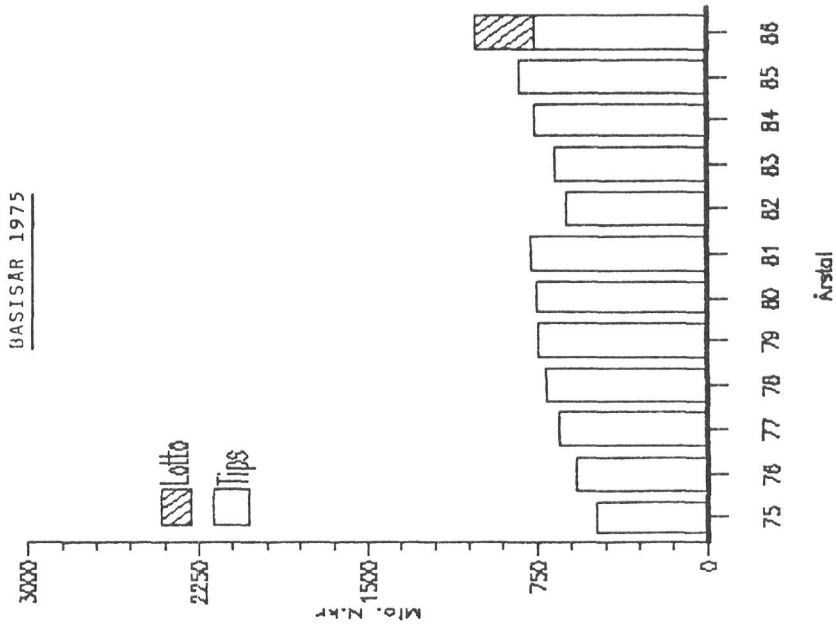

Sverige – omsättning på tips/lotto m.m. för 1975–1986

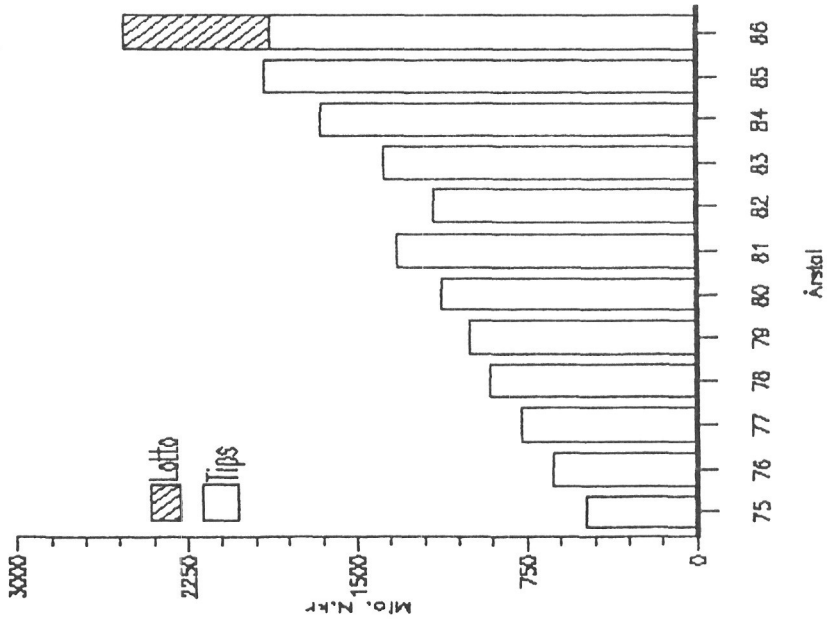
Faste priser i sv.kr.

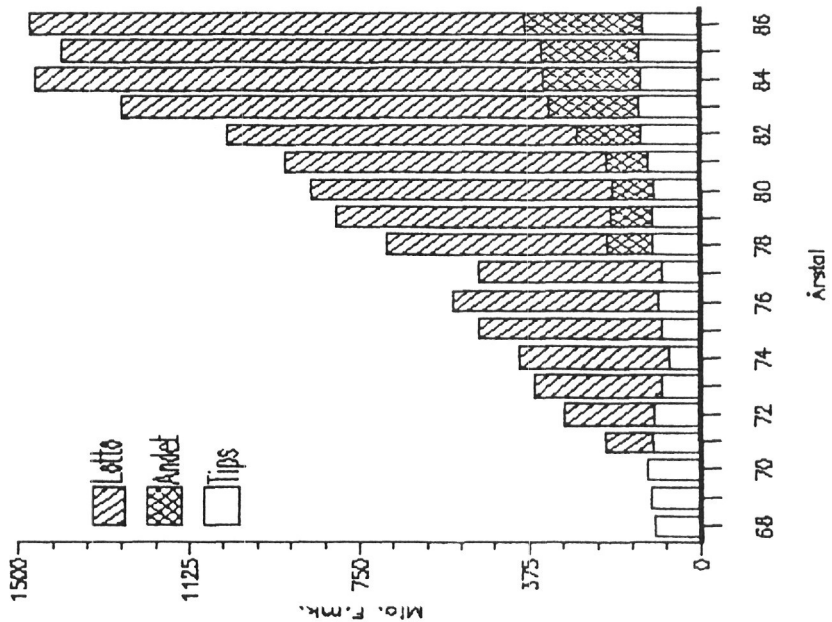
Norge – omsætning på tips/lotto m.m. for 1975–1986
Faste priser i N.kr.

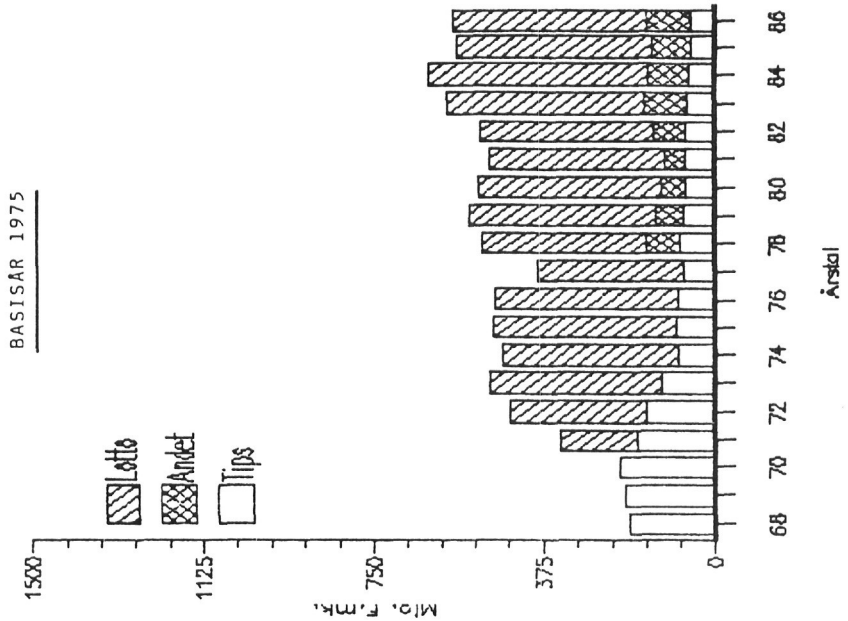
Norge – omsætning på tips/lotto m.m. for 1975–1986
Øvende priser i N.kr.

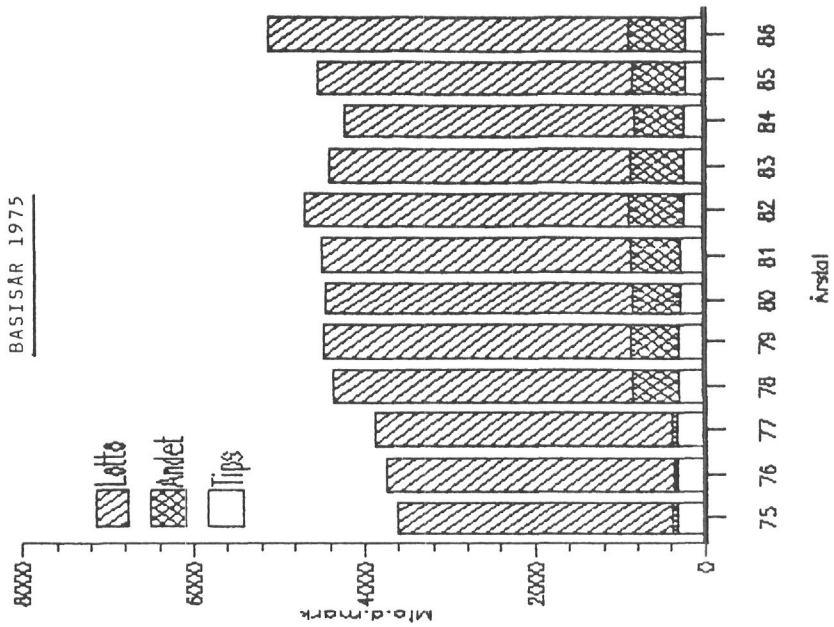
Finland — omsætning på tips/lotto m.m. for 1968—1986
 Løbende priser i f.m.k.

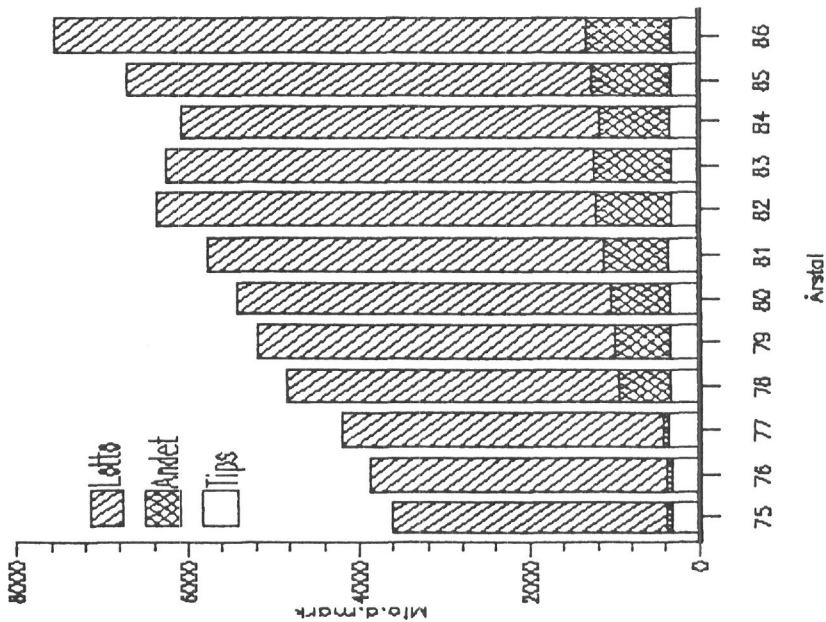
Finland — omsætning på tips/lotto m.m. for 1968—1986
 Faste priser i f.m.k.

Vesttyskland – omsætning på tips/lotto m.m. for 1975-1986
Faste priser i D.M.

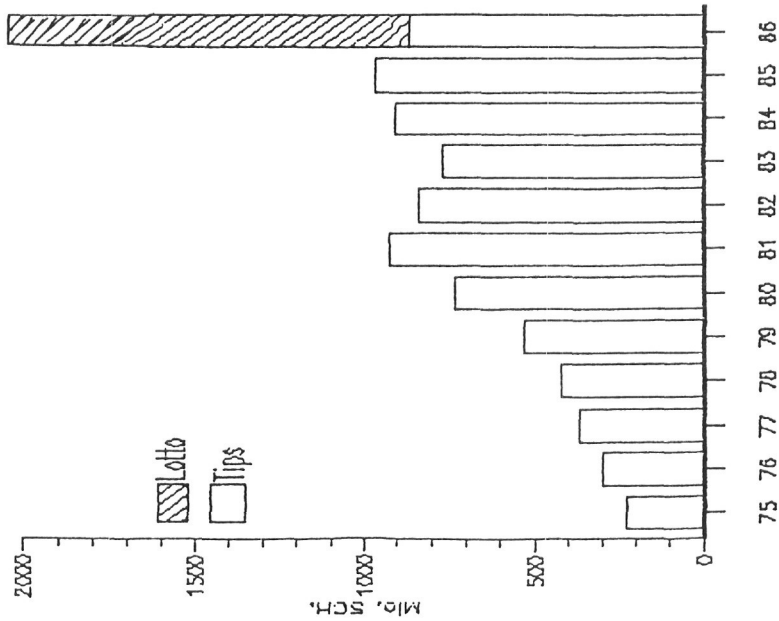

Vesttyskland – omsætning på tips/lotto m.m. for 1975-1986
Løbende priser i D.M.

Østlig - omsætning på tips/lotto m.m. for 1975-1986

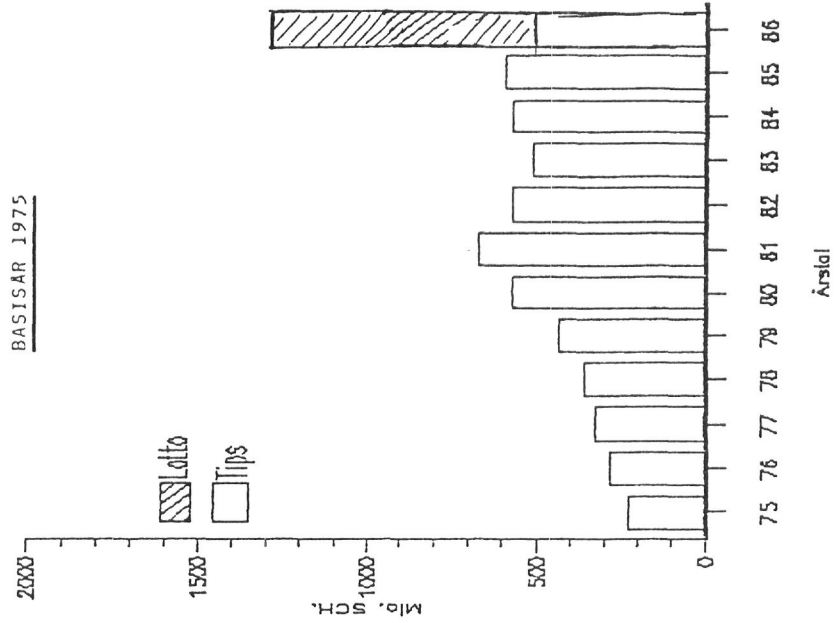
Løbende priser i SCH

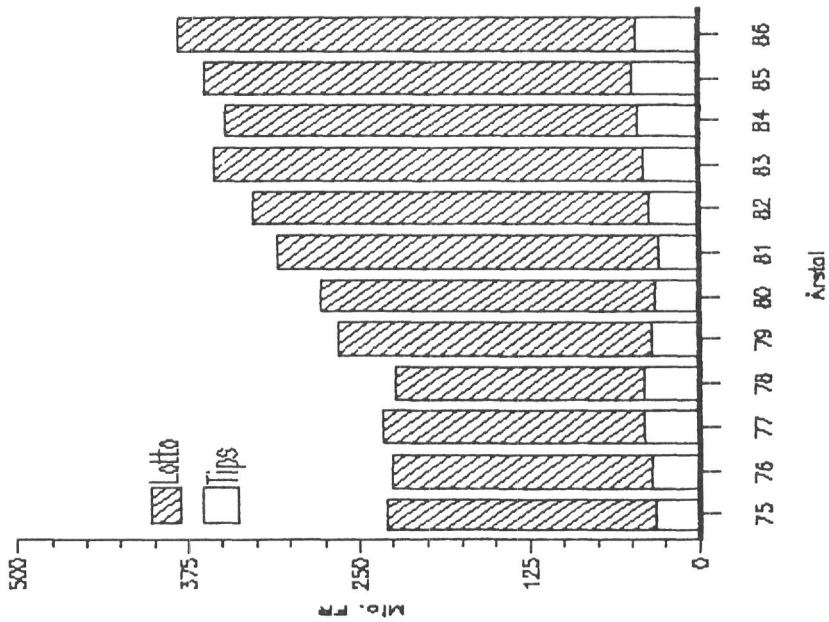
Lotto indførtes fra og med september 1986. Årslal
Den anførte omsætning vedrører kun 17 spilleuger.

Østlig - omsætning på tips/lotto m.m. for 1975-1986

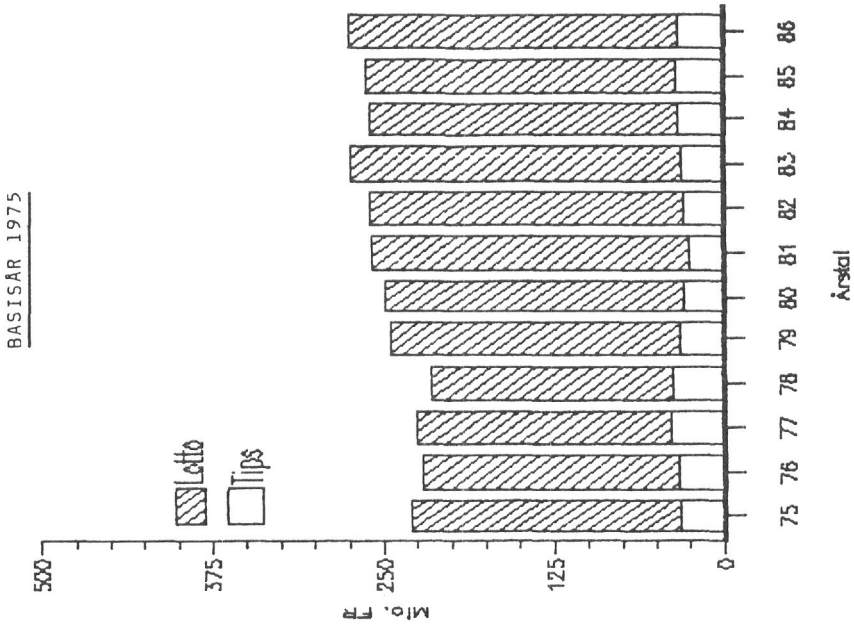
Faste priser i SCH

Schweiz – omsætning på tips/lotto m.m. for 1975–1986
Løbende priser i FR.

Schweiz – omsætning på tips/lotto m.m. for 1975–1986
Faste priser i FR.

Som det fremgår af figurerne, er lottospillet overalt et succesrigt spil, og lotto er målt i omsætning på nær i Norge blevet det mest populære spil. De seneste oplysninger fra Norge tyder imidlertid på, at kurverne for henholdsvis lotto og tips også i Norge er ved "at krydse" hinanden. Dette er udtryk for, at lottoomsætningen overstiger tipsomsætningen. En oversigt over den totale lottoudvikling i Norge fra uge 16/86 sammenholdt med tipningen er medtaget som bilag 4.

Direkte konklusioner på basis af de udenlandske erfaringer kan kun drages med forsigtighed. Trækkes der alene paralleller til de nordiske lande, bør man f.eks. være opmærksom på, at spillelysten dér traditionelt er højere end i Danmark, jf. kapitel 5.

Ser man på lande syd for Danmark, f.eks.. Vesttyskland og Schweiz, er spilleinteressen i de statslige selskaber dér mere svarende til det danske niveau. Imidlertid har tipningen ikke i disse lande haft samme styrke og tradition som i Danmark, der henvises i øvrigt til oversigten over omsætningen pr. borger i en række europæiske lande (bilag 16).

Sammenholdes de europæiske erfaringer under ét, er der formentlig belæg for visse forsigtige konklusioner. For det første har lotto overalt, hvor det er introduceret, vist sig som et spil, der fra starten opnåede betydelige omsætningstal. Der er ikke forhold, som tyder på, at dette ikke også skulle blive tilfældet ved spillets eventuelle introduktion i Danmark. I hvilket omfang spillet vil indvirke på fodboldtipningen er usikkert. I flere lande syd for Danmark og i Finland ses en udvikling, hvorefter lottospillet er blevet dominerende i forhold til tipningen. I Norge og Sverige derimod ser det på kort sigt ud, som om tipningen kan bevare sit niveau i løbende priser. Under hensyntagen til disse forskellige følger for tipningen ved indførelse af lotto har udvalget afstået fra at fremkomme med særskilte skøn over, hvilken indbyrdes udvikling de to spilformer kan tænkes at få ved et

lottospils indførelse. Derimod er det udvalgets skøn, at spillene tilsammen vil kunne opnå en omsætningsfremgang i det første år i forhold til tipningen alene på mindst 30\$ og næppe mere end 50\$. Derefter formodes det, at de to spil tilsammen får gennemsnitlige, årlige stigninger svarende til udviklingen i forbrugerprisindekset. Den sidstnævnte, gradvise udvikling vil formentlig være tilbøjelig til at ske rykvis - en sådan udvikling har i hvert fald kendetegnet tipsspillet fra dets start.

Det er i kommissoriet forudsat, at lottospillet eventuelle indførelse skal ske i bestræbelserne på at tilføre idrætten øgede midler. Set ud fra de nuværende beløbsmodtageres synsvinkel vil en bevarelse af den hidtidige nøgle til fordeling af tipsoverskuddet kombineret med en ny måske mindre gunstig nøgle, for så vidt angår lottomidlernes fordeling, være en usikker løsning. De nuværende modtagere af tipsmidlerne, som er repræsenteret i udvalget, har derfor fået tilslutning til det forslag, at de fremtidige fordelingsnøgler for tips og lotto bliver sammenfaldende. Dette er ensbetydende med, at eventuelle kompensationsordninger m.v. beregnes af det samlede tips- og lottooverskud. Det er som følge heraf lottoudvalgets forslag, at den lovmæssige hjemmel til lottospillet i givet fald tilvejebringes ved en ændring af tipsloven.

Skematisk fremstilling af de skønnede alternative udviklingstendenser ved indførelse af lottospillet i tipstjenestens regi - i mio. kr.:

	I		2 1		f	I		
	1987/88	1988/89	1989/90	1990/91	1991/92			
Tipsomsætn. 1)								
(ekskl, lotto)	1450	1522	1599	1679	1762			
Samlet omsætning	+50%	+30%	+	50\$	+30%	+50\$	+30\$	+50\$
(tips + lotto)		1900	1750	2400	2080	2520	2180	2650
		2290						
1) 5\$ pristalsregulering								
2) Lotto indføres pr. 1.1.1989								

Kapitel 8

LOTTO OG TOTALISATORSPIL PÅ HESTE

8.1. Totalisatorspil

Som det er anført i kapitel 1, har nedsættelsen af lottoudvalget navnlig haft som baggrund, at tankerne om at indføre et landsdækkende lottospil i tipstjenestens regi mødte modstand fra de humanitære landslotterier, som forudså, at lottospillet ville påføre disse lotterier betydelig konkurrence. Udvalgets analyser har derfor koncentreret sig om disse lotterier.

Et eventuelt kommende lottospils relation til det i omfang (set i forhold til omsætning) langt mere omfattende totalisatorspil på landets hestesportsbaner har derimod ikke givet anledning til tilsvarende analyser.

Dette skyldes flere forhold. For det første er totalisatorspil på heste et spil, der i høj grad kræver særligt kendskab til heste og forudsætninger i øvrigt, og som sådan er det beliggende yderst på en skala, som bevæger sig fra spil på totalisator og bookmakerspil over tipningen, der både indeholder lotteri- og kundskabselementer, til de rene lotteriformer, det være sig lotto, bingo og lotterier. Det vil sige, at spillere med særligt kendskab til hestevæddeløb typisk vil holde fast med samme entusiasme ved totalisatorspillet også efter et lottospils indførelse.

Et andet kendetegn for totalisatorspillet inden for hestesporten, er det, at det af spilleren føles som en betingelse for at gøre de bedste væddemål at være til stede på banen under væddeløbene. Dette fremgår af den kendsgerning, at under 5% af det samlede totalisatorspil sker gennem indskuds-

boder. At banepublikummet i en målelig grad skulle undlade at spille i totalisatoren eller måske nedsætte deres indskud på grund af lottospillet, er næppe sandsynligt, og er da heller ikke af hestesportens repræsentant i udvalget anset for et bæredygtigt argument« Hermed er det imidlertid ikke afvist, at der blandt hestesportsinteresserede vil være interesse for lottospillet.

Efter alt at dømme kan konkurrence fra lottospillet påvirke hestesportens indtjeningsmulighed gennem totalisatorspil på to mere indirekte måder.

Som anført foran, er det i forhold til andre lande, som Danmark normalt sammenligner sig med, ikke urealistisk at regne med, at lottospillet vil få den samlede tips- og lottoomsætning til at stige med omkring 30-50% i forhold til den tipsomsætning, som måtte foreligge omkring indførelsen af lotto.

En betingelse for, at lottospillet vinder tilsvarende indpas i Danmark, er selvsagt, at der sker en grundig markedsføring omkring spillet og navnlig omkring introduktionen. Som nævnt vil det trofaste hestepublikum sikkert ikke i nævneværdig grad lade deres spilleinteresse påvirke heraf, men et nyt spil, af den størrelsesorden lotto formodes at få, vil sandsynligvis påkalde sig betydelig opmærksomhed og derved gøre det sværere at øge totalisatoromsætningen (rekruttere nye spillere).

Det er ikke muligt at skønne, hvilken størrelsesorden en sådan påvirkning vil have. Selv efter at lottospillet måtte være introduceret, kan påvirkninger af denne karakter næppe måles, idet andre faktorer kan påvirke hestesportsinteressen og banespillet med den følge, at den nævnte, trods alt beskedne, indvirkning sløres.

Ved siden af denne generelle, men vanskeligt målelige indflydelse, har hestesportens repræsentant i udvalget peget på den

mere markante indflydelse, et lottospil kan få over for kommende tiltag fra hestesportens side, gående ud på at tilbyde totalisatorspillet for et bredere publikum.

Planer af denne karakter har baggrund i V6-spilleta ophør.

8.2. V6-spillet, lovgivning - økonomiske forventninger

Forslag til lov om landsspil i forbindelse med hestevæddeløb (V6-spil) blev fremsat d. 27. januar 1983 af ministeren for skatter og afgifter.

I bemærkningerne begrundes lovforslaget således:

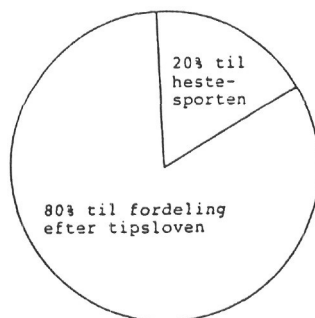
"På trods af jævne lempelser af totalisatorafgiften har hestevæddeløbsbanernes økonomi gennem en del år været meget anstrengt, idet omsætningen har været stagnerende og driftsomkostningerne stigende"

"Ved nærværende lovforslag videreføres bestræbelserne for at rette op på hestevæddeløbsbanernes vanskelige situation" _____

Lovforslaget var således foranlediget af henvendelser fra selskaberne bag hestevæddeløbsbanerne, og det primære formål var at sikre driften af disse baner.

I loven om V6, der blev vedtaget 8. juni 1983, var vilkårene med hensyn til tilbagebetalingsgrad, gevinstbeskatning og statsafgift de samme som i lov om tipning.

Fordelingen af overskuddet fremgår af figuren på næste side.

Overskud under 40 mill.kr.Overskud over 40 mill.kr.

I lovforslaget om V6-spillet var det foreslået, at 20 mio. kr. af overskuddet forlods skulle tilfalde hestesporten, og resten fordeles mellem modtagere af tipsmidlerne og hestesporten.

Som følge af indsigelsen mod forslaget fra idrætten og foreningerne bag øvrigt totalisatorspil blev overskudsfordelingen ændret inden lovens vedtagelse.

Den i figuren viste overskudsfordeling var således en forringelse for hestesporten i forhold til lovforslaget. Hestesporten var ikke tilfreds hermed, idet man ønskede fordelingsnøglen ændret under henvisning til, at V6-spillet havde negativ indflydelse på banespillet.

Fordelingen af overskuddet blev dog ikke ændret i V6-spillets korte levetid.

Den samlede V6-omsætning samt totalisatoromsætningen på trav- og galopbanerne i 1980-86 fremgår af bilag 17.

Af hestesportens repræsentanter er det efter V6-spillets ophør blevet overvejet, hvorledes følgerne af den udeblevne indtjening fra V6 kan afbødes. Med udgangspunkt i de forudsætninger, som oprindeligt var til stede, nemlig at hestesporten skulle tilføres minimum 20 mio. kr. årligt af V6-spillets

overskud, samt at banesporten ville blive højnet betydeligt gennem højere præmiebeløb (V6-selskabets præmietilskud m.v. udgjorde i 1985 over 5 mio. kr. - spillet ophørte december 1985), har man det mål, at der på kort sigt etableres indtjeningsmuligheder svarende hertil. Således arbejdes der med planer om, at man inden for de bestående spilleformer etablerer en ordning, således at man i højere grad kan spille på tværs af landsdelene. Planer af denne art har fået grobund i udviklingen inden for den elektroniske dataoverføsel. Kiosker og forretninger, der indrettes med sådant apparatur, der dels muliggør spil helt hen til tidspunktet for løbet (onlinesystemer), og der måske også er i stand til at modtage en direkte tv-transmission af løbet/løbene, vil på længere sigt appellere til en bredere kreds end det traditionelle travpublikum.

Hestesportens repræsentant i udvalget har anført, at initiativer af denne art vil være i en mærkbar konkurrencesituation til lottospillet. Det vil dog heller ikke være muligt blot skønsomt at angive størrelsesordenen af en sådan indflydelse, der ganske vil afhænge af, hvilke ordninger der etableres, samt hvilken omsætning m.v. lottospillet vil få.

8.3. Konklusion

Som anført må det skønnes, at totalisatorspillet vil blive påvirket af lottospillet. Det er ikke muligt blot tilnærmelsesvist at skønne over denne påvirkning. I udvalget har der dog været enighed om, at den vil være af mindre størrelse set i forhold til den årlige totalisatoromsætning på nær 500 mio. kr. Heller ikke efter indførelsen af lottospillet vil det være muligt med sikkerhed at påvise sådan påvirkning.

Under hensyntagen hertil har udvalget ikke kunnet anbefale, at der gennem lovgivningen omkring et lotto etableres en direkte kompensationsregel for hestesporten. Udvalgets forslag

er i stedet, at hestesporten for en periode tilføres, hvad der svarer til 1/2% af tips/lottoomsætningen til brug for nyanskaffelser (herunder udbygning af elektroniske spilleformer) og renovering af hestesportsbanerne m.v. gennem de midler, som Kultur- og Kommunikationsministeriet uddeler i henhold til §7, stk. 3 i tipsloven. Der opnås hermed en fleksibilitet, således at det er muligt uden lovgivning, at disse beløb kan overgå til andre sportsformål, når hestesportens problemer må anses for løst. Dette kan f.eks. ske ved udvidelse af de spillemæssige tilbud ved anvendelse af de moderne elektroniske kommunikationsmåder. Der henvises til udviklingen af totalisatorspillet i Norge, hvor sådanne ordninger har givet totalisatorspillet god fremgang (bilag 18).

Det foreslås, at det beløb, som indtil videre på denne måde kan tildeles hestesporten, tilvejebringes ved at forhøje det tilskud, der ifølge tipslovens §7, stk. 3 tilfalder idrætsformål med 1/2% af den samlede tips/lottoomsætning.

Kapitel 9

KLASSELOTTERIET, VARELOTTERIET OG LANDBRUGSLOTTERIET

9.1. Klasselotteriet

Klasselotteriet blev oprindeligt indført ved forordning i 1753. Hovedreglerne om klasselotteriet findes i dag i lov af 6. marts 1869 med senere ændringer, senest af 22. december 1976. Herudover findes forskellige takstbestemmelser i tekst-anmærkninger til finansloven.

Klasselotteriet udbydes af staten og trækkes to gange årligt. Lotteriet er organiseret som et direktorat under Skattedepartementet.

Den samlede omsætning inklusive stempelafgift udgjorde i 1985 218 mio. kr. og i 1986 270 mio. kr. På baggrund af indførelsen i 1986 af 3 halve lodder forventes omsætningen at stige til 355 mio. kr. i 1990.

Overskuddet, der tilfalder staten, var i henholdsvis 1985 og 1986 34 mio. kr. og 54 mio. kr. (Omsætning og overskud for perioden 1980-86 fremgår af bilag 19).

Set i forhold til lotterier i øvrigt er klasselotteriet således uden konkurrence det største.

Lotteriet består af 200.000 numre og 42.600 gevinster fordelt på 6 klasser samt en gevinst på 100.000 kr. til ét nummer, der udtrækkes umiddelbart efter 6. klasses trækning.

Lodsedlerne udstedes enten som tre halve, hele, halve, fjerdedele eller ottendedele og giver ret til udbetaling af tilsvarende andele af en eventuel gevinst. Der udloddes 69% af indskudssummen som gevinst.

Lodsedlerne kan købes som gennemgående, dvs. til alle 6 (eller tilbageværende) klasser på én gang, eller "ordinært", dvs. til en enkelt klasse.

Salget af lotteriets lodsedler er forbeholdt autoriserede kollektører udpeget af skatteministeren (der findes for tiden knap 500).

Prisen for en hel lodseddel i et halvårslotteri udgør for finansåret 1987 576 kr., hvortil kommer 24 kr. i stempelafgift, i alt 600 kr.

Den mindste gevinst udtrækkes med 1.200 kr. - eller 150 kr. for en ottendedelseddel, og den største er 2 mio. kr.

Der indeholdes en afgift på 15% af den del af gevinsten på den enkelte seddel, der overstiger 200 kr.

9.2. Konklusion

Klasselotteriet adskiller sig i formen fra andre lotterier derved, at lodsedlerne oftest er gennemgående, dvs. gældende til alle 6 klasser svarende til 31 trækninger. Da spillerne endvidere ofte fornyer deres lodsedler (hvert halve år), får deltagelse i spillet et præg af tradition, og de enkelte lodseddelnumre er ofte i samme apillers/spillerea besiddelse i en årrække. Salgsmåden (gennem de særlige forhandlere - kollektørerne) og indskudsprisen (600,- kr. for et helt lod i en gennemgående klasse) adskiller også klasselotteriet fra de almindelige lotterier, tips og lotto.

En direkte påvirkning af klasselotteriet ved indførelsen af et lottospil vil derfor næppe være målelig straks, idet lodseddelindehaverne formentlig ikke vil opgive deres sedler på grund af lotto. Hertil kommer, at spillet set ud fra en spillemæssig betragtning er særdeles konkurrencedygtigt, idet der

udloddes 69% af indskudssummen i præmier (tilbagebetalingsprocenten i landslotterierne er typisk mellem 10 og 20 og i tips/lotto 45).

På længere sigt er det derimod mere sandsynligt, at der vil være en konkurrencesituation mellem klasselotteriet og lotto, som formentlig vil være målelig på den måde, at udvidelser af lotteriet ikke som hidtil kan gennemføres uden en vis annoncering og salgsarbejde.

9.3. Landbrugslotteriet og varelotteriet

Landbrugslotteriet og varelotteriet fungerer efter principper, der ligger tæt op ad klasselotteriet, idet de anvender klasselotteriets trækninger og således dels anvender samme antal lodnumre, dels er opdelt i klasser. Lotterierne er organiseret som selvejende institutioner og virker efter kongelig bevilling, som for landbrugslotteriets vedkommende senest er fornyet i 1974, og for varelotteriets vedkommende senest i 1966.

Omsætningen i landbrugslotteriet og varelotteriet var i tiden 1. april 1986 - 31. marts 1987 inklusive stempelafgift 53,7 mio. kr. for hvert lotteri, i alt ca. 106 mio. kr. I samme periode var overskuddet i hvert lotteri inklusive renteindtægter ca. 8 mio. kr. (Omsætning og overskud i perioden 1980-86 fremgår af bilag 20).

Overskuddet fra lotterierne går til en række almennyttige formål af social, kulturel og uddannelsesmæssig karakter.

Tilbagebetalingsprocenten til spillerne er for begge lotteri-ers vedkommende fastsat i bevillingerne til 65% af indskudssummen. De største gevinster for landbrugslotteriet og varelotteriet er henholdsvis 1 mio. kr. og 500.000 kr.

Landbrugslotteriet følger på nær ekstrapremier klasselotteriets trækning fuldt ud. Varelotteriet opererer med tillægsgevinster, der falder på numre før og efter de (i klasselotteriet) udtrukne hovedgevinster.

Præmierne består af gevinstanvisninger på varer eller betaling for håndværkerregninger. For gevinster større end 5.000 kr. kan lotterierne efter bemyndigelse fra justitsministeriet tillade, at der købes obligationer for gevinstbeløbet. Vinderne har fri råderet over erhvervede obligationer.

I landbrugslotteriet udloddes hele og halve lodder, mens varelotteriet kun sælger hele lodder. I begge lotterier er prisen for en hel lodseddel 140 kr. inklusive stempelafgift for et halvårslotteri, dvs. for alle 6 klasser.

9.4. Konklusion

Det må forventes, at landbrugslotteriet og varelotteriet vil komme i en konkurrencesituation til lotto. Denne bedømmelse er navnlig knyttet til det forhold, at de to lotterier, som i øvrigt udbydes til salg samme steder (kiosker og mindre forretninger), hvor der også ofte er tipning (og lotto), ikke har udsolgt deres lodder, således som det er tilfældet med klasselotteriet. Imidlertid har lotterierne lige som klasselotteriet en høj tilbagebetalingsprocent.

Det er udvalgets opfattelse, at en eventuel negativ påvirkning fra lotto næppe kan afhjælpes alene ved en styrkelse af markedsføringen af de to lotterier. Udvalget har derfor fundet grundlag for at anbefale, at Finansministeriet efter forhandling med Justitsministeriet fastlægger en ordning, hvor efter de to lotterier, eller eventuelt subsidiært de formål, der tilgodeses gennem disse lotterier, gives adgang til at søge kompensation gennem Finansministeriet i den pulje (3), som beskrives side 129.

Kapitel 10

BINGO

10.1. Indledning

Rammerne for udvalgsarbejdet har ikke givet mulighed for at foretage en fuldstændig beskrivelse af det danske spillemarked. Beskrivelse af lottospillet eventuelle negative følger-virkninger er derfor knyttet til de større, velkendte spilletyper, tipning, lotterier og totalisatorspil.

For fuldstændighedens skyld finder udvalget dog også anledning til at pege på den betydelige udvikling, der har været inden for bingospillene de sidste år. Bingospillene kan deles i to kategorier.

10.2. Radio/tv-bingo

I henhold til Justitsministeriets cirkulære af 17. januar 1984 kan landets politimestre (i København politidirektøren) meddele tilladelse til, at radio- og tv-stationer afholder bingospil, hvor det spillende publikum er lyttere og seere. Spillet organiseres på den måde, at spillepladerne udbydes til salg hos lokale handlende. Prisen for en spilleplade er sædvanligvis i størrelsesordenen 10 til 20 kr. Udtrækningen af cifrene fra 1 til 90 sker for åben mikrofon/kamera, og de lyttere og seere, der først får "bingo", dvs. de cifre, der står på en af de købte pladers rækker eller alle pladens 15 cifre udtrukket, har "bingo". For at komme i betragtning som præmietager er det i den form for bingospil endvidere en betingelse, at man kommer telefonisk i forbindelse med radio- eller tv-studiet. I visse af disse bingospil kan der dog være mindre præmier, som vindes ved en efterfølgende indsendelse af bingopladen.

Alt efter spillets størrelse varierer præmierne fra værdifulde ting såsom biler, ferierejser m.v. til mindre værdifulde præmier, T-shirts, købmandskurve m.v.

10.2.1. Antallet

Tilladelse til bingospillene gives som sagt af den lokale politimester - normalt for 2 måneder ad gangen. De fleste stationer afholder ét bingospil om ugen (i København afholder Kanal 2 dog spil både onsdag og søndag). Af salgsdirektør Flemming Bech-Petersen er det til udvalget oplyst, at firmaet "Depa" på landsplan i uge 44/1987 har solgt spilleplader til i alt 104 spil.

10.2.2. Omsætning

Det største af tv-bingospillene er det københavnske tv-bingospil, som gennemføres i "Kanal 2". Politiet i Glostrup, som giver tilladelse til spillet, oplyser, at det i perioden 17.8.1986 til 30.5.1987 havde en omsætning på 31,8 mio. kr. Til brug for et forsigtigt skøn på landsbasis har salgsdirektør Bech-Petersen, firmaet "Depa", der stort set er alene om at levere bingohæfter til de danske radio/tv-stationer, oplyst, at der på årsbasis 1986/87 er solgt ca. 20 mio. hæfter til radio/tv-stationer. Med en udsalgspris pr. hæfte på gennemsnitlig 12 kr. betyder det, at den samlede årsomsætning er over 200 mio. kr. At spillet har et dertil svarende niveau, fremgår endvidere af Kulturministeriets betænkning nr. 1116/1987, side 87.

10.3. Halbingo

Den oprindelige form for bingospil i foreningsomgivelser er i de senere år adskillige steder i landet systematiseret, således at spillet arrangeres på dertil indrettede spillesteder. I vintersæsonen gennemføres i mange af disse bingohaller spil

hver dag. Der foreligger ikke oplysninger om den samlede bingoomsætning i disse bingohaller, men politiet i Glostrup oplyser, at en omsætningsstørrelse på 35.000 kr. pr. aften svarende til et gennemsnitligt indskud pr. deltager på 100,- kr. ikke er ualmindeligt. Tilsvarende oplysninger gives af Københavns Bevillingspoliti vedrørende de 5-6 københavnske spillehaller.

10.4. Udvalgets bemærkninger

Selv om man må benytte de foreliggende oplysninger om landsomsætningen på bingo-spil med forsigtighed kan det konkluderes, at der inden for de seneste 5 til 10 år er etableret et ganske betydeligt "bingomarked", som i omsætningsmæssig henseende - selv efter et forsigtigt skøn - overstiger samtlige andre spilleformer på nær tipningen og det samlede totalisatorspil på de danske hestesportsbaner.

Det kan formentlig ikke afvises, at lottospillet vil have en indflydelse på dette bingomarked. Udvalget har imidlertid ikke fundet grundlag for at foreslå, at der overvejes at kompensere herfor.

Kapitel 11

TEAM DANMARK

11.1. Team Danmark og lotto

Forslaget om, at tipning og lotto skal administreres under et, og at fordelingsnøgle m.v. skal være sammenfaldende for de to spil, har gjort det hensigtsmæssigt at belyse Team Danmarks stilling i denne sammenhæng.

Team Danmark er en selvstændig, af staten uafhængig institution opbygget med et repræsentantskab, en bestyrelse og en daglig ledelse.

Oprettelsen af organisationen skete ved lov nr. 643 af 19. december 1984 om eliteidrættens fremme. Denne lovgivning, hvortil knyttede sig lov nr. 613 af 19. december 1984 om ændring af tips- og V6-loven, havde som grundlag den betænkning, som i 1983 var blevet afgivet af det af kulturministeren nedsatte udvalg om eliteidrættens fremme i Danmark. Udvalgets forslag om at oprette en sådan selvstændig organisation til fremme af eliteidrætten i Danmark skal kun berøres her, for så vidt angår forslaget til organisationens finansiering (der kan henvises til betænkning nr. 992-1983).

Team Danmark (i betænkningen kaldet "Dan-Top") foresloges opbygget i 3 etaper. Denne etapevise opbygning skulle efter eliteidrætsudvalgets forslag finansieres med en tilsvarende etapevis opbygning, hvor staten skulle bidrage med 2/3, mens idrættens bidrag og institutionens egenindtægt tilsammen skulle udgøre 1/3. Baseret på regnskabstallene fra 1982/83 skønnedes institutionens samlede årlige budget i 1. fase at udgøre ca. 16,5, i 2. fase ca. 33 og i 3. fase 49,5 mio. kr. Statens bidrag i de 3 faser skulle således være 11, 22 og 33 mio. kr.

Den statslige finansiering etableredes på den måde, at det i loven om ændring af tips- og V6-loven blev fastsat, at Team Danmark i 1985 og 1986 skulle have 1% af indskudssummerne i de 2 spil, i 1987 og 1988 2%, for endelig fra 1989 at opnå den fulde, endelige støtte på 3%. Svarende hertil nedsattes statsafgiften etapevis fra 19 til 16%.

Disse finansielle forudsætninger sammenholdt med alternative skøn over lotto/tipsudviklingen (med lotto-start 1/1-89) kan skematisk fremstilles således:

Team Danmark tilskud

I mio. kr.		1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
1	Tipsomsætning 5% årlig stigning ÷ lotto (men inkl. V6 for 1985)	1264	1317	1400	1486	1560	1638	1720
2	Tips + lotto fra 1/1-89. Øjeblikkelig 50% fremgang - der- efter årlige stigninger på 5%				1486	2340	2458	2580
3	Tips + lotto fra 1/1-89. Øjeblikkelig 30% fremgang - der- efter årlige stigninger på 5%				1486	2028	2129	2236
4	TD's budgetterede statslige finan- siering (indeksreguleret med 5% årlig fra 1987)	12,7 (1%)	13,1 (1%)	27,3 (2%)	28,6 (2%)	45 (3%)	47,5 (3%)	49,9 (3%)
5	Faktiske udbetalinger	12,6 (1%)	13,2 (1%)	28,2 (2%)				
6	Udbetalinger ved status qua jf. 1				29,7 (2%)	46,8 (3%)	49,1 (3%)	51,6 (3%)
7	Udbetalinger under forudsætningerne i 2				29,7 (2%)	70 (3%)	73,7 (3%)	77,4 (3%)
8	Udbetalinger under forudsætningerne i 3				29,7 (2%)	60,1 (3%)	63,9 (3%)	67 (3%)

Af skemaet fremgår, at den finansielle udvikling har svaret til de opstillede forudsætninger, selv om indtægten fra V6-spillet faldt bort med spillets ophør i december 1985.

Nærværende udvalg har ikke til opgave at drøfte de foreliggende nøgler til fordelingen af tipstjenestens overskud. Imidlertid har lottospillets indførelse den virkning, at der efter udvalgets skøn øjeblikkelig, for så vidt angår Team Danmark, vil ske en forhøjelse af statens "automatiske" finansiering med et sted mellem 30% og 50%.

Udvalget har på baggrund heraf fundet det rigtigt at pege på det forhold, at en videreførelse af den bestående procentvise overførsel af tips- og senere af lottoomsætningerne vil medføre en kapitaltilførsel til Team Danmark, der ligger ud over de forudsætninger, udvalget til eliteidrættens fremme har opstillet.

Under hensyntagen hertil foreslår udvalget, at der ved eventuel etablering af lottospillet sker den ændring i forhold til den gældende lov, at det statslige tilskud til Team Danmark fra 1.1.1989 kun stiger med 1/2% til 2 1/2% under forudsætning af, at lottospillet starter i begyndelsen af 1989. Med de samme forudsætninger som opstillet i skemaet, nemlig at lottospillet medfører en samlet omsætningsforøgelse på 1) 30% - 2) 50%, vil Team Danmarks statsfinansiering se sådan ud - i mio. kr.:

1985	1986	1987	1988		1989	1990	1991
1%	1%	2%	2%		2 1/2%	2 1/2%	2 1/2%
12,6	13,2	28,2	29,7	30%	50,7	53,2	55,9
12,6	13,2	28,2	29,7	50%	58,5	61,4	64,5

Team Danmark vil med et tilskud på 2 1/2 % fra 1989 have fordel af indførelse af lotto i forhold til de foreliggende forudsætninger, såfremt den samlede tips- og lottoomsætning stiger mere end 20% i forhold til tipsomsætningen uden indførelse af lotto.

Kapitel 12

DANSKERNES SPIL I UDLANDET

12.1« Indledning

I forbindelse med overvejelserne om at indføre et lottospil i Danmark har det som en fordel været nævnt, at lottospillet vil være i stand til at begrænse danskernes spil hos de udenlandske udbydere.

I det følgende gennemgås de forskellige udenlandske spiltyper, hvorom det vides, at de har vundet indpas på det danske spillemarked.

12.2. Bookmakerspillet i London

I vinteren 1983/84 dukkede de første annoncer om dette spil op i danske dagblade. Bookmakerspillet adskiller sig fra f.eks. tipning og totalisatorspil på den måde, at kunden indgår direkte væddemål med bookmakeren. Ved f.eks. totalisatorspil og tipning er spiludbyderen uden risiko, idet det lov-mæssigt er fastsat, hvor stor en del af puljen der skal tilbage til spillerne i form af gevinster. Man kan med andre ord sige, at spillerne i disse spil indgår væddemål med hinanden, og at spilleselskabet kun er formidler af væddemål. Anderledes med bookmakerne, som udbyder deres væddemål til faste odds. Her kan det forekomme, at der indgås så mange ensidede væddemål, at bookmakerne kommer ud i en økonomisk risiko, men odds fastsættes selvfølgelig på en sådan måde, at der statistisk på længere sigt er tale om en fortjeneste for bookmakeren.

De forskellige former for bookmakerspil skal ikke gennemgås her, alene skal det nævnes, at bookmakerspillet er et typisk

ekspertspil, som navnlig henvender sig til den del af publikum, som har specialviden inden for de områder, hvor væddemål udbydes (navnlig sportsbegivenheder). De store gevinster forekommer sjældent - til gengæld er der flere chancer i spillet, hvor man f.eks. med et indskud på 100,- kr. har en gevinst af pæn størrelsesorden hjemme, hvis f.eks. resultatet af 3 fodboldkampe kan forudsiges. De kampe, spilleren mener at kunne forudsige resultatet af, udvælges blandt f.eks. 40 kampe på en liste.

12.3. Omsætning

Præcise oplysninger om spillets udbredelse i Danmark foreligger ikke. For Dansk Tipstjeneste foreligger der gennem forhandlerne imidlertid oplysninger om, at der er en betydelig interesse for spillet, ikke mindst blandt tipningens stamkunder. Henvendelser til de pågældende firmaer giver ikke grundlag for med sikkerhed at skønne over den danske omsætning, idet det danske spil ikke er registreret særskilt.

Der er primært tre bookmakerfirmaer, der henvender sig til det danske marked, nemlig DOBS (Danish Overseas Betting Services), SSP (Special Sport Prices) og et firma kaldet Kesak. Som eksempel på et spilletilbud til det danske marked henvises til annonce i Tipsbladet uge 33 1987 (bilag 21).

Reflekterer en spiller på annoncen, vil han fremover få tilsendt apilletilbud direkte fra firmaet pr. post. I øvrigt agiterer firmaerne for, at kunderne opretter konti, herved opnås en besparelse, ved at gevinster kun skal sendes, når kunden direkte anmoder herom. Samtidig er det sandsynligt, at kunder, der har penge stående på konto, vil være tilbøjelige til at spille lidt mere, end de ellers ville.

Der foreligger visse oplysninger, som giver grundlag for et forsigtigt omsætningsskøn. Således har det største firma op-

lyst, at man der har 15.000 danske kunder hver uge i vintersæsonen, og at dette tal let kan stige til det dobbelte, når særlig interessante væddemål (med tv-dækning) udbydes, f.eks. landskampe med dansk deltagelse. På årsbasis skønnes det, at der spilles for ca. 30 mio. kr. i dette firma, noget mindre i de to andre.

Et forsigtigt skøn går ud på, at der på årsbasis spilles for 50 mio. kr. af danskere hos de engelske bookmakere.

12.4. Påvirkning til dansk spil

Som anført må bookmakerspillet betragtes som et udpræget ekspertspil. Spillet vil derfor primært tiltale den del af tipperne, der er vant til at foretage analyser af tipskuponen som grundlag for tipningen. Ligeledes vil spillet utvivlsomt også tiltale dele af det spillende hestesportspublikum. Langt den største gruppe af de danske kunder hos de engelske bookmakere vil formentlig ved siden af bookmakerspillet fortsætte med tipning (og totalisatorspil), men en vis negativ indflydelse på tipsudviklingen må påregnes, og det kan næppe afvises, at den delvise stagnation i tipningen i 1986 for en dels vedkommende kan tilskrives øget interesse for denne nye spilleform.

Det kan i den forbindelse anføres, at den svenske tipstjeneste i 1986 introducerede forskellige bookmakerspil (under ét kaldet "Oddset") i Sverige. Skønt apparatur til disse spilleformer som en start kun opstilledes hos godt 300 (svarende til mindre end 5% af samtlige svenske tipsforhandlere), opnåede man ugentlige omsætninger på over 10 mio. kr.

Af det anførte fremgår, at danskernes bookmakerspil i England næppe vil blive begrænset væsentligt i forbindelse med indførelsen af et lottospil i Danmark, da de to spilleformer ligger langt fra hinanden.

12.5- Lotto i Vesttyskland

Lottospillet og tipningen (toto) administreres i de europæiske lande som overvejende hovedregel af statslige selskaber eller af selskaber, hvor staten har en afgørende indflydelse. Der foreligger mellem disse spillesekskaber aftaler om, at der ikke må agiteres og hverves kunder uden for eget geografisk område. Selv om disse regler efterleves, er det uundgåeligt, at udenlandske spil påkalder sig interesse i Danmark.

Det gælder ikke mindst det tyske lottospil, som med ugentlige trækninger i tv følges, navnlig i det sydjyske område. Der foreligger ikke undersøgelser, der viser, hvor meget danskere spiller for i det tyske lotto, men tipstjenesten har tidligere på basis af sammenligninger mellem tipsomsætningen i Syd- og Sønderjylland og andre dele af landet anslået, at danskerne spiller for ca. 25 mio. kr. årligt i vesttysk lotto.

For at deltage i spillet skal man aflevere sine lottokuponer hos en forhandler i Tyskland. Dette finder i udstrakt grad sted i forbindelse med den øvrige grænsehandel, og da der er mulighed for at spille 5 uger ad gangen, vil det for de fleste grænsehandlende ikke være noget problem fast at være deltager i det tyske lottospil. I øvrigt foreligger der oplysninger om, at indsamling af lottokuponer også sker nord for grænsen.

Findes et lottospil i Danmark, må det antages, at en betydelig del af de danskere, der spiller i tysk lotto, flytter spillet til Danmark. Ganske vist kan et dansk lottospil ikke fra starten forvente at kunne tilbyde 1. præmier så store som de vesttyske, men set fra et dansk synspunkt vil et dansk lottospil have den fordel, at præmier efter fradrag af gevinstafgiften på 1550 er skattefri. For gevinster vundet i udenlandsk spil gælder, at der skal betales almindelig indkomstskat af gevinsten. De danske deltagere i udenlandsk spil vil sædvanligvis være klar over dette - der er i hvert fald

ofte blevet gjort opmærksom herpå gennem avisartikler m.v. I hvilket omfang udenlandske spillegevinster opgives på selvangivelsen vides dog ikke. Det er naturligt at antage, at spilleinteressen for tysk lotto vil blive vendt mod Danmark, såfremt et tilsvarende spilleprodukt introduceres her.

12.6. De vesttyske klasselotterier

Klasselotteriets direktorat har over for lottoudvalget oplyst, at der for så vidt angår de europæiske, statslige lotteriselskaber foreligger aftaler om, at annoncering og herved af kunder uden for egne geografiske områder ikke må iværksættes.

Imidlertid efterleves disse aftaler ikke af de to vesttyske klasselotterier, som i udstrakt grad gennem deres kollektører ved direkte post henvender sig til potentielle udenlandske kunder med tilbud om deltagelse i klasselotterierne. Der er tale om en så udbredt og massiv herved (som har stået på i adskillige år), at man må anse det for sandsynligt, at den relativt kostbare markedsføring kan betale sig, dvs. at der bl.a. fra dansk side reflekteres på tilbudene.

I 1983 forelå det oplyst, at de to tyske klasselotterier opnåede ca. 5% af deres omsætning fra udenlandske spillere. Klasselotterierne havde i 1983 en omsætning på op imod 500 mio. DM. For de efterfølgende år foreligger der ikke tilgængelige oplysninger om klasselotteriets omsætningsudvikling, men gennem udvidelsen af antallet af lotterinumre er det øjensynligt, at der har fundet en ganske betydelig ekspansion sted.

Hvor stor en udbredelse spillet har i Danmark, kan der ikke siges noget præcist om. Dog formodes det, at det har en forholdsvis beskeden udbredelse, og at den danske omsætning ligger under niveauet for dansk lottospil i Vesttyskland (ca. 25

mio. kr.)« Det er sandsynligt, at introduktionen af et dansk lotto vil gøre det danske marked mindre interessant for de vesttyske klasselotterikollektører.

12.7. Den fremtidige udvikling

Der foreligger som anført i de foranstående afsnit ingen konkrete oplysninger om, hvor omfattende danskeres deltagelse i udenlandsk spil er, men på baggrund af de foretagne skøn er det formentlig realistisk at antage, at det samlede danske spil i udlandet andrager omkring 100 mio. kr. Den øgede annoncering og markedsføring inden for området er imidlertid i sig selv et tegn på, at der for tiden sker en udvidelse. Annonceringen er stort set i øjeblikket koncentreret omkring dagbladsannoncering (bookmaking) og postal henvendelse (klasselotterierne).

På længere sigt er det sandsynligt, at den elektroniske udvikling også vil præge udlandets tilbud til potentielle danske kunder. Som en illustration kan der peges på, at bookmakerfirmaet "Kesak" i en periode i Danmark annoncerede med, at danskere via egen computer og telefonnettet kunne spille direkte i det engelske selskab. Udbygningen af satellit-tv og hybridnet vil givet også medføre mulighed for udenlandske spilleselskaber (på lovlig eller ulovlig vis) at gå ind på det danske marked.

I øvrigt går den internationale tendens inden for spilleområdet hen imod, at spilleudbudet i stigende grad tilrettelægges efter, hvilke spil man mener, spillerne ønsker at deltage i, idet spilleselskaberne mener, at de kæmper om forbrugernes interesse og penge på linie med andre udbydere inden for underholdnings/forlystelsesbranchen.

Det er vanskeligt gennem lovgivningen at opstille et værn mod udenlandske selskabers forsøg på at vinde indpas på det dan-

ske marked. Et værn kan imidlertid også bestå i, at der gives mulighed for tilsvarende spilleformer i dansk regi.

Det kan i denne forbindelse nævnes, at der fra EF er tiltag i retning af oprettelse af et euro-lotto. Denne ide udsprang i 1985 fra en komite under Det Europæiske Råd, der har som formål at undersøge muligheden for fælles kulturelle aktiviteter i EF-landene. Komiteen har i juni 1985 indstillet til Det Europæiske Råd, at man overlod EF-kommisionen at undersøge muligheden for oprettelsen af et fælles europæisk lotto, der skal tjene til at finansiere fælleskulturelle aktiviteter. Herefter har EF-kommisionen taget kontakt til de relevante administrationsgrene i hvert medlemsland.

Planerne er imidlertid blevet mødt med skepsis i de fleste EF-lande, og det må anses for tvivlsomt, om den foreliggende euro-lotto model kan gennemføres.

Kapitel 13

SAMMENFATNING AF UDVALGETS UNDERSØGELSER VEDRØRENDE LOTTOSPIL OG DE HUMANITÆRE LOTTERIER

13.1. Lottospilletets omfang

Lottospilletets indvirkning på forskellige danske spilleformer vil bl.a. være afhængig af, hvilken omsætningsudvikling spillet i givet fald får i Danmark.

Spillelysten i Danmark er traditionelt ikke så høj som i de fleste lande, som man normalt sammenligner Danmark med, jf. bilag 16. Hertil kommer, at det danske spillemarked ikke nødvendigvis reagerer, som det ses i andre lande. V6-spillet manglende succes og ophør er et eksempel herpå.

I kapitel 6 er vist, hvordan lottospillet har udviklet sig i en række europæiske lande. Overalt har spillet været særdeles fremgangsrigt. Den mest markante udvikling ses i landene syd for Danmark (Tyskland, Østrig og Schweiz), men også i de nordiske lande er spillet blevet populært.

I Sverige og Norge, hvor tipsomsætningen var meget høj i forhold til andre spil ved introduktionen af lotto, er det lykkedes at fastholde det høje niveau, men ellers tyder de foreliggende oplysninger på, at lotto har en negativ indvirkning på tipningen.

Disse tildels forskellige konsekvenser af lotto i relation til tipningen har givet anledning til, at udvalget har begrænset sit skøn over lottospilletets udvikling i Danmark til at omfatte den samlede udvidelse af spilleomsætningen i tips-tjenestens regi ved indførelse af lotto. Det anses for sandsynligt, at en nedre grænse for omsætningsudvideisen vil være 30%. Med en normal udvikling af tipsomsætningen i 1988 svarer

det til, at der ved en eventuel indførelse af lottospillet i starten af 1989 vil være en samlet omsætningsforøgelse på årsbasis på 475 mio. kr. En øvre grænse for den samlede omsætningsudvikling skønnes at være 50%, eller hvad der svarer til godt 700 mio. kr. det første "lottoår".

13.2. Udenlandske erfaringer vedrørende lotto kontra landslotterier

Da lottospillet for nylig er indført i andre nordiske lande, var det naturligt at søge oplysning, om man dér havde erfaringer, der kunne belyse den danske problemstilling og eventuelt give grundlag for antagelser om den kommende udvikling på det danske lotterimarked efter et lottospils indførelse.

Selv med skyldig hensyntagen til de forskelle, der er i spillemønstret i navnlig Norge/Sverige og Danmark, må det konstateres, at der ikke i de foreliggende oplysninger fra Norge og Sverige er forhold, der giver anledning til den antagelse, at de humanitære landslotterier vil blive udkonkurreret af et lottospil. Der synes både i Norge og Sverige at være mulighed for en fortsat rimelig indtjening ved siden af lotto. Imidlertid tyder de foreliggende oplysninger på, at en bibeholdelse af niveauet er afhængig af en øget markedsføringsindsats, og at en fortsat udvikling af markedet begrænses eller forsinkes ved indførelse af lotto. Der foreligger dog ikke specifikke oplysninger herom.

13.3. Ligheder og forskelle mellem lotto og landslotterier i spillemæssig henseende

Såvel lotto som landslotterierne er såkaldte forudsætningsløse spil, det vil sige, at mulighederne for at vinde alene beror på tilfældet. For de lotterier, der som led i markedsføringen husstandsomdeles, gælder, at spilleren skal foretage

den handling, der ligger i at udfylde det tilsendte giroindbetalingskort og aflevere det til postkontoret/landpostbudet. Lottospillet kræver i normalsituationen den "handling" fra spilleren, at lottokuponen hentes hos forhandleren - udfyldes hjemme - for derefter at blive afleveret. Ingen af spillene har derfor normalt karakter af impulsspil.

En anden betragtning kan til en vis grad gøres gældende ved sammenligningen mellem lotto og de lotterier, der i hovedsagen sælges gennem organisationernes medlemmer m.v. Ved disse lotterier er det mere den personlige salgsform end en bedømmelse af chancer og formål, der er bestemmende for køb af lodsedler, og udvalget er enig i den bedømmelse, at denne lotteritype ("håndsolgte" lotterier) ikke vil være i samme konkurrencesituation til lottospillet som de førstnævnte postomdelte lotteriformer. Denne antagelse støttes af, at der i 1986, hvor der skete en betydelig udvidelse af lotterimarkedet og en dermed følgende skærpelse af konkurrencen, stort set kun kan måles vigende resultater for de husstandsomdelte lotterier.

For fuldstændighedens skyld skal bemærkes, at sondringen mellem postomdelte og "håndsolgte" lotterier ikke er absolut, idet de postomdelte lotterier også i et vist omfang benytter sig af håndsalg og fremstilling af lodseddelkassetter hos forretningsdrivende, banker og posthuse.

13.4.

Ud fra et spillemæssigt synspunkt er lottospillet stærkt i forhold til landslotterierne. Først og fremmest er der fra indleveringen af lottokuponen til trækningen kun få dage, medens der normalt et længere tidsrum fra køb af lodseddel til udtrækning. Dernæst er lottospillet et spil om penge, medens lotterierne kun efter dispensation fra Justitsministeriet kan

få mulighed for at udsætte et begrænset antal kontante hovedpræmier.

For de spillere, der bedømmer deres chancer på baggrund af, hvilket afkast spillet giver (spillets tilbagebetalingsprocent), vil lottospillet være mere attraktivt som spil. Fast sættes lottospillets tilbagebetalingsprocent til 45, er der tale om en 3 til 4 gange så høj tilbagebetalingsprocent, som det overvejende antal af landslotterierne har haft fra ophævelsen af 20%-reglen i 1984 jf. afsnit 4.3.1.

Endelig har lottospillet en forstærkende virkning, ved at spillets mange små præmier giver spillet profilering som et spil, hvor det er forholdsvis let at vinde. En undersøgelse i Norge har således vist, at mere end 34% af lottospillerne havde vundet 1 eller flere gange i løbet af 7 måneder. De store landslotterier har ikke denne berøring med publikum, idet gevinsterne er langt færre, men til gengæld gennemsnitligt mere kostbare.

Kapitel 14

UDVALGETS OVERVEJELSER VEDRØRENDE EN ØKONOMISK LØSNING FOR DE HUMANITÆRE ORGANISATIONER

14.1. Indledning

Fra 1984, hvor de første konkrete tanker omkring etableringen af lottospil opstod, har der fra politisk side været erklæret velvilje overfor, at de humanitære foreninger holdes skadesløse ved en eventuel indførelse af lottospillet. Det har endvidere været fremført, at etableringen af tilfredsstillende ordninger for de humanitære foreninger er en betingelse for at starte lottospillet i Danmark.

Det har imidlertid været umuligt at opstille objektive kriterier, efter hvilke et forventet tab for de humanitære organisationer som følge af konkurrencen fra et lottospil kan opgøres. For det første må der tages hensyn til lottospillets negative påvirkning af landslotteriernes udviklingsmuligheder. For det andet må der tages hensyn til den negative påvirkning af de afledede indtægter, der er foranlediget af den kontakt, som lotterierne giver til meget store dele af befolkningen, og som består i øget medlemstilgang, gaver, arv m.v. Endvidere er præcise sondringer mellem de forskellige lotterityper i relation til kompensationsspørgsmålet vanskelige at opstille. Udvalget kan derfor kun anslå, at der vil lides et tab af en vis størrelsesorden. Som følge heraf erkendes det, at der reelt kun kan opstilles en kompensationsmodel ud fra rimelighedsbetragtninger.

Under hensyntagen til den debat, der er gået forud for nedsættelsen af udvalget, og under hensyntagen til dets brede "organisationspolitiske" sammensætning, har det efter udvalgets opfattelse også været udvalgets opgave at fremkomme med et konkret forslag til en bred kompensationsløsning.

Det har på denne baggrund været en forudsætning for udvalgets medlemmer, at udvalgsarbejdet bør lede frem til en model, der går udover, hvad der kan betragtes som en kompenstationmodel i snæver forstand.

14.2. De humanitære organisationer m.v.

På tidspunktet for udvalgets nedsættelse forelå ikke præcise oplysninger om det danske lotterimarked og dets udvikling gennem de seneste år. Der iværksattes derfor en undersøgelse til belysning af dette marked. Resultatet af undersøgelsen fremgår af afsnit 4.3.1. Som det ses, havde lotterierne i 1986 en omsætning på ca. 180 mio. kr. og et samlet overskud på ca. 59 mio. kr. (På grundlag af de seneste oplysninger kan overskuddet for 1987 anslås til ca. 86 mio. kr.)

De indirekte indtægter som følge af lotterierne (arv, gave, medlemsbidrag) kan ikke anføres præcist, men der foreligger en redegørelse om, at alene Kræftens Bekæmpelse har indirekte indtægter i størrelsesordenen 36-56 mio. kr. på årsbasis (jf. bilag 11).

Selv med et sikkert sskøn for spillets udvikling er det usikkert, hvordan lottospillet vil påvirke landslotterierne. De foreliggende oplysninger fra henholdsvis Sverige og Norge tyder på, at der i disse lande har været en påvirkning i negativ retning for nogle lotterier, medens andre har klaret sig relativt godt. De udtalelser, man har modtaget fra det norske finansdepartement og det norske blindedeforbund er dog delvis modstridende (jf. bilag 13).

Det er på baggrund af de foreliggende oplysninger muligt at argumentere både for det ene og det andet resultat. Som argument kan det på den ene side hævdes og til en vis grad sandsynliggøres, at der ikke er risiko for, at lotterierne rammes nævneværdigt af et lotto. Begrundelsen for dette synspunkt

er, at det danske spillemarked ikke synes at være mættet, at tallene fra Norge og Sverige kan tages til indtægt for, at en tilbagegang for landslotterierne ret let kan modvirkes, samt at deltagelse i landslotterierne i hovedsagen sker ud fra et ønske om at støtte det pågældende formål, medens gevinstmuligheden er en mere sekundær ting.

På den anden side kan der argumenteres for, at lottospillet eventuelle indførelse vil få en alvorlig negativ indvirkning på landslotteriernes fremtidige indtjeningsmuligheder. Til støtte herfor kan anføres, at en lang række lotterier i Danmark sælges gennem postomdeling af lotterisedler, der først bliver gyldige ved giroindbetaling. Denne salgsmåde, som stort set ikke kendes i Norge og Sverige, har, som det fremgår af lotteritallene for 1985 og navnlig 1986 (se side 51), vist sig sårbar for konkurrence (i de nævnte år den indbyrdes konkurrence). Denne salgsmåde er i øvrigt relativt kostbar, og det er over for udvalget oplyst, at prisen for en husstandsomdeling (inkl. trykomkostninger) er knap 3 mio. kr. Et lotteri skal således sælge lodsedler for 3 mio. kr., før de første penge tjenes. Der er derfor risiko for, at en relativt beskeden påvirkning fra lotto kan have til årsag, at lotteriet må ophøre, navnlig under hensyntagen til den af Justitsministeriet ved cirkulære af 14. november 1986 indførte regel om, at lotterier m.v. skal udvise et overskud på mindst 403i for at få gentaget tilladelse til afholdelse af landslotterier.

Ophører et landslotteri, bortfalder også muligheden for at skabe opmærksomhed gennem lodseddelsalget om det respektive formål. Det er af de humanitære organisationers repræsentanter fremhævet, at et bortfald af et lotteri i høj grad vil beskære de respektive organisationers donationer i form af arv og gave.

Endvidere er det af repræsentanterne for de store landslotterier fremhævet, at disse med udvidelse af bortlodningscirku-

læret i 1984 fik grundlag for at gennemføre adskillige lotterier hvert år. Den mulighed, der er for herigennem at videreudvikle lotterimarkedet med henblik på øget indtjening, begrænses eller gøres illusorisk med indførelsen af et lotto-spil.

På denne baggrund mener udvalget ikke, at det er muligt at pege på en model, der på en rimelig og entydig måde kan kompensere for de tab, et lottospil måtte påføre lotterierne.

Følgende løsninger har været overvejet, men kan ikke anbefales:

- 1) Den norske ordning har været bedømt i udvalget, men den betragtes af det samlede udvalg som værende uacceptabel for lotteriorganisationerne. For det første skal det sandsynliggøres, at lidte tab skyldes lotto, og selv om dette lykkes, giver bestemmelsen ikke garanti for, at erstatning gives.
- 2) En regel om, at tilbagegang i landslotterierne dækkes helt (eller delvist) uden den nævnte sandsynliggørelse for, at tilbagegang skyldes lotto, har også været drøftet. En sådan regel har imidlertid også svagheder. Den åbner således kun mulighed for kompensation, hvor tilbagegang konstateres, hvorimod den ikke giver mulighed for dækning, hvor der sker en begrænsning i en ellers dynamisk udvikling. Endvidere vil den måske inspirere organisationerne til at gennemføre lotterier, der ikke kan forventes at være rentable ud fra et ønske om at få konstateret tab til brug for kompensationsmuligheden. Eller sagt på en anden måde, en konkret ordning som den skitserede har den mangel, at ikke lotteriførende organisationer er ude af billedet ved kompensationstildeling.
- 3) En tredje model kunne gå ud på, at de forskellige humanitære organisationer m.v. enkeltvis kunne få "bevilget"

en eller flere lottorunder årligt, således at overskuddet fra den respektive uge gik ubeskåret til den pågældende organisation. Der skulle i givet fald i tips- og lottoloven indarbejdes en bemyndigelse om, at skatteministeren kan give tilladelse til sådanne særskilte afvigelser fra lovens fordelingsnøgle.

Af flere grunde kan forslaget ikke anbefales. Det er således anført, at det ud fra et markedsføringsmæssigt synspunkt vil være uheldigt at kombinere lottospillet direkte med humanitære formål m.v. Det kan befrygtes at give en usikkerhed over for spillet som produkt, der ikke vil være hensigtsmæssig. Endvidere vil det forhold, at organisationer fremtræder i nær tilknytning til lottospillet i et vist omfang reducere deres mulighed for gennem egne lotterier at bevare indtjeningen, fordi publikum gennem deltagelse i lottospillet i et vist omfang vil betragte ønsket om at støtte det pågældende formål for imødekommet.

14.3.1. Udvalgets indstilling

Udvalget kan på baggrund af de foreliggende oplysninger omkring landslotteriernes aktuelle indtjeningsforhold, samt usikkerheden omkring lottospillets påvirkning, ud fra en rimelighedsbetragtning anbefale, at 3% af den samlede tips- og lottoomsætning tilføres humanitært og alment velgørende arbejde som compensation. Under forudsætning af, at lottospillet kan indføres i begyndelsen af 1989, vil det betyde, at det nævnte humanitære og alment velgørende arbejde tilføres følgende beløb indtil 1991/92, idet følgende forudsætninger opstilles: Lotto indføres fra starten af 1989. Den samlede omsætning bliver 30% eller 50% højere i forhold til den forventede tipsomsætning alene. Omsætningen opskrives med 5% pr. år :

I mio. kr.	1988/89	1989/90	1990/91	1991/92
Samlet omsætning (tips + ¹ lotto)	1900	1750	2400	2080
	2520	2180	2650	2290
33» i kom- pensation	34	30	72	62
			76	65
				79
				69

De 3% af omsætningen bør ifølge udvalgets mening fordeles mellem 3 puljer på følgende måde:

Pulje 1 består af de regelmæssigt tilbagevendende husstands-omdelte lotterier, der i 1987 havde en årsomsætning på 5 mio. kr. eller derover, og som ikke måtte være omfattet af pulje 2.

Pulje 1, som omfatter Kræftens Bekæmpelse, Dansk Røde Kors og Grænseforeningen, tildeles et beløb på 1% af den samlede tips- og lottoomsætning til fordeling mellem de tre organisationer i forhold til de samlede overskud fra deres respektive husstandsomdelte landslotterier i perioden 1985-87. (Herved opnås et beregningsgrundlag, som tager hensyn til lotterier-nes traditionelle indkomstgrundlag og giver organisationerne mulighed for nogenlunde sikkert at beregne den fremtidige kompensation.)

Udvalgets oplysninger om de 3 organisationers omsætninger og **overskud ved landslotterier i perioden 1985-87 fremgår af følgende tabel:**

I mio. kr.	1985		1986		1987		I alt 1985-1987	
	Oms.	Oversk.	Oms.	Oversk.	Oms.	Oversk.	Oms.	Oversk.
Kræftens Bekæmp.	43,1	29,3	41,9	21,6	67,0	38,1	152,0	89,0
Røde Kors	18,4	8,4	17,9	4,8	23,7	10,6	60,0	23,8
Grænse- foren.	3,8	1,6	4,8	1,4	5,5	2,5	14,1	5,5
I alt	65,3	39,3	64,6	27,8	96,2	51,2	226,1	118,3

Når udvalget i forbindelse med den økonomiske kompensation for de organisationer, der er omfattet af pulje 1, har fastlagt et i forhold til pulje 2 forholdsmæssigt væsentligt lavere niveau, så vil udvalget i relation til lotterireglerne anmode om, at landslotteriernes konkurrencesituation styrkes i forhold til et lottospil, bl.a. ved en udvidet adgang til kontantpræmier samt mulighed for at få bevilling til de to følgende lotterier, når regnskabet for det senest afholdte lotteri foreligger.

Administrationen af pulje 1 såvel som udbetalingen af midlerne foreslås foretaget af Finansministeriet med godkendelse i finansudvalget.

Pulje 2 foreslås at bestå af organisationer, der i det væsentlige er kendetegnet ved at være interesseorganisationer for handicappede og syge. Gruppen omfatter, ud over De Samvirkende Invalideorganisationers (D.S.I.'s) medlemsorganisationer, følgende lotteriførende organisationer: Muskelsvindfonden og Astma-Allergiforeningen. Der henvises til bilag 22. Lige som i pulje 1 indgår heri organisationer, der har væsentlige indkomster fra lotterivirksomhed, jf. afsnit 4.3.1. Denne gruppe foreslås tilført 1,558 af den samlede tips/lottoomsætning som kompensation til fordeling. Fordelingen sker efter indstilling fra D.S.I., af Finansministeriet. Ved fastsættelsen af kompensationen for pulje 2 har udvalget taget hensyn til udviklingsmulighederne, hvad angår såvel de direkte som de afledede indtægter for især gruppens husstandsomdelte lotterier.

Udvalget har overvejet, om der, for så vidt angår denne gruppe af interesseorganisationer, burde foreslås en løsning, der alene relaterer sig til organisationernes lotterivirksomhed. I denne gruppe kan f.eks. nævnes organisationerne bag Lykke-Lotto, Dansk Blindesamfund, Seleroseforeningen, Landsforeningen for Bedre Hørelse og Gigtforeningen. Under hensyntagen til at organisationernes interessefællesskab, D.S.I., har erklæret sig villig til - som det kendes fra Dansk Ungdoms Fællesråd - at administrere den interne fordeling blandt or-

ganisationerne, har udvalget imidlertid ingen betænkelighed ved sin indstilling. Gruppen repræsenterer en samlet **lotteri-**omsætning i 1986 på ca. 68 mio. kr. I alt er til D.S.I., knyttet 22 organisationer med i alt mere end 100.000 handicappede medlemmer og ca. 300.000 støttemedlemmer. 14 af D.S.I.'s medlemsorganisationer har selv eller sammen med andre organisationer afholdt landslotterier i 1986.

Pulje 3 omfatter organisationerne, som ikke måtte være omfattet af pulje 1 eller 2, og som har afholdt håndsolgte landslotterier eller enkeltstående husstandsomdelte lotterier, eller som har fået bevilling hertil, men afstået fra et udnytte bevillingen afventende en indstillingtagen til eventuel indførelse af lottospil i Danmark. Også organisationer, som ikke for tiden driver landslotterier, skal kunne tildeles midler fra puljen. Endvidere foreslås, at landbrugslotteriet og varelotteriet eller eventuelt subsidiært de formål, som tilgodeses ved afholdelse af landbrugs- og varelotteriet, efter nærmere fastsatte regler kan søge midler i denne pulje.

Pulje 3 tilføres 0,50% af den samlede tips/lottoomsætning. Størrelsen af pulje 3 er fastsat under **hensyntagen** til, at udvalget ikke, eller kun i beskedent omfang, forventer, at et lottospil vil påvirke de håndsolgte landslotteriers omsætning og overskud.

Puljen administreres af Finansministeriet ved siden af de midler, der i medfør af tipslovens § 7, stk. 5 tilgår Finansministeriet til fordeling til velgørende og almennyttige formål. Fordelingen efter denne bestemmelse forudsættes i øvrigt at kunne fortsætte efter de hidtidige retningslinier, således at også formål, som direkte eller indirekte vil blive tilgodeset efter pulje 1 eller 2 fortsat kan komme i betragtning.

14.3.2. Revisionsbestemmelse

Idet der henvises til kommissoriefortolkningen side 12, skal udvalget anmode om, at alle de i betænkningen foreslåede ordninger vurderes som en helhed.

Vurderingen af ordningerne bør blandt andet ske i lyset af tilbageslaget for de lotteriførende organisationer som følge af et lottospils indførelse, hvad enten det giver sig udslag i de direkte eller indirekte indtægter ved lotterierne eller i den naturlige indtægtsudvikling, som organisationerne måtte have forventet, at de kunne have opnået, såfremt lotto ikke var blevet indført.

Det foreslås, at der indsættes en revisionsbestemmelse i loven, således at alle de i betænkningen foreslåede ordninger på den anførte baggrund tages op til vurdering 3 år efter, at lottospillet er igangsat, på grundlag af en redegørelse fra skatteministeren til Folketinget.

14.3.3. Finansiering

Ifølge lov nr. 229 af 22.4.1987 er statsafgiften i perioden 1.7.1986 til 31.12.1988 nedsat med 3 1/2% med henblik på en dertil svarende forøgelse af overskuddet til fordeling blandt de berettigede i henhold til tipslovens § 7.1 forbindelse med forberedelsen af lov nr. 229 og senere i udvalgets kommissorium er det tilkendegivet, at det er med henblik på en forbedring på længere sigt af de økonomiske vilkår for idrætten og andre ved en forøgelse af tipsmidlerne, at lottoudvalget nedsættes. Udvalget udleder heraf, at en ny fordelingsnøgle m.v. økonomisk for de enkelte beløbsmodtagere må svare til eller være bedre end en situation uden lotto, men med en videreførelse af 3 1/2% nedsættelsen.

Udvalget forudsætter, at finansieringen af den samlede økonomiske løsning skal ske ved nedsættelse af statsafgiften med 3%, således at den fra 1.1.1989 fastsættes til 13%, hvilket er 1/2% mere end den nuværende afgift.

Udvalget finder begrundelse for en sådan finansieringsmodel i to forhold. For det første vil statens indtægt af en fremtidig tips/lottoomsætning selv med en nedsættelse af statsaf-

giften stige betydeligt efter indførelse af lottospillet. For det andet vil en anden finansieringsform medføre, at fordelene for de nuværende beløbsmodtagere vil bortfalde helt eller delvist, hvilket fremgår af efterfølgende tabeller, og udvalget påpeger, at formålet med nedsættelsen af udvalget har været at sikre de nuværende beløbsmodtagere.

I tabel 1 er som udgangspunkt for en bedømmelse vist den udvikling i tipsomsætningen, som kan forventes, hvis et lotto-spil ikke indføres. Den budgetterede tipsomsætning for 1987/88, 1.450 mio. kr., er fremskrevet med 5% pr. regnskabsår.

Forudsætning for tabellerne er endvidere, at lottospillet igangsættes i starten af 1989.

I tabel 4 er merindtægterne for staten, de hidtidige beløbsmodtagere og de "nye" modtagere anført. Beregningerne baserer sig på tipstjenestens regnskabsår, som går fra 1.7 til 30.6.

Tabel 1. Forventet udvikling (i mio. kr.) i omsætning, "afgifter" og overskud uden lotto (under forudsætning af en forlængelse af afgiftsnedsættelsen på 3 1/2 %)

	Faktisk		Forventet			
	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90	1990/91	1991/92
Tipsomsætning	1325	1450	1522	1599	1679	1762
Statsafgift	185	196	198	200	210	220
Eliteidræt	20	29	38	48	50	53
Overskud	329	341	358	376	395	414

Tabel 2. Forventet udvikling (i mio. kr.) i omsætning, "afgifter" og overskud, hvis lotto indføres pr. 1. januar 1989 og statsafgiften udgør 16%, det vil sige, at "overskudsmodtagerne" finansierer de 3% til humanitære formål.
Den forventede omsætning påregnes at være min. 30% og max. 50% højere end den forventede tipsomsætning.

			1988/89		1989/90		1990/91		1991/92	
			max. 1900	min. 1750	max. 2400	min. 2080	max. 2520	min. 2180	max. 2650	min. 2290
Samlet omsætning										
Statsafgift	16 %	285		261	384	333	403	349	424	366
Eliteidræt	2,535	44		40	60	52	63	54	66	57
Særlige idrætsformål	0,5%	6		5	12	10	13	11	13	11
Humanitære formål	3 %	34		30	72	62	76	65	79	69
Overskudsmodtagere		348		322	408	354	428	371	450	389

Tabel 3. Forventet udvikling i overskudsmodtagerandelen hvis statsafgiften helt finansierer beløb til humanitære formål.

			1988/89		1989/90		1990/91		1991/92	
Statsafgift	13%		251	231	312	270	328	283	345	298
Overskudsmodtagere		382		352	480	417	503	437	529	457

Tabel 4. Under forudsætning af en forventet stigende tipsomsætning på 5% pr. år og en samlet tips- og lottoomsætning på 130% af den forventede tipsomsætning vil merindtægterne for tipstjenestens beløbsmodtagere udgøre følgende størrelser:

I mio. kr.	1988/89 ¹⁾	1989/90	1990/91	1991/92
Tips + lottoomsætning	1.750	2.080	2.180	2.290
Overskudsmodtagere	- 6 2)	41	42	43
Pulje 1 1,00%	10	21	22	23
Pulje 2 1,50%	15	31	32	34
Pulje 3 0,50%	5	10,5	11	11,5
Eliteidræt	2	4	4	4
Anden idræt (heste)	5	10,5	11	11,5
Indskudsafgift staten ³⁾	33	70	72,5	78

- 1) Under hensyntagen til at lottospillet i givet fald først forventes startet i 1989, er puljebeløbene for 1988/89 kun svarende til et halvt års tips/lottoomsætning.
- 2) På grund af investeringsomkostninger som følge af lotto (skønsmæssigt ansat til 25 mio. kr.) bliver der tale om en mindre tilbagegang dette regnskabsår
- 3) Merindtægten er sat i forhold til statens indtjening med en fortsættelse af 3 1/2%'s nedsættelsen, idet de nuværende overskudsmodtagere forudsætter, at nedsættelsen bliver permanent, såfremt lottospillet ikke indføres. Til denne indtægt kommer gevinstafgiften, der afhængig af præmiestørrelsen vil udgøre op mod 20 mio. kr. årligt. Afgiften på tipning er p.t. ca. 45 mio. kr.

Det kan udledes af de skematiske opstillinger på side 132, at ordningen, hvor statsafgiften hæves til 16% 1.1.1989, og hvor der endvidere skal afsættes 3% til de humanitære formål, først vil give de nuværende overskudsmodtagere en økonomisk fordel i 1989/90, og da kun under forudsætning af, at den samlede omsætning stiger 50%. Med en stigning på 30% vil en sådan ordning på intet tidspunkt i den beskrevne periode give et overskud svarende til udregningen i tabel 1.

14.4. Udvalgets overvejelser vedrørende ændring af de gældende lotteriregler

Det er en del af udvalgets opgave at overveje, om der er behov for ændringer i de gældende lotteriregler som følge af indførelse af lottospil.

Når udvalget i forbindelse med den økonomiske compensation for de organisationer, der er omfattet af pulje 1, har fastlagt et i forhold til pulje 2 forholdsmæssigt væsentligt lavere niveau, så vil udvalget i relation til lotterireglerne anmode om, at landslotteriernes konkurrencesituation styrkes i forhold til et lottospil, bl.a. ved en udvidet adgang til kontantpræmier samt mulighed for at få bevilling til de to følgende lotterier, når regnskab for det senest afholdte lotteri foreligger.

Udvalgets sammensætning og den korte tidsfrist for færdiggørelsen af udvalgets arbejde har i øvrigt bevirket, at udvalget ikke har fundet det muligt at foretage en dybere analyse af lotterimarkedet og lotterireglerne.

Udvalget finder således, at udvalget ikke er det rette forum til at foretage de nødvendige overvejelser vedrørende konkrete forslag til ændringer i lotterireglerne. Derfor er der alene peget på nogle problemområder vedrørende konkurrenceforholdene på lotterimarkedet, som det henstilles til Ju-

stitsministeriet nærmere at overveje i lyset af de seneste års udvikling på lotterimarkedet, og herunder inddrage organisationer, der via deres virksomhed har lotteriteknisk ekspertise.

Følgende 4 problemkredse kan dog nævnes:

Med tilladelsen til at afholde flere lotterier årligt, jf. cirkulære om bortlodning af 17. januar 1984, er der sket en betydelig udvidelse af lotterimarkedet i 1985 og 1986. Dette har medført en forstærket konkurrence imellem de humanitære lotterier.

Udviklingen i lotteriantallet fremgår af denne tabel:

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Husstandsomdelte	5	5	7	7	8	15	24	15
"Håndsolgte"	24	23	26	18	23	30	27	*

* Antallet af "håndsolgte" lotterier i 1987 er ikke opgjort.

Af oversigten side 51 fremgår, at den gruppe, som kan betegnes som "håndsolgte" lotterier, har haft en stabil omsætning og overskudsudvikling gennem perioden.

Derimod giver den stærke lotteriudvidelse for de husstandsomdelte lotterier sig udtryk i det særegne forløb, at en øget omsætning specielt fra 1984 til 1986 på ca. 87 mio. kr. kun modsvares af en overskudsudvikling på 6,7 mio. kr. Den indbyrdes konkurrence, urealistiske målsætninger og dyr markedsføring antages at være årsag hertil. Blandt de 16 nye husstandsomdelte lotterier blev 12 gennemført af 11 foreninger, som ikke før havde afholdt husstandsomdelte lotterier, og adskillige resulterede i beskedne overskud eller i betydelige underskud.

På baggrund af denne udvikling kan det overvejes, om der **bør** indføres regler, der gør det muligt at koordinere markedet for så vidt angår de husstandsomdelte lotterier, eventuelt ved fastsættelse af en grænse for det årlige antal husstandsomdelte lotterier, der kan gennemføres.

Justitsministeriets ændring af bortlodningscirkulæret i november 1986, hvorefter bortlodningstilladelse meddeles på vilkår af, at mindst 40% af salgssummen går til det angivne formål, har imidlertid begrænset antallet af husstandsomdelte lotterier i 1987, hvor 9 af de nævnte 11 nye foreninger på det husstandsomdelte lotterimarked trak sig ud af markedet igen. Det samlede overskud fra det husstandsomdelte lotterimarked skønnes i 1987 at blive ca. 66 mio. kr. svarende til en stigning i forhold til 1986 på 65%.

Et andet problemfelt vedrører lotteriernes markedsføring. I skrivelse af 9. september 1987 (bilag 2) har Forbrugerrådet rettet henvendelse til udvalget vedrørende det forhold, at adskillige lotterier har reklameret med præmiesummer på to-cifrede millionbeløb, uagtet kun en brøkdel kom til udbetaling i form af præmier. Dette skyldes, at lotteriorganisationerne "spiller med" på de usolgte (uindløste) lodsedler, som ofte vil udgøre over 90%, når lodsedlerne er distribueret til samtlige husstande. For at sikre højere troværdighed i lotteriernes markedsføring kan det, bl.a. på baggrund af konkurrencen fra et lottospil med høj troværdighed, overvejes at indføre en skærpelse af markedsføringsreglerne på dette område. Det er udvalget bekendt, at der har været ført en korrespondance mellem Justitsministeriet og Forbrugerrådet om dette problem (optrykt som bilag 2).

For det tredje vil udvalget pege på problemerne omkring de stigende omkostninger for de husstandsomdelte lotterier, især de postale udgifter. Det kan være vanskeligt for lotterierne at leve op til kravet om, at en overskudsandel på mindst 40% opnås. For at lempe på dette krav for de husstandsomdelte

lotterier, henstiller udvalget til Justitsministeriet at overveje, om der ved bedømmelsen af, om et lotteri har opnået en overskudsandel på 40%, kan bortses fra de postale udgifter vedrørende husstandsomdeling.

Udvalget anbefaler i øvrigt, at det overvejes, at humanitære organisationer i lighed med, hvad der er tilfældet i f.eks. Norge, Finland og Island, får adgang til at supplere deres indtægter ved opstilling af spilleautomater med begrænset kontant udbetaling. Dansk Røde Kors har således specielt peget på de indkomster, som Norsk Røde Kors oppebærer ved de såkaldte knipsemaskiner - dvs. maskiner, hvor man mekanisk ved indslag af en mønt har mulighed for at få en mindre udbetaling.

København, den 18. januar 1988

Henrik Bloch Andersen	H. Sejer-Petersen formand	Ole Bang
Helle Brunn	Anne Marie Frederiksen	Kai Holm
Frantz Howitz	Finn Larsen	Leif Mikkelsen
Eigil Pedersen	Lars Pedersen	Poul Rørsgaard
	Lissi Snabe	
/Lars Fogh	Michael Thielsen	

Bilag

Ministeren for Skatter og Afgifter

København, den 7.maj¹987

Hr. direktør Henrik Sejer-Petersen,
Det danske **Handelskammer**,
Børsen,
1217 København K.

./. Landsretssagfører Jørgen Gorrissen har sendt mig vedlagte brev om de overvejelser, som man har gjort sig i Landsforeningen Ældre Sagen om eventuel afholdelse af landslotterier.

Landsretssagfører Gorrissen har bedt mig om en drøftelse af, hvorvidt det er nødvendigt for foreningen dels af afholde et landslotteri dels at gøre det inden statslotto eventuelt etableres, for at foreningen kan få andel i lottooverskuddet.

Jeg mener ikke, at det vil være hensigtsmæssigt, at jeg går ind i en drøftelse af dette spørgsmål nu. I stedet beder jeg udvalget tage foreningens synspunkter med i overvejelserne.

Med venlig hilsen

Isi Foighel
Isi Foighel

Vesterbrogade 97 V
DK-1620 København
Telefon 01 23 44 1 1 T e l e f a x 01 23 46 23

Indsamlingsbidrag:
Giro 4 50 50 50

Protektor:
Hendes Majestæt
Dronning Ingrid»

*SAD i.
m. maj*

Minister for skatter og
afgifter, Isi Foighel
Slotsholmsgade 12
1216 København K

23. april 1987
PK/dc

Noteret i forkontoret

Dato: 27/4-87 *[Signature]*

Ang, statslotto

Den 14. oktober 1986 stiftede EGV-Fonden "Landsforeningen Ældre Sagen".

- Landsforeningen Ældre Sagen har på få måneder fået stor tilslutning fra alle voksne aldersgrupper i alle egne af landet. Medlemstallet er nu ca. 70.000. Etableringen forløber planmæssigt, idet der i disse uger bliver startet kreds-komiteer i alle danske amter. Derved banes der vej for den demokratiske valgprocedure til landsforeningens delegeretforsamling som vedtægten lægger op til. Det er klart at foreningen, der især henvender sig til pensionister med lave indtægter, ikke vil kunne finansiere et aktivitetsprogram alene ved medlemsbidrag, men må tillige overveje tilskud og utraditionelle løsninger.
- ././ Til orientering vedlægges et eksemplar af vedtægten for Landsforeningen Ældre Sagen samt et eksemplar af landsforeningens første medlemsblad.

I denne situation ønsker vi en afklaring med hensyn til spørgsmålet landslotteri/statslotto.

- EGV-Fonden er i besiddelse af en stående tilladelse til afholdelse af landslotteri, som vi nu i en længere periode har udskudt i forventning om endelig afklaring vedrørende det danske lotterimarked. En kopi af EGV-Fondens seneste brev dateret 19. august 1986 til Københavns Politis bevillingsafdeling vedlægges til orientering. EGV-Fonden/Landsforeningen Ældre Sagen råder over den nødvendige ekspertise til eventuel omgående gennemførelse af et landslotteri, bl.a. fordi vor vice-direktør Peter Kauffeldt fra sin mangeårige ansættelse i Kræftens Bekæmpelse er blandt de mest erfarne administratorer af landslotterier.
- ./.

Vi registrerer et voksende behov fra landsforeningens store medlemskreds efter bistand og tilskud til et meget bredt spektrum af støttemuligheder. Sideløbende med efterspørgslen som landsforeningen p.t. ikke kan imødekomme af økonomiske grunde - er der blevet rejst ønsker om at lade Landsforeningen Ældre

Sagen gennemføre landslotterier for at øge indtægtsmulighederne og dermed mulighederne for at opfylde landsforeningens formål.

Vi har naturligvis fulgt debatten om humanitære landslotterier versus et nyt statslotto og fremsender på denne baggrund dette brev.

På den ene side ønsker EGV-Fonden og Landsforeningen Ældre Sagen ikke at forøge den tendens til "lotterikaos", som igennem det seneste halvandet år har gjort en lang række landslotterier til en kritisabel aktivitet ud fra en lønsomhedsbetragtning.

På den anden side ønsker vi meget naturligt ikke at forpasse muligheden for at få del i den fremtidige tildeling til humanitære og sygdomsbekæmpende organisationer fra oversuddet af dansk statslotto.

At hjælpe ældre mennesker til på deres egne betingelser at klare sig selv bedst og længst muligt som livsglade, aktive og ligeværdige medlemmer af samfundet i de boliger og det miljø, de foretrækker, samt at bidrage til at opfylde ældre menneskers ønsker og forventninger til tilværelsen, er en meget ambitiøs målsætning. Landsforeningen Ældre Sagen ser i øjnene, at fremtiden vil stille kolossale krav både til samfundet og til en organisation af Landsforeningen Ældre Sagens karakter, og den overrullende tilslutning i landsforeningens første virkeperiode har bestyrket os i denne opfattelse.

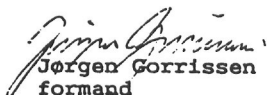
Vi anmoder venligst ministeren om en drøftelse med det formål at vejlede os til en afklaring af spørgsmålet - om vi under hensyn til ovennævnte vurderinger kan imødesee en ligeværdig andel i afkastet til de humanitære organisationer fra den planlagte danske statslotto - eller om vi rent "teknisk" må se os nødsaget til at blande os i lotterimarkedet for på denne måde at blive tilgodeset på længere sigt.

EGV-Fonden/Landsforeningen Ældre Sagen tilbyder også hermed sin bistand til de udvalgsdrøftelser, som p.t. foregår i regeringens nedsatte lottoudvalg.

Vi ser frem til en snarlig meningsudveksling.

Med venlig hilsen

EGV-Fonden/Landsforeningen Ældre Sagen

Jørgen Gorrissen
formand

FORBRUGERRÅDET*Udgiver af Tænk*

KOBMAGERGADE 7 . POSTBOKS 2138 . 1017 KØBENHAVN K . TELEFON 01-1363 11

Ministeriet for Skatter og
Afgifter, Lotto-udvalget,
Slitsholmsgade 12,
1216 København K.

Dens, september 1987.
JR/lj

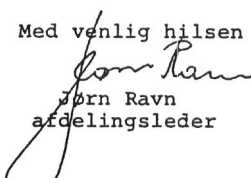
MODTAGET

10 SEP. 1987

- ./.. Forbrugerrådet har d.d. sendt vedlagte brev til Justitsministeren med anmodning om at få reglerne for landslotterier ændret, så bl.a. den udlovede gevinstsum fuldtud trækkes blandt solgte lodder.

Reglerne for landslotterier berører arbejdet i Lotto-udvalget. Forbrugerrådet tillader sig derfor at fremsende ovennævnte brev og beder Lotto-udvalget inddrage de af Forbrugerrådet rejste forslag i udvalgets overvejelser.

Med venlig hilsen

Jørn Ravn
afdelingsleder

540-1003-566

FORBRUGERRÅDET

Udgiver af Tænk

KOBMAGERGADEN 7. POSTBOKS 2188. 1017 KØBENHAVN K. TELEFON (UH 13 63 11 . KLAGERADGIVNINGEN (01) 13 60 33

Postgiro 8092168

Justitsministeriet
 Slotsholmsgade 10
 1216 København K

Den 9. september 1987

Jour. nr. JÅ/CJ

Forbrugerrådet har på sit møde den 8. september besluttet at bede Justitsministeren sikre, at markedsføringen og reglerne for gevinstudlodninger og gevinstsummer i landslotterier ændres.

Forbrugerrådet finder det urimeligt, at der kan reklameres med gevinstsummer på f.eks. 50 millioner kroner, hvis der faktisk kun udtrækkes gevinster for nogle få millioner.

Forbrugerrådet mener derfor, at hele den gevinstsum, som udloves, skal udtrækkes blandt de solgte lodder, så der ikke kan reklameres med en fiktiv og stærkt overdrevet gevinstsum.

Forbrugerrådet mener i øvrigt, at der skal indføres en regel om, at gevinstsummen skal udgøre mindst 20% af indtægten af solgte lodder, en regel som i øvrigt er svarende til en tidligere gældende regel.

De nuværende regler for landslotterier om oplysning af antallet af lodder sikrer på ingen måde, at der er rimelighed i lotterivilkårene. I øvrigt er det Forbrugerrådets indtryk, at bestemmelsen om oplysning af antal af lodder omgås i visse tilfælde, fordi kun antallet af lodsedler og ikke antallet af numre oplyses. Det er ikke ualmindeligt, at der er adskillige numre på en lodseddel, hvorfor udtrækssandsynligheden pr. nummer er ret forskellig fra den, der angives med antallet af lodsedler.

.. / ..

Forbrugerrådet består af organisationerne: Akademikernes Centralorganisation, Arbejdernes Oplysningsforbund, Brugsforeningernes Forbrugerudvalg, Danmarks Lærerforening, Dansk Kvindebevægelse, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Kvinders Nationalråd, Danske Studerendes Fællesråd, De Danske Husmoderforeninger, De samvirkende danske Husholdningsforeninger, De samvirkende danske Landboforeningers Husholdningsudvalg, Folkepensionistforeningernes og Invalidorganisationernes Kontaktudvalg, FR (Fællesrepræsentationen) Hovedorganisation for Arbejdsløse- og tekniske Funktionærforeninger i Danmark, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Hjemkundskabslærerforeningen, Husholdningslærerforeningen, Husholdningslærere Forbund, Kvindeligt Arbejderforbund, Landsorganisationen i Danmark LO, Lærernes Landsorganisation, Liberalt Oplysnings Forbund, Teknisk Landsforbund, Repræsentanter for forbrugergrupper og personlige medlemmer.

Medlem af den internationale forbrugerorganisation IOCU og den europæiske forbrugerorganisation BEUC.

- 2 -

Såfremt Forbrugerrådets forslag til ændring af reglerne for landslotterier gennemføres, kan det overvejes at ophæve reglen om oplysning af antallet af lodder i lotteriet. Til gengæld er Forbrugerrådets ændringsforslag meget påkrævet for at få saneret den måde, hvorpå lotterier i nogle tilfælde er indrettet i dag.

Med venlig hilsen

Kirsten Nielsen
Kirsten Nielsen
formand

Jørn Ravn
Jørn Ravn
afdelingsleder

C.C. Ministeriet for Skatter og Afgifter
Lotto-udvalget.

h3/dp 6.

23 SEP. 1987

87-3401-69.

Forbrugerrådet
 Købmagergade 7
 Postboks 2188
 1017 København K.

I skrivelse af 9. september 1987 har Forbrugerrådet foreslået at markedsforingen og reglerne for nevinstudlodninger og nevinstsumme i landslotterier ændres. Forbrugerrådet har anført, at rådet finder det urimeligt, at der kan rækkes indtægtssumme på f.eks. 50 mill. kr., hvis der faktisk kun udtrækkes gevinster for nogle få millioner. Forbrugerrådet har videre anført, at rådet derfor mener, at hele den gevinstsum, som udloves, skal udtrækkes blandt de solgte lodder, så der ikke kan reklameres med en fiktiv og stærkt overdrevet nevinstsum.

I bortlodningscirkulærets 5.4 er der krav om, at en række oplysninger skal fremgå af lodsedlen, net således antallet af lodder i bortlodningen og gevinsternes antal, art og værdi således fremgå af lodsedlen.

Princippet i de gældende regler er, at forbrugerens ved de nævnte oplysninger indeholder en "vardeklaration".

Inden forbrugeren (spilleren) afgør, om vedkommende vil deltage i spillet, har forbrugeren (spilleren) fuld oplysning om, hvilken gevinstchance vedkommende køber. Når forbrugeren (spilleren) er i besiddelse af disse oplysninger, kan vedkommende frit afgøre, om vedkommende vil deltage i spillet.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at det efter Justitsministeriets opfattelse er uden betydning set fra den enkelte forbruger (spillers) side, om en gevinst falder på et solgt eller usolgt lod.

- 2 -

Justitsministeriet finder således ikke nrurnrljg for at ændre bjrtlod-
ningscirkulæret.

.lat s'kal tilfejns, nt spørgsmålet om, hvorvidt lotterierne ved deres
roklmmering overtræder markedsføringsloven, henhører under forbruger-
ombudnmanden.

/

Erik Ninn-Hansen

Waisted Hansen

FORBRUGERRÅDET

Udgiver af Tænk

KORNLAGEGADE 7 POSTBOKS 155 1 KØBENHAVN K TELEFON 011 1 1 1 KLAGEKVALIFIKATIONEN 155 1 1 1

Justitsminister Erik Ninn-Hansen

Justitsministeriet

Slotsholmsgade 10

1216 København K.

Postnr. 50208

Den 10. november 1987

Jnr. nr. jr/åh

13/11 HBA/LS
Justitsministeriets
2^{det} Ekspeditionskontor
82-5401-69

Justitsministeriet har den 23. september 1987 besvaret Forbrugerrådets henvendelse af 9. september 1987 vedrørende markedsføring og regler for udlovning af gevinstsummer i landslotterier.

Det fremgår heraf, at Ministeriet ikke finder grundlag for at ændre bortlodningscirkulæret, idet det nuværende bortlodningscirkulære giver forbrugeren fuld oplysning om, hvilken gevinstchance vedkommende køber. I den forbindelse bemærker Justitsministeriet også, at det er uden betydning set fra den enkelte forbrugers side, om en gevinst falder på et solgt eller usolgt lod. Endelig gør Ministeriet opmærksom på, at spørgsmålet om, hvorvidt lotterier ved deres reklamering overtræder markedsføringsloven, henhører under Forbrugerombudsmanden.

,/. Forbrugerrådet skal tillade sig at vedlægge kopi af artikel "Spillet om Penge" fra Jyllandsposten søndag den 11. oktober 1987.

Det fremgår af Jyllandspostens artikel, at 9 husstandsomdelte lotterier fra 1986/87 kun udbetalte mellem 1,14% og 6,0% af den samlede markedsførte gevinstsum. Der er ingen tvivl om, at lotterierne i første række skaber opmærksomhed om lotteriets værdi gennem markedsføringen af de meget høje gevinstsummer. Det fremgår imidlertid klart, at disse gevinstsummer er fiktive, fordi kun en forsvindende brøkdel i almindelighed udbetales.

Ved de pågældende lotterier sker der ikke en tilsvarende iøjnefaldende markedsføring af det samlede antal lodder i lotterierne. Dertil kommer, at det efter Forbrugerrådets opfattelse i sig selv er urimeligt, at gevinstsummerne i den grad overstiger de faktisk udbetalte gevinstsummer.

Det er naturligtvis korrekt, at den enkelte forbrugers sandsynlighed for at få udtrukket sit lod og dermed modtage en gevinst ikke er påvirket af, hvor mange lodder der faktisk sælges. Det meget store millionantal af lodder giver næppe forbrugeren mulighed for nogen reel fornemmelse af gevinstchancen. Et noget større eller noget mindre millionantal lodder vil blive vurderet stort set ens. Forbrugerne vil i alle tilfælde opfatte gevinstchancen som yderst minimal. Det er derimod oplagt, at forbrugerne hæfter sig ved de meget høje præmiesummer, hvilket selvfølgelig understøttes af, at det netop er præmiesummer, som fremhæves i forbindelse med salget af lodderne.

De regler, som i dag findes i **bortlodningscirkulæret**, sikrer ikke en blot nogenlunde overensstemmelse mellem den udlovede gevinstsum og den reelt udtrukne gevinstsum. Tværtimod kan lotteriet selv puste gevinstsummen op ved blot at trykke flere lodsedler. Vi kan konstatere, at der i dag findes lotterier, hvor den lovede gevinstsum er mere end 50 gange større end den faktisk udbetalte. I betragtning af at lotteriet må være fuldt ud bekendt med, at kun en brøkdel af lodsedlerne kan sælges, forekommer det ikke alene urimeligt, men tilmed usandt at angive gevinstsummer, som er mange gange højere.

Da det er de eksisterende regler for bortlodning, som muliggør udlovning af urealistisk høje gevinstsummer, bør det efter Forbrugerrådets opfattelse også være disse regler, som ændres for at sikre rimelige lotterivilkår.

Forbrugerrådet finder, at der er særlig grund til at foretage ændring i bortlodningscirkulæret, eftersom problemet er opstået efter en ændring af cirkulæret, idet det tidligere var bestemt,

-3-

at 20% af det beløb, der fremkom ved salget af lodderne, skulle tilbage til spillerne i form af gevinster, en bestemmelse som Forbrugerrådet ønsker genindført. Det var ligeledes bestemt, at der kun måtte udstedes et antal lodder svarende til, hvad der med rimelighed kunne sælges. Denne sidstnævnte regel kan overvejes genindført eller erstattet med en bestemmelse om, at den samlede gevinstsum med rimelighed skal svare til den sum, som faktisk udbetales. Herved undgås, at gevinstsummen kunstigt kan pustes op til en fuldstændig vildledende størrelse.

Forbrugerrådet har rettet henvendelse til Forbrugerombudsmanden og har fået oplyst, at lotterier, som tilbydes fra de her omhandlede ikke erhvervsdrivende organisationer, ikke er omfattet af markedsføringsloven. Uanset om rådet måtte være uenig i denne fortolkning af lovgivningen, er rådet dermed i den situation, at Forbrugerombudsmanden afviser, at sagen kan tages op i medfør af markedsføringsloven. Under alle omstændigheder finder Forbrugerrådet da også, at det vil være mest hensigtsmæssigt at ændre bortlodningscirkulæret, som indeholder de regler, der idag gør det muligt at afholde lotterier på vilkår, som opfattes urimelige.

Forbrugerrådet skal anmode Justitsministeren om endnu engang at overveje de af Forbrugerrådet foreslåede ændringer, og i den forbindelse også tage i betragtning, at en række organisationer, som afholder lotterier, har tilkendegivet, at de støtter en ændring af lotterireglerne.

Med venlig hilsen

Kirsten Nielsen/
formand

Jørn Ravn
afdelingsleder

cc. Forbrugerombudsmanden

JUSTITSMINISTERIET

2. ekspeditionskontor
SLOTSHOLMSGADE 10, 1216 KØBENHAVN K
Tlf. 31 93 30 Telefax 31 93 35 10
København, den

Brev nr.

Journ. 2. k. 1987-3401-69

Forbrugerrådet
Købmagergade 7
Postboks 2188
1017 København K

I skrivelse af 10. november 1987 har Forbrugerrådet på ny rettet henvendelse til Justitsministeriet vedrørende markedsføringen af landslotterier og reglerne for gevinstudlodninger og gevinstsummen af disse lotterier. Forbrugerrådet har anført, at rådet ønsker genindført den tidligere regel om, at 20 procent af det beløb, der fremkom ved salget af lodderne, skulle tilbage til spillerne i form af gevinster. Forbrugerrådet har videre anført, at det enten kunne overvejes tillige at genindføre den tidligere regel om, at der kun måtte udstedes et antal lodder svarende til, hvad der med rimelighed kunne sælges, eller indføre en regel om, at den samlede gevinstsum med rimelighed skal svare til den sum, som faktisk udbetales.

Det tidligere bortlodningscirkulære indeholdt i § 9, stk. 1, en regel om, at "værdien af gevinster inklusive afgifter (skulle) andrage mindst 20 procent af lodsedlernes eller loddernes samlede salgssum."

Såfremt samtlige lodsedler sælges, sikrede reglen, at spillerne fik mindst 20 procent af indskuddet tilbage som gevinster, således som Forbrugerrådet har peget på.

Denne forudsætning var imidlertid ikke altid opfyldt på trods af den tidligere regel i cirkulærets § 6, stk. 1, 2. pkt., om, at der ikke burde "gives tilladelse til salg af et større antal lodsedler eller lodder, end der efter vedkommende myndigheds skøn (var) rimelige muligheder for at afsætte."

Myndighederne skulle således efter reglen i § 6, stk. 1, 2. pkt., foretage en vurdering af lotteriets fremtidige afsætningsmuligheder. Denne vurdering var selvsagt behæftet med en vis usikkerhed, ligesom reglen efter sit indhold skulle administreres indenfor rammerne af et sædvanligt administrativt skøn. Dette medførte, at myndighederne måtte være tilbageholdende med at tilsidesætte et lotteris ønske om at trykke et bestemt antal lodsedler.

Reglen i § 6, stk. 1, 2. pkt., var således vanskelig at administrere samtidig med, at reglen sammenholdt med reglen i § 9, nr. 1, ikke gav nogen absolut sikkerhed for, at 20 pct. af salgssummen gik tilbage til spillerne.

Reglen blev derfor ophævet i forbindelse med den regelforenkling og liberalisering, der skete på lotteriområdet ved Justitsministeriets cirkulære af 17. januar 1984.

Princippet i de gældende bortlodningsregler er, som anført i Justitsministeriets skrivelse af 23. september 1987, at lodsedlen indeholder en "varedeklaration", der sætter spilleren i stand til at vurdere, hvilken gevinstchance spilleren køber, og dermed afgøre, om vedkommende vil deltage i spillet.

De gældende regler indebærer endvidere, den klare administrative fordel, at politiet, når der skal tages stilling til en ansøgning om bortlodningstilbagebetaling, i det væsentlige kan indskrænke sig til at påse, om "varedeklarationen" i § 6 er opfyldt.

Dette princip med de nævnte administrative fordele finder Justitsministeriet at burde fastholde-

Justitsministeriet skal yderligere bemærke, at en indførelse af en regel, som foreslået af Forbrugerrådet, må antages at hindre, at **landslotterierne** husstandsomdeles gennem postvæsenet, hvilket i givet **fald** ville få afgørende betydning for de humanitære foreningers bestræbelser på at tilvejebringe midler til almennyttige formål.

Justitsministeriet skal endelig bemærke, at lotterimarkedet tilsyneladende selv reagerer på den rejste kritik, idet for eksempel Kræftens Bekæmpelse i sit seneste landslotteri har oplyst på lodsedlerne, at samtlige gevinster udtrækkes blandt de solgte lodsedler.

På denne baggrund finder Justitsministeriet således ikke grundlag for at ændre de gældende regler på lotteriområdet.

Justitsministeriet har samtidig sendt kopi af denne skrivelse og korrespondance med Forbrugerrådet til Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse, Dansk Røde Kors og De samvirkende Invalideorganisationer.

I N T E R T O T O
Interessengemeinschaft der Sport-Toto- und Lotto-Gesellschaften

FORTSCHRIBUNG
EINSATZSUMMEN DER WETTWERBE
MIT VERGLEICH ZUR GLEICHEN ZEITPERIODE 1985
1986

Land Einwohner	Wettart	Gesamteinsetzung der Veranstaltungen Jahr 1986 In Landeswährung	Gesamtumsatz aus den analogen Veranstal- tungen des Vorjahres In Landeswährung	Zu- oder Ab- nahme in % gegenüber Vorjahr	Anteil in % am Gesamtumsatz	Anzahl Spielscheine Jahr 1986	Zu- oder Abnahme Anzahl Spiel- scheine in % gegenüber Vorjahr
Algerien 22'000'000	Toto	DA 118,562,147.00	DA 159,338,008.20	- 25.60 %	100.00 %	12,480,226	
Australien 4,865,000 (Tattersall)	Lotto 6/45 Sa Lotto 6/45 Mi LOTTO TOTAL Super 66 GESAMTTOTAL	AS 329,212,531.00 AS 152,618,782.00 AS 481,831,313.00 AS 25,685,522.00 AS 507,516,835.00	AS 348,386,857.00 AS 76,648,345.00 AS 425,035,202.00 AS 27,503,022.00 AS 452,538,226.00	- 5.5 % + 99.1 % + 13.4 % - 6.6 % + 12.1 %	64.9 % 30.1 % 95.0 % 5.0 % 100.0 %	96,452,830 28,574,885 127,027,715 5.0 12,480,226	+ 1.3 % + 79.9 % + 12.4 %
Belgien 9'858,895	Toto Lotto Joker GESAMTTOTAL	BFR 0.00 BFR 14,704,161,300.00 BFR 1,941,711,960.00 BFR 16,645,873,260.00	BFR 99,030,670.00 BFR 15,072,450,400.00 BFR 659,448,570.00 BFR 15,830,926,640.00	- 2.44 % + 194.44 % + 5.14 %	88.34 % 11.66 % 100.00 %	119,927,347 64,723,732 119,977,347	- 1.57 % + 194.44 % - 2.28 %
Bresilien 130'000'000	Toto Lotto TOTAL	Cr Cr Cr keine Angaben	Cr Cr Cr		100.00 %		
Bulgarien 9,000,000	Toto Lotto TOTAL	Lew 19,450,735.00 Lew 161,871,841.00 Lew 181,322,576.00	Lew 15,971,824.00 Lew 149,199,181.00 Lew 165,171,005.00	+ 21.78 % + 8.49 % + 9.78 %	10.73 % 89.27 % 100.00 %	7,378,376 107,808,524 115,286,900	+ 16.31 % + 20.40 % + 20.23 %
Bundes- republik Deutschland 61,015'000	Toto Auswahlwette Tip Quiz TOTO TOTAL Reinquinett Spiel 77 Sa Spiel 77 Mi Spiel 77 TOTAL Lotto 6/49 Lotto 7/38 LOTTO TOTAL GESAMTTOTAL	DM 153,111,000.00 DM 153,448,000.00 DM 3,183,000.00 DM 309,742,000.00 DM 7,933,000.00 DM 788,753,000.00 DM 217,494,000.00 DM 1,006,247,000.00 DM 4,956,374,000.00 DM 1,269,421,000.00 DM 6,225,795,000.00 DM 7,549,717,000.00	DM 155,632,000.00 DM 158,209,000.00 DM 3,676,000.00 DM 317,517,000.00 DM 10,024,000.00 DM 748,010,000.00 DM 168,827,000.00 DM 916,837,000.00 DM 4,628,304,000.00 DM 821,887,000.00 DM 5,450,191,000.00 DM 6,694,569,000.00	- 1.6 % - 3.0 % - 13.4 % - 2.4 % - 20.9 % + 5.4 % + 28.8 % + 9.8 % + 7.1 % + 54.5 % + 14.2 % + 12.8 %	2.0 % 2.1 % 0.0 % 4.1 % 0.1 % 10.4 % 2.9 % 13.3 % 65.7 % 16.8 % 82.5 % 100.0 %	13,336,969 14,738,426 510,189 28,505,504 1,190,835 469,540,996 152,034,237 621,575,233 651,351,692	- 5.2 % - 7.7 % - 17.5 % - 6.8 % - 19.1 % + 2.9 % + 18.8 % + 5.9 % + 5.3 %
Chile 12,800,000	Toto	\$ 5,880,676,000.00	\$ 4,985,365,000.00	+ 18.0 %	100.0 %	30,215,507	- 6.2 %

INTER TOTO
 Interessengemeinschaft der Sport-Toto- und Lotto-Gesellschaften

FORTSCHRITUNG
 EINSATZSUMMEN DER WETTBEWERBE
 MIT VERGLEICH ZUR GLEICHEN ZEITPERIODE 86 85

Land	Wettart	Gesamteinsetz der Veranstaltungen Jahr 1986	Gesamteinsetz aus den analogen Veranstal- tungen des Vorjahres in Landeswährung	Zu- oder Ab- nahme in % gegenüber Vorjahr	Anteil in % am Gesamteinsetz	Anzahl Spieleinschne 1986	Zu- oder Abnahme Anzahl Spiel- schne in % gegenüber Vorjahr
Dänemark	Toto	Dkr 1,317,067,571.25	Dkr 1,223,469,734.25	+ 7.65 %	100.00 %	100,771,841	- 11.54 %
	Pferdewette	Dkr 0.00	Dkr 40,057,733.00				
	TOTAL	Dkr 1,317,067,571.25	Dkr 1,264,527,467.25	+ 4.17 %		100,771,841	- 13.26 %
England	Auswahlwette	£ 413,737,000.00	£ 309,530,000.00	+ 6.2 %			
56,640,000 (Littfewoods)							
Finnland	Toto	Fm 126,997,828.50	Fm 132,087,313.00	- 3.9 %	8.6 %	13,390,665	- 8.0 %
4,900,000	Pferdewette	Fm 46,138,535.00	Fm 43,086,225.30	+ 7.1 %	3.1 %	1,997,251	+ 4.0 %
	Joker	Fm 170,299,332.00	Fm 168,024,840.00	+ 1.4 %	11.6 %		
	Bingo	Fm 36,948,690.00	Fm 0.00		2.5 %	5,520,233	
	Lotto	Fm 1,091,182,356.00	Fm 1,058,272,450.50	+ 3.1 %	74.2 %	92,011,553	- 4.9 %
	GESAMTTOTAL	Fm 1,471,566,741.50	Fm 1,401,470,828.80	+ 5.0 %	100.0 %		
Frankreich	Toto	Ffr 1,903,828,620.00	Ffr 770,529,442.50	+ 147.08 %	13.91 %	168,975,403	+ 147.26 %
56,000,000	Lotto	Ffr 11,770,621,904.00	Ffr 11,804,045,178.00	- 0.21 %	86.09 %	639,758,718	- 2.51 %
	TOTAL	Ffr 13,682,450,524.00	Ffr 12,574,574,620.50	+ 8.81 %	100.00 %	808,734,121	+ 11.62 %
Gr.britannien	Toto	Dr 25,925,745,507.00	Dr 21,648,357,738.00	+ 19.76 %	100.00 %	45,075,868	+ 1.88 %
91470147							
Island	Toto	Is 101,596,864.65	Is 48,500,771.25	+ 110.0 %	100.0 %	13,107,231	- 1.0 %
412551000							
Italien	Toto	Lit 1,624,066,800,048.	Lit 1,551,756,810,528.	+ 4.66 %	100.0 %	350,173,731	- 11.60 %
5610001000							
Jugoslawien	Toto	Jdin 4,773,330,825.00	Jdin 4,185,564,033.00	+ 14.0 %	10.8 %	15,848,212	- 38.1 %
2215001000	Lotto	Jdin 39,270,997,305.00	Jdin 16,649,828,361.00	+ 135.9 %	89.2 %	271,612,007	+ 50.0 %
	TOTAL	Jdin 44,044,328,130.00	Jdin 20,835,392,393.00	+ 111.4 %	100.0 %	287,460,219	+ 39.1 %
Kanada							
Neufund	Lotto	\$ 1,819,058,773.00	\$ 1,051,260,995.00	+ 41.0 %			
23,611,900							
Ontario	Lotto	\$ 121,179,000.00	\$ 151,452,000.00	- 19.0 %			
9,192,700							

I N T E R T O
Interessengemeinschaft der Sport-Toto- und Lotto-Gesellschaften

FORTSCHRITTUNG
EINSAZZSUMMEN DER WETTBEREICHE
MIT VERGLEICH ZUR GLEICHEN ZEITPERIODE

Land Einwohner	Wettart	Gesamteinssatz der Veranstaltungen Jahr 1986 In Landeswährung	Gesamtsatz aus den analogen Veranstal- tungen des Vorjahres In Landeswährung	Zu- oder Ab- nahme in % gegenüber Vorjahr	Anteil in % am Gesamtsatz	Anzahl Spiele 1986	Zu- oder Abnahme Anzahl Spiele gegenüber Vorjahr
Malaysia 15,500,000	Toto	RI 94,615,465.00	RI 76,008,011.00	+ 24.48 %	100.00 %		
Mexiko 76'800'000	Toto	Pes 4,291,441,600.00	Pes 3,071,754,300.00	+ 39.71 %	56.45 %	11,530,031	+ 6,2504 %
	Especial	Pes 1,371,438,000.00	Pes 71,706,800.00	+1810.43 %	18.04 %	833,640	+ 342.43 %
	TOTO TOTAL	Pes 5,662,879,600.00	Pes 3,143,541,100.00	+ 80.14 %	74.49 %	12,363,671	+ 11.99 %
	Pro Hit	Pes 84,630,400.00	Pes 34,999,200.00	+ 141.81 %	1.11 %	300,578	+ 124.34 %
	Pro Touch	Pes 140,756,100.00	Pes 57,175,000.00	+ 146.18 %	1.86 %	262,598	+ 63.67 %
	Melate	Pes 1,713,468,300.00	Pes 659,597,700.00	+ 159.77 %	22.54 %	14,489,285	+ 143.97 %
	GESAMTTOTAL	Pes 7,601,734,400.00	Pes 3,895,313,000.00	+ 95.15 %	100.00 %	27,416,132	+ 58.72 %
Niederlande 14'300'000	Toto	Hfl 7,639,401.00	Hfl 9,425,837.00	- 18.95 %	4.40 %	1,680,914	- 22.26 %
	Auswahlwette	Hfl 711,038.00	Hfl 906,948.00	- 21.61 %	0.41 %	157,635	- 22.44 %
	TOTO TOTAL	Hfl 8,350,439.00	Hfl 10,332,785.00	- 19.19 %	4.81 %	1,838,549	- 22.27 %
	Zusatzlotterien	Hfl 22,133,912.00	Hfl 19,929,565.00	+ 11.06 %	12.76 %		
	Lotto	Hfl 142,997,076.00	Hfl 142,067,644.00	+ 0.09 %	82.43 %	32,455,571	+ 6.99 %
	GESAMTTOTAL	Hfl 173,481,427.00	Hfl 173,129,994.00	+ 0.20 %	100.00 %	34,294,120	+ 4.87 %
Norwegen 4'170'000	Toto	Nkr 1,885,159,336.00	Nkr 1,905,239,023.00	- 1.05 %	74.65 %	109,397,366	- 5.74 %
	Lotto	Nkr 640,194,840.00	Nkr --	--	25.35 %	59,310,343	-
	GESAMTTOTAL	Nkr 2,525,352,176.00	Nkr 1,905,239,023.00	+ 32.6 %	100.00 %	168,707,709	+ 45.37 %
Oesterreich 7'557,667	Toto	Sch 321,637,378.00	Sch 413,005,740.00	- 22.14 %	19.59 %	7,550,662	- 31.61 %
	Lotto	Sch 1,319,882,970.00	Sch --	--	80.41 %	37,048,997	
	GESAMTTOTAL	Sch 1,641,540,348.00	Sch 413,005,740.00		100.00 %	44,599,659	
Polen 37'000'000	Super Lotek	Zl 5,228,753,600.00	Zl --	--	27.4 %		
	Duzy Lotek I	Zl 1,893,759,868.00	Zl 1,615,107,516.00	+ 17.3 %	10.0 %		
	Duzy Lotek II	Zl 3,264,692,568.00	Zl 2,984,616,451.00	+ 9.4 %	17.2 %		
	Express Lotek	Zl 4,218,478,770.00	Zl 3,267,822,370.00	+ 29.1 %	22.2 %		
	Maly Lotek I	Zl 74,819,118.00	Zl 1,013,334,879.00	-	0.4 %		
	Maly Lotek II	Zl 100,656,905.00	Zl 1,344,809,350.00	-	0.5 %		
	Spezialwette	Zl 2,068,471,975.00	Zl 2,134,742,420.00	- 3.0 %	10.9 %		
	TOTAL LOTTO	Zl 16,049,632,804.00	Zl 12,360,432,986.00	+ 36.3 %	88.6 %		
	Toto	Zl 2,164,819,944.00	Zl 1,959,850,512.00	+ 10.5 %	11.4 %		
	GESAMTTOTAL	Zl 19,014,452,748.00	Zl 14,320,283,498.00	+ 32.8 %	100.0 %		

INTEROTO
Interessengemeinschaft der Sport-Toto- und Lotto-Gesellschaften
FORTSCHREIBUNG
EINSATZSUMMEN DER NETTOWERBE 1986
MIT VERGLEICH ZUR GLEICHEN ZEITPERIODE 1985

Land Einwohner	Wettart	Gesamteinsetz der Veranstaltungen Jahr 1986 In Landeswährung	Gesamtsatz aus den analogen Veranstal- tungen des Vorjahres In Landeswährung	Zu- oder Ab- nahme in % gegenüber Vorjahr	Anteil in % am Gesamtsatz	Anzahl Spielscheine 1986	Zu- oder Abnahme Anzahl Spiel- scheine in % gegenüber Vorjahr
Portugal 10,150,500	Toto	Esc 5,016,858,030.00	Esc 6,273,323,840.00	- 20.03 %	14.48 %	40,303,125	- 27.91 %
	Lotto	Esc 29,620,897,810.00	Esc 17,742,703,045.00	+ 67.00 %	85.52 %	242,123,337	+ 41.57 %
	TOTAL	Esc 34,645,755,840.00	Esc 24,016,027,605.00	+ 44.26 %	100.00 %	242,426,462	+ 22.02 %
	Toto	Lei keine Angaben	Lei				
	Lotto	Lei	Lei				
Rumänien 22,000,000	Toto	Lei	Lei				
	Lotto	Lei	Lei				
	TOTAL	Lei	Lei				
	Toto	SKr 1,278,993,053.80	SKr 1,089,191,939.40	+ 17.43 %	28.55 %	64,293,866	- 17.44 %
	Torvotto	SKr 437,752,993.50	SKr 320,162,035.00	+ 36.73 %	9.77 %	22,172,507	+ 6.07 %
Schweden 8,331,000	Extravette	SKr 13,284,507.00	SKr 8,280,045.00	+ 60.44 %	0.41 %	610,870	
	TOTAL TOTAL	SKr 1,730,030,554.30	SKr 1,417,634,039.40	+ 22.04 %	38.62 %	86,466,373	- 13.49 %
	Längen	SKr 76,347,200.00	SKr -		1.70 %		
	Meichen	SKr 10,154,880.00	SKr -		0.23 %		
	Toppen	SKr 1,740,490.00	SKr -		0.04 %		
Schweiz 6,391,175	TOTAL Oddset	SKr 86,242,570.00	SKr -		1.97 %		
	Joker	SKr 529,261,410.00	SKr 578,485,971.00	- 8.51 %	11.81 %	(119,168,841)	(- 9.73 %)
	Lotto	SKr 2,132,639,059.50	SKr 1,879,530,417.00	+ 13.47 %	47.60 %	84,924,168	- 16.52 %
	GESAMTTOTAL	SKr 4,480,173,593.80	SKr 3,875,650,427.40	+ 15.60 %	100.00 %	171,390,341	- 14.80 %
	Toto	SFr 18,096,000.00	SFr 17,031,000.00	+ 6.25 %	4.75 %	2,123,711	+ 8.00 %
Spanien 38,070,000	Toto-X	SFr 27,763,000.00	SFr 31,150,000.00	- 10.87 %	7.29 %	3,180,844	- 11.79 %
	TOTO TOTAL	SFr 45,859,000.00	SFr 48,181,000.00	- 4.82 %	12.04 %	5,304,555	- 4.81 %
	Lotto	SFr 334,889,000.00	SFr 312,884,000.00	+ 7.03 %	87.96 %	35,318,717	+ 5.10 %
	GESAMTTOTAL	SFr 380,748,000.00	SFr 361,065,000.00	+ 5.45 %	100.00 %	40,623,272	+ 3.69 %
	Toto	Ptas 40,839,930,000.	Ptas 61,596,670,000.	- 33.72 %	31.95 %	193,315,000	- 42.50 %
Tschechoslowakei 15,000,000	Lotto	Ptas 87,012,960,000.	Ptas 1,706,140,000.		68.05 %	426,790,000	
	TOTAL	Ptas 127,852,890,000.	Ptas 63,302,810,000.		100.00 %	620,105,000	
	Lotto 1.z.	Kcs 21,244,113.00	Kcs 277,867,603.00	- 92.35 %	0.83 %	1,396,970	- 3.56 %
	Lotto 2.z.	Kcs 2,015,618,898.00	Kcs 1,671,722,097.00	+ 20.57 %	78.97 %	69,405,869	+ 4.40 %
	LOTTO TOTAL	Kcs 2,036,863,011.00	Kcs 1,949,589,786.00	+ 4.48 %	79.80 %	70,802,839	+ 4.23 %
Ungarn 10,000,000	Fernsehvette	Kcs 219,446,850.00	Kcs 237,610,410.00	- 7.64 %	8.60 %	9,335,102	- 6.81 %
	Matas 5 ze 40	Kcs 96,633,615.00	Kcs 47,872,160.00	+ 101.86 %	3.79 %	3,669,916	+ 103.92 %
	Toto	Kcs 199,531,407.00	Kcs 175,955,974.00	+ 14.70 %	7.82 %	16,647,684	+ 18.45 %
	GESAMTTOTAL	Kcs 2,552,474,883.00	Kcs 2,409,020,360.00	+ 5.95 %	100.00 %	100,455,541	+ 7.09 %

I N T E R T O T O
 Interessengemeinschaft der Sport-Toto- und Lotto-Gesellschaften

FORTSCHR EIBUNG
 EINSATZSUMMEN DER WETTBEWERBE
 MIT VERGLEICH ZUR GLEICHEN ZEITPERIODE 1985

1986

1985

Land Einwohner	Wettart	Gesamteinsetz der Veranstaltungen Jahr 1986 In Landeswährung	Gesamtsatz aus den analogen Veranstal- tungen des Vorjahres In Landeswährung	Zu- oder Ab- nahme in % gegenüber Vorjahr	Anteil in % am Gesamtsatz	Anzahl Spielscheine 1986	Zu- oder Abnahme Anzahl Spiel- scheine in % gegenüber Vorjahr
Türkei 49,272,000	Toto	TL 30,928,040,900.00	TL 24,440,286,100.00	+ 12.65 %	77.56 %	59,090,721	+ 1.05 %
	Lotto	TL 6,940,219,700.00	TL ---		22.44 %	19,327,154	
	TOTAL	TL 37,868,260,600.00	TL 24,440,286,100.00		100.00 %	78,417,875	
Ungarn 10,640,000	Toto	Frt 2,666,531,897.00	Frt 2,212,230,945.00	+ 20.5 %	41.7 %	449,296,835	+ 1.5 %
	Lotto	Frt 3,727,297,550.00	Frt 3,400,075,370.00	+ 9.6 %	58.3 %	611,440,452	- 11.2 %
	TOTAL	Frt 6,393,829,447.00	Frt 5,612,314,315.00	+ 13.9	100.0 %	1,060,737,287	- 5.8 %

NORSK TIPPING A/S

INNVIRKNING AV LOTTO PÅ FOTBALLTIPPINGEN I NORGE

Lotto ble igangsatt i spilleomgang 16/86. På det tidspunkt hadde fotballtippingen en stigning i forhold til året før på ca 13%. I den første tiden syntes tippingen å holde seg bra i konkurransen med lotto, men etter hvert mistet tippingen sin topp-omsetning. Særlig ble dette synlig på slutten av 1986, fordi vi i 1985 hadde en særdeles sterk avslutning i omsetningen.

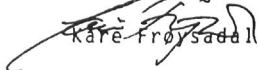
I 1987 har vi hatt de sterke omsetningsta11 fra de 15 første ukene i 1986 - før lotto - å sammenholde med, og fotballtippingen viser derfor ganske stor svikt. Pr spilleomgang 23 ligger tippingen ca 8% lavere enn i 1986. Vi regner nå med at vi skal få en god sommersesong for tippingen, bl.a. fordi det skal spilles ordinære kamper hele sommeren, slik at vi slipper de upopulære privatkamper. Ut fra dette regner vi med at vi for hele året 1987 skal komme fra det med en nedgang i omsetningen på ca 4% i forhold til 1986.

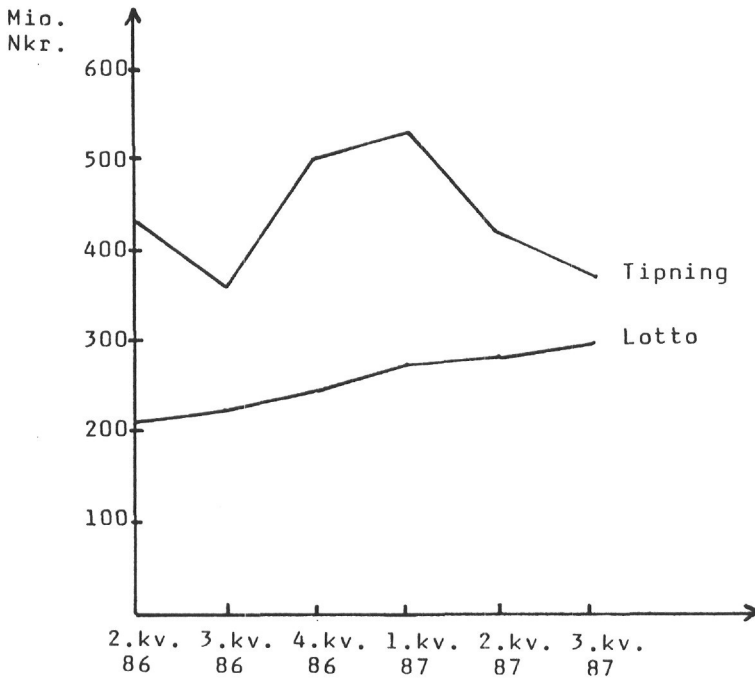
Lotto utvikler seg på den annen side omtrent som vi hadde forventet. Omsetningen ligger nokså jevnt på vel 20 mill kroner pr uke, og vi vil i denne uke passere en samlet omsetning på 500 mill kroner hittil i 1987. Totalt sett er vi således godt fornøyd med den samlede spilleomsetning.

Rikstoto går ikke så godt. Man har hatt synkende omsetning i 3 år på rad (1984-85-86), og nedgangen fortsetter i 1987 med enda sterkere fall enn i de foregående år. Pr spilleomgang 23 er nedgangen på 23%. Gjennomsnittlig omsetning i 1987 ligger på 6,5 mill kroner.

For å komme tilbake til fotballtippingen: Vi kan ikke med full sikkerhet si at hele nedgangen skyldes lotto. Det går som kjent både opp og ned i dette spill som i andre, men det vi har opplevd siden lotto kom, er en så sterk nedgang at den nok i alt vesentlig må tilskrives konkurransen fra det nye spill. Vi har heller ikke noen andre forklaringer, tippingen har fått den sedvanlige gode omtale i presse og på annet hold, og intet tyder på at noe negativt er skjedd i kampoppstilling eller premieresultater.

Hamar 15. juni 1987

Kåre Frøysdahl

Tipning - lotto i Norge fra 2. kvartal 1986

Ovenstående figur viser tips- og lottoudviklingen i Norge kvartalsvis fra lottospillet's indførelse uge 16 1986. Der er taget højde for, at spillet indførtes tre uger inde i 2. kvartal på den måde, at lottoomsætningen for uge 16 til uge 26 er tillagt værdien af to gennemsnitsuger for dette kvartal.

Medens lottoomsætningen viser en jævn stigning åbenbart uafhængig af årstiden, ses den traditionelle vinteratigning tydeligt på tipskurven. "Afstanden" mellem kurverne 1/7-86 og 1/7-87 er henholdsvis 218 og 151 mio. kr., og "afstanden" mellem kurverne 1/10-86 og 1/10-87 henholdsvis 146,5 og 76 mio. kr. »

Cirkulære om bortlodning.

(Til samtlige amtmænd, politidirektøren og samtlige politimestre).

I medfør af § 2 i lov af 6. marts 1869 om Classelotteriets ordning og forbud mod andet lottospil m. m. fastsætter justitsministeriet herved følgende regler for meddelelse af tilladelser til bortlodning:

I. Almindelige regler om meddelelse af
bortlodningstilladelser.

Kompetence.

§ 1. Tilladelse til bortlodning ved salg af lodsedler meddeles af justitsministeriet, såfremt lodsedlerne agtes solgt over hele landet. Ansøgninger om landsbortlodning, der agtes afholdt i 1. halvdel af et kalenderår, skal indsendes til justitsministeriet inden 1. september i det foregående kalenderår. Ansøgninger vedrørende 2. halvdel af et kalenderår skal indsendes inden 1. marts.

Stk. 2. I øvrigt meddeles tilladelse af amtmændene, politidirektøren i København eller politimestrene i overensstemmelse med følgende regler:

1) Uden for København:

a) Såfremt den samlede sum af de lodsedler, der agtes solgt, ikke overstiger 15.000 kr., meddeles bortlodningstilladelse af politimesteren på det sted, hvor vedkommende forening, komité eller institution har sit sæde. Skal lodseddelsalget tillige finde sted i andre politikredse, indhenter politimesteren, forinden tilladelse hertil gives, samtykke fra politimestrene (politidirektøren) i disse politikredse.

b) Andre tilladelser til bortlodning ved salg af lodsedler meddeles af amtmændene over det amt, hvor vedkommende forening, komité eller institution har sit sæde. Agtes lodsedlerne tillige solgt i andre amter, indhentes der, forinden tilladelse hertil gives, samtykke fra amtmændene over disse amter.

2) I København:

Har vedkommende forening, komité eller institution sit sæde i København, meddeles tilladelser til bortlodning ved salg af lodsedler af politidirektøren. Agtes lodsedlerne tillige solgt uden for København, indhenter politidirektøren, forinden tilladelse hertil gives, samtykke fra vedkommende politimestre eller amtmænd i overensstemmelse med de under 1) nævnte regler.

Stk. 3. Overstiger den samlede sum af de lodsedler, der agtes solgt, 50.000 kr., skal andragendet dog i de i stk. 2 nævnte tilfælde forelægges for justitsministeriet, såfremt det skønnes, at tilladelse bør gives.

Stk. 4. Skal lodseddelsalget alene finde sted på en udstilling eller lignende uden for den politikreds eller det amt, hvor vedkommende forening, komité eller institution har sit sæde, meddeles tilladelsen af politimesteren eller amtmænd (politidirektøren) på det sted, hvor udstillingen afholdes.

Stk. 5. For årligt tilbagevendende bortlodninger kan samtykke fra andre myndigheder i de i stk. 2 nævnte tilfælde meddeles indtil videre. I øvrigt bør samtykke i det omfang, hvori det skannes hensigtsmæssigt, indhentes telefonisk.

§ 2. Tilladelser til bortlodning ved tombola eller amerikansk lotteri meddeles af politimesteren (politidirektøren) i den kreds, hvori bortlodningen afholdes.

Stk. 2. Ved tombola forstås en bortlodning, hvor salg af lodder finder sted fra en stand, og hvor lodtrækningen sker ved, at deltageren i bortlodningen trækker et lod fra en tromle eller lignende, således at det af loddet eller en i forvejen udarbejdet trækningsliste fremgår, om deltageren har vundet.

20. december 1963.

461

Nr. 226.

Stk. 3. Ved amerikansk lotteri forstås en bortlodning, hvor der sælges nummererede, men tekstløse lodder, hvis pris er afhængig af loddets nummer.

Formål.

§ 3. Tilladelse til at afholde bortlodning kan ikke meddeles enkeltmand, men kun foreninger, komitéer og institutioner, hvis sammensætning og virksomhed afgiver fornøden betryggelse for, at bortlodningens overskud vil blive anvendt til det angivne formål.

§ 4. Tilladelse til bortlodning kan kun meddeles til fordel for velgørende eller almennyttige formål, f. eks. til fremme af landbrug, fiskeri, håndværk, industri, husflid, kunst, turisme eller idræt.

Stk. 2. Der kan således ikke meddeles tilladelse til bortlodning til fremme af enkelte personers private formål eller i tilfælde, hvor overskuddet kommer en snæver kreds af personer til gode.

Stk. 3. Der kan heller ikke meddeles bortlodningstilladelse til fremme af formål, der har begrænset tilslutning i befolkningen, f. eks. til foreninger af samlere, idrætsformål af eksklusiv eller speciel karakter (f. eks. hestesport, motorsport, jagt eller sportsfiskeri), begrænsede faglige formål og lignende. Tilladelse kan dog efter omstændighederne meddeles, såfremt bortlodningen kun sker ved salg af lodsedler til en bestemt afgrænset, i formålet interesseret kreds, f. eks. en forenings medlemmer og disses pårørende og bekendte, eller ved afholdelse af indendørs tombola eller amerikansk lotteri i forbindelse med en udstilling, basar eller lignende.

Stk. 4. Der kan ikke meddeles bortlodningstilladelse til fordel for politiske formål. Denne bestemmelse er ikke til hinder for, at der meddeles en politisk ungdomsforening tilladelse til at afholde bortlodning til fordel for foreningens kulturelle ungdomsarbejde inden for en begrænset afsætningskreds, omfattende medlemmer af foreningen og eventuelt tillige medlemmer af andre foreninger med samme politiske formål samt medlemmernes pårørende og bekendte.

Stk. 5. I forbindelse med bortlodning til fordel for et velgørende eller almennyttigt

formål kan det tillades, at en del af overskuddet anvendes til dækning af udgifter ved afholdelse af en udstilling med tilknytning til det pågældende formål.

§ 5. Selv om et formål efter reglerne i § 4 måtte kunne støttes ved bortlodning, må tilladelse hertil dog ikke meddeles, såfremt overskuddet i det væsentlige skal anvendes til dækning af tidligere stiftet gæld.

Stk. 2. Tilladelse til bortlodning bør heller ikke meddeles, såfremt formålet kan opnå fornøden støtte på anden måde, f. eks. ved en rimelig forhøjelse af medlemsbidrag eller lignende ydelser, eller ved tilskud fra det offentlige, private fonds, legater eller lignende.

Omfang, område, hyppighed, varighed m. v.

§ 6. Ved fastsættelsen af en bortlodnings omfang skal det påses, at det forventede overskud ikke overstiger den økonomiske støtte, som det pågældende formål behøver. Der bør ikke gives tilladelse til salg af et større antal lodsedler eller lodder, end der efter vedkommende myndigheds skøn er rimelige muligheder for at afsætte.

Stk. 2. Der skal fastsættes en stedlig begrænsning for afsætning af lodsedler, således at salg kun sker inden for vedkommende forenings, komités eller institutions naturlige virkeområde, f. eks. inden for en købstad, et amt eller en landsdel.

§ 7. Tilladelse til bortlodning må kun meddeles en forening, komité eller institution én gang i løbet af et år.

Stk. 2. Der må ikke meddeles tilladelse til salg af lodsedler ud over et tidsrum af to måneder fra salgets påbegyndelse.

Stk. 3. Tilladelse til afholdelse af bortlodning i december måned kan kun meddeles, såfremt bortlodningens overskud udelukkende skal anvendes til julevelgørenhed.

Stk. 4. Det bør i øvrigt påses, at de tidsrum, inden for hvilke der gives tilladelse til afholdelse af bortlodning, fordeles så ligeligt som muligt over årets øvrige måneder.

§ 8. Andragender om bortlodning bør forlanges indgivet på særlige skemaer, der trykkes på justitsministeriets foranledning.

IL. Vilkår for **bortlodningstilladelser.***Almindelige regler.*

§ 9. Bortlodningstilladelser meddeles på følgende almindelige vilkår:

1) Værdien af gevinster inklusive afgifter skal andrage mindst 20 pct. af lodsedlernes eller loddernes samlede salgssum.

Udgifterne til gevinster, herunder afgifter af såvel skænkede som indkøbte gevinster, må højst andrage 30 pct. af lodsedlernes eller loddernes samlede salgssum.

2) Gevinsterne må ikke bestå i pengebeløb eller pengerepræsentativer eller kunne ombyttes med sådanne. Det er dog tilladt at bortlodde gevinster, bestående i vareanvisninger eller gavekort, der giver adgang til køb hos bestemt angivne handlende inden for det i bortlodningstilladelsen fastsatte salgsområde, for så vidt anvisningerne eller gavekortene ikke kan omsættes i penge.

3) Gevinsterne skal holdes forsikrede og må ikke forringes ved brug.

4) Lodsedler eller lodder må kun sælges til den i tilladelsen anførte pris.

5) Der må ikke ved salget af lodsedler eller lodder under nogen form ydes provision eller andet vederlag. Der vil dog kunne afholdes beskedne udgifter til bespisning under arbejdet af personer, som vederlagsfrit har været beskæftiget med bortlodningens afvikling.

6) Udgifter til bekendtgørelse og reklamering vedrørende bortlodninger må — bortset fra udgifter til meddelelse om bortlodningens resultat — kun afholdes i tilfælde, hvor bortlodningen finder sted i forbindelse med en fest, udstilling eller basar.

7) Indgåede midler over 2.000 kr. skal indsættes på en bank-, sparekasse- eller girokonto, hvorover der kun kan rådes ved underskrift af mindst 2 personer i forening.

8) Der skal føres behørigt regnskab over samtlige indtægter og udgifter ved bortlodningen med fornøden dokumentation af posterne. Regnskabet skal indeholde brutto-beløb for samtlige indtægter og udgifter. På dets udgiftsside skal optages den samlede værdi af de gevinster, som bortlodningen omfatter, på dets indtægtsside værdien af skænkede gevinster, af de gevinster, der er trukket på usolgte lodsedler, af **uafhentede**

gevinster samt eventuelle rabatter på afhentede gevinster. Direkte lønningsudgifter skal specificeres for hver enkelt lønmodtager med angivelse af timeløn samt oplysning om, hvorvidt den pågældende er ansat ved dea forening, komité eller institution, der forestår bortlodningen. Regnskabet skal endvidere indeholde oplysning om eventuel restbeholdning af lodsedler, eventuel lodseddelmanko samt en status med angivelse af, hvorledes bortlodningens overskud **foreligger**.

9) Regnskaber for bortlodninger med et samlet salgssum af over 50.000 kr. skal revideres af en statsautoriseret revisor.

10) Et eksemplar af regnskabet skal fremlægges offentligt tilgængeligt i en uge på vedkommende forenings, komités eller institutions kontor. Bekendtgørelse om tid og sted for regnskabs fremlæggelse skal ske på lodsedlen eller i forbindelse med meddelelsen om bortlodningens resultat. Senest 3 måneder efter salgets afslutning skal regnskabet med attestation om den offentlige fremlæggelse indsendes til den myndighed, der har meddelt tilladeben.

11) Det årsregnskab, hvori bortlodningens resultat indgår, skal inden 6 måneder efter regnskabsårets udløb indsendes til vedkommende myndighed. Såfremt **bortlodningens** overskud ikke indgår i årsregnskabet, skal der i stedet for, inden 1 år efter salgets afslutning, indsendes anden behørig dokumentation for, at beløbet er anvendt i overensstemmelse med det angivne formål.

12) Såfremt bortlodningens overskud ikke agtes anvendt i vedkommende forenings, komités eller institutions løbende regnskabsår, skal det indsættes på kontrabog med bank eller sparekasse. Kontrabogen skal indsendes til den myndighed, der har meddelt tilladelsen, til forsyning med påtegning om, at der ikke uden denne myndigheds samtykke kan hæves på bogen.

13) Bortlodningen skal herudover **være** underkastet de forskrifter, som politiet finder det fornødent at kræve iagttaget.

§ 10. Der kan i hvert enkelt tilfælde stilles sådanne yderligere betingelser, som findes nødvendige, f. eks. at de samlede

20. december 1963.

463

Nr. 226.

udgifter ved bortlodningen, bortset fra udgifter til indkøb af gevinster og betaling af afgifter af disse, samt eventuelle udgifter til provision, ikke må overstige et bestemt beløb, dog højst 10 pct. af lodsedlernes eller loddernes samlede sum.

Særlige vilkår for bortlodning ved salg af lodsedler.

§ 11. For tilladelser til bortlodning ved sals af lodsedler fastsættes følgende særlige vilkår:

1) Salg af lodsedler må på søn- og helligdage først tage sin begyndelse efter kl. 14. Såfremt bortlodningen foretages i forbindelse med en fest, udstilling eller basar, må salg af lodsedler under selve festen, udstillingen eller basaren dog ske på søn- og helligdage før det nævnte tidspunkt.

2) Salg af lodsedler må ikke iværksættes ved udsendelse af lodsedler til personer eller institutioner m. v., der anmodes om at købe eller forhandle lodsedlerne, medmindre de pågældende på forhånd har erklæret sig indforstået hermed eller har en særlig tilknytning til den, der har opnået bortlodningstilladelsen (ved tilladelse til foreninger eksempelvis bestående i medlemskab af vedkommende forening).

3) Som forhandlere af lodsedler må ikke anvendes børn under 13 år. Salg af lodsedler ved henvendelse i husene må ikke ske ved personer under 18 **år**.

4) Salg af lodsedler må ikke finde sted, efter at lodtrækningen er foretaget.

5) Udtrækning af gevinster skal foretages af notarius publicus. Henvendelse til denne **om** foretagelse af udtrækning skal ske mindst 1 uge forud.

6) Det skal — ved bortlodninger med en samlet salgssum af over 50.000 kr. af revisor, i øvrigt af arrangørerne — påses og **på** regnskabet attesteres, at alle ikke solgte lodsedler ved lodtrækningens foretagelse **var** under revisors, respektive arrangørernes kontrol.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i § 9, nr. 5), kan der, for så vidt angår bortlodninger med salg af lodsedler til en samlet salgssum af over 50.000 kr., meddeles tilladelse til

at yde kiosker, bog- og papirhandlere, tobakshandlere samt indehavere af faste avisstader, der foretager salget fra bod, skur eller lignende, en provision på ikke over 10 pct. af det ved deres lodseddelsalg indkomne beløb på betingelse af, at den til revision af lotteriet antagne statsautoriserede revisor påser, hvilket antal lodsedler der udsendes til kiosker m. v. på provisionsbasis, samt hvilket antal af disse lodsedler der returneres.

§ 12. Lodsedler må ikke have en sådan form, at de kan påføre almindelige salgsvarer, f. eks. postkort, konkurrence.

Stk. 2. De må ikke **være** forsynet med påtegning om lodtrækningens resultat, selv om de er nedlagt i forseglet konvolut.

Stk. 3. Lodsedler skal være forsynet med fortløbende numre, og de skal indeholde oplysning om følgende:

- 1) Lodsedlens pris.
- 2) Gevinsterne art og antal.
- 3) Det samlede antal udstedte lodsedler.
- 4) Tidspunktet for lodtrækningens foretagelse.
- 5) Hvor og hvornår bekendtgørelse af lodtrækningens resultat finder sted.
- 6) Hvortil henvendelse skal rettes om udlevering af gevinster og inden for hvilket tidsrum. Dette tidsrum må tidligst udløbe 2-måneders dagen efter lodtrækningens bekendtgørelse.
- 7) At gevinster, der ikke er afhentet inden den fastsatte frist, tilfalder lotteriet.
- 8) Hvilken myndighed der har meddelt tilladelsen.
- 9) Tilladelsens dato.
- 10) Eventuelt tid og sted for regnskabet fremlæggelse til offentligt eftersyn, jfr. § 9, nr. 10).

Særlige vilkår for tombola.

§ 13. Tombolattilladelser skal meddeles på følgende særlige vilkår:

- 1) Der skal udfærdiges en nummereret gevinstfortegnelse indeholdende oplysning om, hvori de enkelte gevinster består, medmindre dette klart fremgår af lodderne.

2) Udtrukne gevinster skal straks udleveres til vinderne, medmindre det på iøjnefaldende måde ved tombolaen er bekendtgjort, at udlevering af gevinster først finder sted ved tombolaens afslutning.

3) Det skal af arrangørerne kontrolleres, at det rigtige antal gevinst- og nittelodder er nedlagt i tombolaen, og at det rigtige antal lodder er til stede ved tombolaens afslutning.

4) Såfremt salget af lodder strækker sig over flere dage, hvorom der på iøjnefaldende måde skal ske bekendtgørelse ved tombolaen, skal der med visse mellemrum påfyldes nye gevinst- og nittelodder, således at det i videst muligt omfang sikres, at chancen for gevinst er den samme i hele salgsperioden. Påfyldningen af gevinst- og nittelodder skal tilrettelægges således, at der bliver mulighed for, at en hvilken som helst af gevinsterne kan være i tromlen (en af tromlerne) straks fra tombolaens åbning.

5) Salg af lodder i tombola må ikke ske ved personer under 18 år.

Stk. 2. Der kan meddeles tilladelse til, at lodder sælges til forskellig pris på betingelse af, at de ikke sælges fra samme tromle, og at det ved opslag eller på anden måde tydelige tilkendegives, at lodderne sælges til forskellige priser.

Stk. 3. Der kan meddeles tilladelse til, at der efter tombolaens afslutning blandt nittelodderne trækkes lod om enkelte gevinster. Der kan derimod ikke meddeles tilladelse til, at der udloddes gevinster på grundlag af samling af en serie nittelodder.

Stk. 4. Tilladelse til afholdelse af tombola på offentlig plads kan meddeles for et tidsrum af højst 6 dage, såfremt færdsels- eller ordensmæssige hensyn ikke er til hinder herfor, og vedkommende kommunalbestyrelses samtykke er indhentet.

Amerikansk lotteri.

§ 14. Tilladelse til afholdelse af amerikansk lotteri kan kun meddeles, såfremt salget af lodder sker inden for foreningsrammer, jfr. § 15, eller i forbindelse med en udstilling, basar eller lignende.

Stk. 2. Salg af lodder i amerikansk lotteri må ikke ske ved personer under 18 år.

III. 3lindre foreningers bortlodninger.

Lodsedler eller lodder.

§ 15. Bortlodninger, som finder sted ved lodtrækning blandt alle en forenings medlemmer, således at disse deltager i lodtrækningen alene i kraft af deres medlemsret, kan afholdes uden tilladelse.

Stk. 2. Foreninger kan uden tilladelse afholde bortlodning under moder eller fester, såfremt den samlede salgssum af de lodsedler eller lodder, der agtes solgt, ikke overstiger 2.000 kr., og alene foreningernes medlemmer og disses pårørende deltager i bortlodningen.

Stk. 3. Foreninger kan endvidere én gang årlig uden tilladelse afholde bortlodning til fordel for velgørende eller almennyttige formål under forudsætning af, at den samlede salgssum af de lodsedler eller lodder, der agtes solgt, ikke overstiger 3.000 kr., at salget foregår inden for et bestemt afgrænset område, hvor gevinsterne er til stede, og at lodtrækningen og udleveringen af gevinster sker i overværelse af publikum. Der skal senest 14 dage før en sådan bortlodnings afholdelse ske anmeldelse herom til stedets politimester (politidirektøren).

Stk. 4. Det er en forudsætning for afholdelse af de i stk. 1-3 nævnte bortlodninger uden tilladelse, at foreningen ikke er dannet med det formål udelukkende eller fortrinsvis at afholde bortlodning.

Bankospil.

§ 16. Tilladelse til afholdelse af bankospil (ande- og gåsespil m. v.), der afholdes af foreninger eller organisationer i form af tallotteri, er ufornoden under følgende betingelser:

1) Der må alene være adgang for foreningens eller organisationens medlemmer og disses parerende.

2) Deltagerantallet må ikke overstige 300.

3) Indsats og gevinster skal være forudbestemte.

4) Gevinsterne skal bestå af naturalier, og værdien af hver enkelt gevinst må ikke overstige 100 kr.

5) Det skal af eventuel annoncering i dagspressen fremgå, at der kun er adgang for medlemmer og disses pårørende.

20. december 1963.

465

Nr. 22G.

6) Foreningen eller organisationen må ikke være dannet udelukkende eller fortrinsvis med det formål at afholde sådanne spil eller anden form for bortlodning.

Stk. 2. Ansøgninger om tilladelse til at afholde bankospil, der ikke opfylder betingelserne i stk. 1, skal forelægges for justitsministeriet.

IV. Forskellige bestemmelser.

Gevinstafgift og stempling.

§ 17. Ved meddelelse af tilladelser til bortlodning, der omfatter gevinster til en værdi af over 200 kr., skal der tilstilles arrangørerne 2 blanketter til „Anmeldelse af afgift af gevinster ved offentlige bortlodninger m. v.“, ligesom disses opmærksomhed bør henledes på, at afgiftsansmeldelse skal indgives til vedkommende amtstue senest ti dage efter, at resultatet af bortlodningen foreligger. Den nævnte blanket kan rekvireres hos firmaet Endelsen og Schroder, Frederiksberggade 15, København K.

Stk. 2. Ved meddelelse af tilladelser til salg af lodsedler til en samlet sum af over 15.000 kr. bør det endvidere i tilladelsen anføres, at der, såfremt stempelfritagelse ønskes, må indgives særskilt andragende herom til skattedepartementet, jfr. stempelovens § 107.

Underretning om bortlodningstillade.

§ 18. Den amtmænd, der meddeler bortlodningstilladelse, skal give underretning herom til de amtmænd og politimestre (politidirektøren), inden for hvis område salg er blevet tilladt.

Stk. 2. Den politimester, der meddeler bortlodningstilladelse, skal give underretning herom til de politimestre (politidirektøren), inden for hvis område salg er blevet tilladt.

Stk. 3. Politidirektøren giver underretning om de af ham meddelte bortlodningstilladelser til de amtmænd og politimestre, inden for hvis område salg er blevet tilladt. Overstiger den samlede sum af de lodsedler, der agtes solgt, ikke 15.000 kr., gives underretningen dog kun til de politimestre, inden for hvis område salg er blevet tilladt.

Stk. 4. Justitsministeriet vil underrette amtmændene, politidirektøren og politimestrene om de af ministeriet meddelte tilladelser til landsbortlodninger. Underretningen vil i almindelighed alene omfatte meddelelse om vedkommende forenings, komités eller institutions navn og adresse, lodseddelprisen, det tilladte antal lodsedler samt tidsrummet for lodseddelssalget. Såfremt ikke andet er anført i underretningerne, er tilladelserne meddelt på de i §§ 9, 11, stk. 1, og 12 nævnte vilkår.

§ 19. Såfremt en tilladt bortlodning omfatter gevinster af værdi over 200 kr., skal underretning gives til vedkommende amtstue og til 1. revisionsdepartementets 1. kontor ved fremsendelse af en genpart af tilladelsen.

Stk. 2. Såfremt der er tilladt salg af lodsedler til en samlet sum af over 15.000 kr., skal underretning herom sendes til skattedepartementets 3. kontor.

Stk. 3. Det sønderjyske Udvalg, adr.: Undervisningsministeriet, skal underrettes om alle meddelte bortlodningstilladelser til fordel for sydslesvigske formål.

Slutningsbestemmelse.

§ 20. Justitsministeriets nedennævnte cirkulærer og cirkulæreskrivelser ophæves:

Cirkulære nr. 31 af 14. februar 1944 angående meddelelse af tilladelser til bortlodning.

Cirkulæreskrivelse af 5. august 1944 om meddelelse af bortlodningstilladelser til lokale radioklubber.

Cirkulæreskrivelse af 8. juni 1946 vedrørende meddelelse af bortlodningstilladelser til afholdsforeninger.

Cirkulære nr. 146 af 15. juli 1947 angående meddelelse af tilladelser til bortlodning.

Cirkulære nr. 256 af 29. oktober 1948 angående bankospil inden for foreninger.

Cirkulæreskrivelse af 25. september 1950 vedrørende meddelelse til Det sønderjyske Udvalg om tilladelser til afholdelse af bortlodninger til fordel for sydslesvigske formål, for så vidt angår cirkulærets bestemmelser om bortlodning.

Nr. 226.

466

21. december 11)63.

Cirkulæreskrivelse af 10. oktober 1952 om justitsministeriets underretning til amter og politikredse om meddelte tilladelser til landsbortlodninger og landsindsamlinger, for så vidt angår cirkulærets bestemmelser om bortlodninger.

Cirkulæreskrivelse af 1. marts 1956 vedrørende afgift af gevinster ved offentlige bortlodninger.

Cirkulæreskrivelse af 26. oktober 1956 om såkaldte „nittetombolaer“.

Cirkulæreskrivelse af 7. marts 1957 angående meddelelse af tilladelser til bortlodning.

Cirkulæreskrivelse af 20. august 1957 vedrørende afgift af gevinster ved offentlige bortlodninger.

Cirkulæreskrivelse af 16. oktober 1957 angående foretagelse af lodtrækning ved bortlodninger.

Cirkulæreskrivelse af 18. juni 1959 om bankospil.

Justitsministeriet, den 20. december 1D63.

Hans Hækkerup.

/ Peter Christensen.

17. januar 1984.

65

Nr. 6.

Cirkulære om bortlodning

Justitsministeriet fastsætter herved følgende retningslinier for meddelelse af bortlodningstilladelse i henhold til § 2 i lov af 6. marts 1869 om klasselotteriet og forbud mod andet lotteri m.m.:

§ 1. Bortlodningstilladelse kan meddeles af politimesteren (politidirektøren) til en her i landet hjemmehørende forening, institution eller komité bestående af mindst 3 her i landet bosatte personer.

Stk. 2. Tilladelsen meddeles af politimesteren (politidirektøren) på det sted, hvor foreningen, institutionen eller en af den arrangerende komités medlemmer har sit hjemsted.

Stk. 3. Ved en bortlodning forstås i dette cirkulære et arrangement, hvis deltagere mod betaling af et indskud opnår en gevinstchance, og hvor gevinstfordelingen beror på tilfældet.

§ 2. Bortlodningstilladelse må kun meddeles til fordel for velgørenhed eller andre almennyttige formål.

Stk. 2. Der kan ikke meddeles bortlodningstilladelse til fordel for politiske formål.

§ 3. Tilladelse må kun meddeles til én tidsbegrænset bortlodning. Tidsrummet for salget af lodsedler, spilleplader m.v. må ikke overstige 2 måneder.

Stk. 2. Ved ansøgning om bortlodningstilladelse skal arrangøren skriftligt over for politiet oplyse, hvorvidt man tidligere har afholdt bortlodning i henhold til tilladelse. Bortlodningstilladelse kan ikke på ny medde-

les, før der foreligger et offentliggjort regnskab fra arrangørens seneste bortlodning.

§ 4. Gevinsterne må ikke bestå i pengebeløb, værdipapirer eller lignende. Gavekort må dog bortloddet, for så vidt de ikke kan omsættes i penge.

§ 5. Lodtrækningen skal foretages af notarius publicus, medmindre der er tale om bankospil eller tombola.

Stk. 2. Hvis den samlede salgssum ikke overstiger 15.000 kr., kan lodtrækningen i stedet foretages af arrangørerne under møder eller fester og i overværelse af publikum.

§ 6. For at sikre, at deltageren kan gøre sig bekendt dermed, forinden indskuddet betales, skal følgende oplysninger frengå af lodsedlen:

1. Arrangørens navn og hjemsted,
2. bortlodningens formål,
3. prisen for deltagelse,
4. det samlede antal lodder i bortlodningen,
5. gevinsterne antal, art og værdi excl. afgifter,
6. det tidsrum, hvori bortlodningen afholdes,
7. hvornår lodtrækningen foretages,
8. hvor og hvornår bekendtgørelse af lodtrækningens resultat finder sted,
9. sted og sidste frist for gevinstudleveringen,
10. hvor og hvornår et revideret bortlodningsregnskab offentliggøres (er offentlig tilgængeligt), og
11. hvilken politimester der har meddelt tilladelsen, og datoen herfor.

Stk. 2. Hvis der på grund af den valgte bortlodningsform ikke anvendes lodseddel, hvoraf de i stk. 1 nævnte oplysninger kan fremgå, skal disse fremgå af en skriftlig vejledning, der udleveres til eller forevises for deltageren i forbindelse med tilbuddet om deltagelse i bortlodningen, eller, hvor salget foregår fra fast stade, af et tydeligt opslag på salgsstedet.

Stk. 3. Et udkast til lodseddel, vejledning eller opslag samt i givet fald et eksemplar af det offentliggjorte regnskab fra arrangørens seneste bortlodning skal forelægges politimesteren (politidirektøren), forinden der kan meddeles tilladelse til bortlodning.

§ 7. En bortlodningstilladelse skal meddeles på vilkår om:

1. At bortlodningen sker på en sådan måde, at deltagerne - forinden indskuddet betales - kan gøre sig bekendt med oplysningerne på den godkendte lodseddel, vejledning eller opslag,
2. at der ved brug af den nævnte vejledning sker udlevering af denne til deltagerne, medmindre politimesteren (politidirektøren) i særlige tilfælde finder, at forevisning for deltagerne er tilstrækkelig,
3. at bortlodningen sker ved benyttelse af den godkendte lodseddel, vejledning eller opslag og i overensstemmelse med de deri anførte oplysninger,
4. at lodtrækningen foretages som anført i § 5,
5. at arrangøren af bortlodningen inden 6 måneder efter afslutningen af salget offentliggør:
 - a) et revideret regnskab over bortlodningen og
 - b) en erklæring fra revisor om, hvorledes der er forholdt med bortlodningens overskud.

Er den samlede salgssum i bortlodningen over 50.000 kr., skal revisor være statsautoriseret eller registreret, og

6. at der senest samtidig med offentliggørelsen sendes et eksemplar af det reviderede regnskab og revisorerklæringen samt en kopi af den anvendte lodseddel, vejledning eller opslag (sidstnævnte eventuelt i formindsket størrelse) til den politimester (politidirektøren), der har meddelt tilladelse til bortlodningen.

§ 8. Tilladelse til afholdelse af bortlodninger, herunder bankospil, der afholdes af foreninger eller organisationer, er ufornøden under følgende forudsætninger:

1. Alene foreningens eller organisationens medlemmer og disses pårørende må deltage i bortlodningen,
2. det skal af eventuel annoncering fremgå tydeligt, at kun medlemmer og disses pårørende må deltage,
3. gevinsterne må ikke bestå i pengebeløb, værdipapirer eller lignende. Gavekort må dog bortloddess, for så vidt de ikke kan omsættes i penge,
4. værdien af hver enkelt gevinst må ikke overstige 1.000 kr.,
5. salgssummen - eller ved flere bortlodninger samme dag den samlede salgssum af disse - må ikke overstige 50.000 kr., og
6. foreningens eller organisationens formål må ikke udelukkende eller fortrinsvis være at afholde bortlodninger.

Stk. 2. Foreninger eller organisationer kan endvidere én gang årligt uden tilladelse afholde offentlig bortlodning til fordel for velgørenhed eller andre almennyttige formål, jfr. § 2, under følgende forudsætninger:

1. Foreningens eller organisationens formål må ikke udelukkende eller fortrinsvis være at afholde bortlodninger,
2. den samlede salgssum må ikke overstige 15.000 kr.,
3. bortlodningen skal ske i overensstemmelse med § 3, stk. 1, 2. pkt., § 4, § 5 og § 6, stk. 1, nr. 1-10, og stk. 2, og
4. der skal senest 14 dage inden bortlodningens afholdelse ske skriftlig anmeldelse herom til politimesteren (politidirektøren) på det sted, hvor foreningen eller organisationen har sit hjemsted. I forbindelse med anmeldelsen skal værdien af den største gevinst oplyses.

§ 9. Ved meddelelse af tilladelse og modtagelse af anmeldelse efter § 8, stk. 2, vedrørende bortlodninger, der omfatter gevinster til en værdi af over 200 kr., skal der tilstilles arrangørerne 2 blanketter til »Anmeldelse af afgift af gevinster ved offentlige bortlodninger m.v.«, ligesom disses opmærksomhed bør henledes på, at afgiftsansmeldelse skal indgives til vedkommende amtskattespektorat

17. januar 1984.

67

Nr. 6.

senest 14 dage efter, at resultatet af bortlodningen foreligger.

Stk. 2. Såfremt en bortlodning omfatter gevinster af værdi over 200 kr., underretter den politimester (politidirektøren), der meddeler bortlodningstilladelsen eller modtager anmeldelsen efter § 8, stk. 2, vedkommende amtsskatteinspektorat herom.

§ 10. Cirkulæret træder i kraft den 1.

marts 1984. Verserende sager kan dog efter ansøgerens begæring færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

Stk. 2. Justitsministeriets cirkulære nr. 211 af 14. oktober 1966 om bortlodning, justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 19. september 1967 om tombolatilladelse til fjerkræklubber og justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 12. oktober 1979 om revision ved registrerede revisorer ophæves.

Justitsministeriet, den 17. januar 1984

ERIK NINN-HANSEN

/ Fr. Chr. Schydt

Cirkulære om ændring af cirkulære om bortlodning

§ i

I justitsministeriets cirkulære nr. 6 af 17. januar 1984 om bortlodning foretages følgende ændring:

§ 7 affattes således:

»§ 7. En bortlodningstilladelse skal meddeles på vilkår om:

1. At bortlodningen sker på en sådan måde, at deltagerne - forinden indskuddet betales - kan gøre sig bekendt med oplysningerne på den godkendte lodseddel, vejledning eller opslag,
2. at der ved brug af den nævnte vejledning sker udlevering af denne til deltagerne, medmindre politimesteren (politidirektøren) i særlige tilfælde finder, at forevisning for deltagerne er tilstrækkelig,
3. at bortlodningen sker ved benyttelse af den godkendte lodseddel, vejledning eller opslag og i overensstemmelse med de deri anførte oplysninger,
4. at lodtrækningen foretages som anført i § 5,
5. at arrangøren af bortlodningen inden 6

måneder efter afslutningen af salget offentliggør:

- a) et revideret regnskab over bortlodningen og
- b) en erklæring fra revisor om, hvorledes der er forholdt med bortlodningens overskud.

Er den samlede salgssum i bortlodningen over 50.000 kr., skal revisor være statsautoriseret eller registreret,

6. at der senest samtidig med offentliggørelsen sendes et eksemplar af det reviderede regnskab og revisorerklæringen samt en kopi af den anvendte lodseddel, vejledning eller opslag (sidstnævnte eventuelt i formindsket størrelse) til den politimester (politidirektøren), der har meddelt tilladelse til bortlodningen, og
7. at mindst 40 pct af salgssummen går til det formål, der er nævnt i § 2, stk. 1.«

§2

Cirkulæret træder i kraft den 1. januar 1987.

Justitsministeriet, den 14. november 1986

ERIK NINN-HANSEN

/ Jens Møller

Nr. 117.

904

3. august 1987.

Cirkulære om ændring af cirkulære om bortlodning

§ 1

»100.000 kr.«.

I Justitsministeriets cirkulære nr. 6 af 17. januar 1984 om bortlodning, som ændret ved cirkulære nr. 130 af 14. november 1986, foretages følgende ændring:

- -

Cirkulæret træder i kraft den 15. august 1987.

I § 8, stk. I. nr. 5, ændres »50.000 kr.« til:

Justitsministeriet, den 3. august 1987

ERIK NINN-HANSF.N

/ Walsted Hansen

Husstandsomdelte lotterier

(i 1.000 kr.)

	1980		1981		1982		1983		1984		1985		1986	
	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud
Dansk Røde Kors	4.378	1.919	5.873	3.192	2.607	287	12.404	7.625	13.188	6.802	18.426	8.447	17.902	4.720
Blindesamf. og Døves L.											16.634	4.965	18.182	4.130
Handicap Idrætsf.											3.667	227	3.148	78
Pensionisternes Samv.											5.803	3.079	2.454	33
Skleroseforen.											2.972	572	14.913	4.997
Kræftens Bekæmpelse	9.300	5.827	9.770	5.894	1.935	371	2.425	1.216	3.474	573	43.126	29.279	41.897	21.573
Lykelotteriet	7.919	4.582	7.421	3.670	10.371	6.590	9.961	6.115	30.685	20.475	12.073	4.542	9.624	1.412
Sønderjyske Lotteri	2.660	701	2.774	1.657	3.273	1.926	3.569	2.146	3.690	1.761	3.837	1.616	4.837	1.424
Gigtforeningen													7.278	2.302
Jødisk Idræt											2.378	- 210		
Store Børnelotteri	800	396	1.390	615	2.066	965	2.675	1.545	3.401	1.796	5.152	2.439	3.403	1.096
Naturfredningsfor.													2.309	343
Bedre Hørelse					2.733	829	3.330	1.297	3.327	1.232	4.420	1.738	5.991	434
Hjertelotteriet													4.965	1.302
DDSG & I.													4.300	- 904
Diabetikerforen.													3.749	-1.890
Psoriasisforen.													2.895	-1.202
I alt	25.057	13.425	27.228	15.028	28.847	13.968	42.827	24.242	66.924	37.366	118.488	56.694	147.847	39.848

(i 1.000 kr.)

	1980		1981		1982		1983		1984		1985		1986	
	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud	Omsæt- ning	Over- skud
Rundskueheftet	5.192	1.963	4.752	1.714	4.501	1.586	4.887	1.276	4.736	1.549	5.397	1.287	4.029	1.493
Børnehjælpsdagen	3.567	1.776	3.827	1.945	3.900	1.987	4.210	2.489	4.227	2.322	4.012	1.811	5.901	2.674
Dansk Kirke i Udlandet	1.797	1.368	1.880	1.487	2.012	1.609	1.970	1.540	1.947	1.625	2.062	1.465	1.869	1.265
KFUM's Soldatermission	1.285	1.067	1.365	1.144	1.487	1.249	1.551	1.290	1.580	1.294	1.604	1.309	1.978	1.629
Grønlandslotteriet	1.096	633	987	551	1.212	650	1.286	603	1.263	533	1.266	827	1.086	656
Det Danske Spejderkorps	1.065	773			1.095	814			1.747	1.360	1.255	1.009	1.078	777
Frivilligt Dreng-Pige-f.	981	703	1.336	1.044	1.352	992	1.416	1.088	1.441	1.106	2.075	1.338	1.945	1.329
KFUM og KFUK	895	681	917	684	954	773	1.090	350	1.114	320	1.179	978	1.583	1.213
Kirkens Korshær	820	647	866	700	879	701	919	711			943	708	938	700
Blå Kors	798	599	836	568	816	571	741	484	814	523	1.148	804	1.006	720
KFUM's Idrætsforbund	791	603	819	577	847	632	900	761	986	721	1.054	805	1.171	969
Kofoeds Skole	668	411	654	363	616	446	588	303	699	366	726	364	631	199
Pensionisternes Samvirke	637	370	563	281					566	272				
Foreningen Norden	605	419	632	410	398	309	709	545	854	594	934	617	972	736
KFUM's Sociale Arbejde	588	405	633	448	715	485	602	431	634	456	595	321	943	612
KFUM Spejderne	550	380	550	430	920	662	978	804	999	730	1.042	742	985	675
Semvirkende Pensionistf.	396	287	448	325	484	321	622	426	626	418	659	503	626	419
Boserupminde	350	236	396	184	370	132	511	351	509	256	527	343	495	327
Ydre Mission	268	172	268	243	268	207					796	568	1.021	732
Dansk Søn-kirke i Fr.H.	287	186	313	207	480	303	286	186	742	429	715	525	685	432
Muskelsvindfonden			561	284							110	60	459	276
Dann. Folkekirk. Sønd.	362	276	519	407							536	430	540	427
Danmarks Astma- All.f.	174	116	158	116	173	134	179	113	250	145	235	174	232	183
Landsforen. Nyresyge													1.044	615
Indenl. Sønandsmission											320	240	322	235
Diverse	416	320	364	259	1.390	1.090			612	350	2.750	1.358	920	278
I alt	23.588	14.391	23.644	14.371	24.869	15.653	23.445	13.751	26.346	15.369	31.940	18.586	32.459	19.571

AIM

September 1987

KRÆFTENS BEKÆMPELSE

**Lotteri-undersøgelse
Januar 1987**

Uddrag af analyserapport

Job nr. 7708

Udarbejdet af:

Poul Møller
Peter Sevel

AIMIndholdsfortegnelse

1) Indledning	side 1
2) Kort om undersøgelsens baggrund og formål	- 2
3) Kræftens Lotterideltagere	- 3
3.1. Spillere	- 3
3.2. Blandede spillere	- 4
3.3. Støttere	- 4
4. Analyseresultater om konkurrencesituationen	
- Hovedkonklusioner	- 5

Bilagsfortegnelse ;

Bilag: Metode

1. INDLEDNING

Dette notat er et uddrag af en større lottterianalyse, som AIM i perioden den 9.-12 januar"1987 har gennemført for Kræftens Bekæmpelse. Lotterianalysen har bl.a. taget sigte på at beskrive konkurrencesituationen for Kræftens Bekæmpelses lotterier.

Dette uddrag er udarbejdet med henblik på en vurdering af, hvilken indflydelse et statslotto vil få på Kræftens Bekæmpelses lotterier.

2. KORT OM UNDERSØGELSENS BAGGRUND OG FORMÅL

Til belysning af konkurrencesituationen for Kræftens Bekæmpelses lotterier vil det være ønskeligt, om man kunne få valide og kvalificerede svar på hypotetiske spørgsmål om deltagernes spilleadfærd ved forskellige konkurrencesituationer, f.eks. den fremtidige adfærd i forbindelse med indførelse af et statslotto i Danmark.

Da dette analysemæssigt ikke er muligt, forsøger analysen at gå den indirekte vej ved at:

- 1) foretage en segmentering af Kræftens Bekæmpelses **lotteri-**deltagere på
 - holdninger til spil og lotterier
 - spilleradfærd
- 2) fremkomme med et kvalificeret **estimat** af de spillere, der primært er knyttet til Kræftens Bekæmpelse ved hjælp af vindermotivet i lotterispillet, som det derfor kan være sværere at fastholde, ikke alene i en øget konkurrencesituation på det traditionelle lotterimarked, men også i tilfælde, hvor nye lotteri- og spilprodukter introduceres på markedet - eksempelvis statslotto i en eller anden form.

Undersøgelsen har udover at estimere de grupper som Kræftens Bekæmpelses lotterispillere består af, ligeledes undersøgt disse gruppers faktiske adfærd, altså hvad disse spiller på, hvor meget de spiller for etc.

Undersøgelsens metode og validitet bekræftes af, at de grupper der er fremkommet på grundlag af holdninger, udviser en faktisk overensstemmende spilleadfærd.

For en uddybning af undersøgelsens metode henvises til bilag 1.

3. KRÆFTENS BEKÆMPELSES LOTTERIDELTAGERE

Kræftens Bekæmpelses lotterideltagere består af 3 grupper, der er karakteriseret ved at være maksimalt forskellige fra hinanden grupper, mens der inden for den enkelte gruppe er maksimal homogenitet:

Spillere	55%
Blandede spillere	12%
Støttere	33%
Total	100%
Base	819 gennemførte interviews

Nedenfor følger en beskrivelse af nogle karakteristika ved spillere, blandede spillere og støttere.

3.1. Spillere

55% af Kræftens Bekæmpelses lotterideltagere er primært karakteriseret ved vinder-motivet som bevæggrund for at spille. Disse mener, at et godt spil er noget med store gevinstchancer, pengegevinster eller kontanter.

Holdningsmæssigt er spillerne karakteriseret ved, at de synes, det er spændende at spille, at vindermotivet på ingen måde er utiltalende. Spillerne kan lide store gevinster og vil gerne satse mange penge for at få de store gevinster. Spillerne mener i overvejende grad, at folk påstår, at de spiller for at støtte et godt formål, mens deres reelle motiv er at vinde. Spillerne har rimelig tillid til spil og tager afstand fra, at man aldrig kan vinde. Og skulle de være så heldige at vinde, kunne det ikke falde spillerne ind at dele gevinsten med en eventuel godgørende organisation, som står bag lotteriet.

Analysen viser endvidere, at spillerne har økonomisk potentiale, og at spillernes spillemæssige adfærd er i overensstemmelse med de holdninger på baggrund af hvilke, spillersegmentet er defineret:

Spillerne spiller meget, de synes, det er spændende, og de gør det i stort omfang ud fra ønsket om gevinst. Spillerne har ikke noget imod at støtte et godt formål, men det er samtidig klart, at spil, der kan tilbyde store gevinster og på anden måde stimulere gevinstmotivet, har større chancer hos spillerne end spil, hvor vindermotivet ikke kan stimuleres i samme grad.

Spillernes spontane adfærd i relation til at satse kr. 1000,- på spil og lotterier viser tydeligt, at spilleren - i langt større grad end tilfældet er for de 2 andre segmenter - vil gå efter spil og lotterier, som er overensstemmende med vindermotiverne.

3.2. Blandede spillere

12% af Kræftens Bekæmpelses lotterideltagere falder i kategorien blandede spillere.

Denne gruppe er holdningsmæssigt karakteriseret ved moralske skrupler. De blandede spillere synes, det er spændende at spille, og mener, at alle inderst inde er besat af en vis spillelidenskab. Men samtidig giver de blandede spillere udtryk for, at det er utiltalende, hvis folk spiller udelukkende for at vinde samt at man har dårlig samvittighed over at spille, hvilket dog afhjælpes, hvis man ved, at spillet støtter et godt formål. Endelig hævder man, at halvdelen af en eventuel stor gevinst ville blive givet tilbage til den velgørende organisation, der havde afholdt lotteriet. Tilsvarende siger de blandede spillere, at det er ligegyldigt, om man vinder, når blot pengene går til et godt formål. De blandede spillere afviser, at man spiller for at vinde de store gevinster samt antyder, at det ikke er utiltalende - at spille for at vinde.

3.3. Støttere

33% af Kræftens Bekæmpelses lotterideltagere er kendetegnet ved støttemotivet som bevæggrund for at spille.

Gruppen lægger afgørende vægt på at støtte et godt formål, når man skal spille. Kun meget få af disse mener, at det er spændende at spille og kun hver 5. mener, at et godt lotteri har noget med gevinster at gøre.

Støtterne har en rimelig konsekvent holdning til det at spille. Støtterne synes, at det er uspændende at spille, de mener på ingen måde, at alle er besat af spillelidenskab og støtterne spiller ikke for gevinsterne skyld. Derimod spiller støtterne for at støtte et godt formål og støtterne afviser, at der skulle være tale om et påskud, når man påstår, at man spiller for at støtte et godt formål.

Støtterne har ikke dårlig samvittighed over at spille. De ville i et vist omfang overveje at returnere halvdelen af en stor gevinst til den godgørende organisation, der stod bag det pågældende spil. I logisk forlængelse heraf kunne man heller ikke drømme om at satse mange penge på et spil, selvom der var virkeligt store gevinster.

Støtterne er således karakteriseret ved, at det essentielle er støtteelementet og ikke det at vinde..

4. ANALYSERESULTATER OM KONKURRENCESITUATIONEN - HOVEDKONKLUSIONER

I en konkurrence på spillemarkedet er de 55% af Kræftens Bekæmpelses lotterideltagere - nemlig spillerne - samt dele af de 12% blandede spillere mest interessante.

Undersøgelsen har belyst den faktiske spilleadfærd i grupperne. Spillerne er - ud over at være karakteriseret ved, at vindermotivet er meget stærkt og i væsentlig grad bestemmende for spilleradfærden - ligeledes kendetegnet ved, at deres indsats på årsbasis på f.eks. tipning er langt større end for de to øvrige grupper samt at de spiller langt oftere.

Valget mellem de forskellige spil foregår ud fra en vurdering af, hvor spillerne regner med størst gevinst. Ikke nødvendigvis ud fra en rationel gevinstmaksimeringsbetragtning, men ud fra en subjektiv vurdering af, hvor spillermotivet stimuleres bedst.

Analysen peger på, at eksisterende spil allerede i dag konkurrerer med hinanden om spillergruppen. Store dele af spillergruppen og muligvis dele af den blandede spillergruppe vil kunne motiveres til at søge såvel eksisterende som nye spil, såfremt disse spil i højere grad appellerer til spillermotivet.

Det er ikke muligt at foretage en egentlig beregning af, hvor mange spillere, der vil blive tiltrukket af et spil, der appellerer stærkt til vindermotivet. Men analysen peger på, at Kræftens Bekæmpelse vil få øgede vanskeligheder med at fastholde spillerne som deltagere i sine lotterier, hvis der indføres et sådant nyt spil, som er endnu mere spille- og gevinstorienteret end f.eks. tipning.

Der skal her erindres, at spillerne udgør over halvdelen af Kræftens Bekæmpelses lotterideltagere - nemlig 55%.

Bilag 1. : Metode1. UNDERSØGELSENS METODE OG GENNEMFØRELSE

Undersøgelsen er gennemført ved telefoninterviews med personer, der har deltaget i Kræftens Bekæmpelses efterårslotteri 1986.

De interviewede personer er udvalgt ved tilfældigt udtræk fra de indsendte girokort, der repræsenterer 2 eller flere lodder i Kræftens Bekæmpelses lotteri. Der er i alt interviewet 819 personer.

Interviewene er gennemført af AIM's faste telefon-interviewerstab i perioden den 9. - 12. januar 1987.

Anvendelsen af de udtrækne telefonnumre fremgår af nedenstående:

- bruttoudtræk	1.399
- - ikke anvendte numre	232
- nettostikprøve	1.167
- - ikke hjemme/nægttere	348
- gennemførte interviews	819
- gennemførelsesprocent	70

2. SEGMENTERINGSANALYSE

Til grund for segmenteringen - opdeling af svarpersonerne ligger et multivariat analyseprogram, kaldet en Q-faktor-analyse.

Q-faktor-analysen inddeler respondenterne i grupper af svarpersoner med et ensartet svarmønster således, at der er maksimal homogenitet indenfor grupperne og maksimal heterogenitet mellem grupperne.

Udgangspunktet for faktoranalysen er 16 udsagn, der omhandler motiv og adfærd i relation til spil, lotterier og lignende.

I forhold til sammenlignelige normtal opnås en usædvanlig god segmentering ved en opdeling i 3 grupper. Ikke alene er disse 3 grupper operationelle og let fortolkelige, men de forklarer desuden ikke mindre end 55% af variansen, hvilket normmæssigt er særdeles godt. Dette betyder, at de 3 grupper hver for sig er meget karakteristiske og meget homogene, og ikke mindst betyder det, at spillersegmentet er en meget ensartet gruppe karakteriseret ved en stærk spillerprofil.

	<u>Antal</u>	<u>Andel</u>
- segment 1: "Spillere"	448	55%
- segment 2: "Blandede spillere"	102	12%
- segment 3: "Støttere"	269	33%

KRÆFTENS BEKÆMPELSES
AFLEDEDE INDTÆGTER FRA LOTTERIER;

Landslotterierne bringer med korte intervaller Kræftens Bekæmpelse i forbindelse med hele befolkningen og herunder med mange hundrede tusinder af lotterispillere, som foreningen iøvrigt ikke er i kontakt med. Dette giver løbende Kræftens Bekæmpelse mulighed for medlemshvervning blandt personer, som ikke normalt bidrager til landsforeningens arbejde. Ud over medlemmernes direkte økonomiske bidrag til Kræftens Bekæmpelse betænker en del medlemmer endvidere Landsforeningen med testamentariske gaver.

1. Beregning af værdien af nye medlemmer som Kraftens Bekæmpelse
hverver blandt lotteri-spillere pr. år:

Med udgangspunkt i en lang række beregninger vedrørende de del-elementer, der redegøres for i nedenstående afsnit, har Kræftens Bekæmpelse foretaget en forsigtig beregning af, hvilke afledede indtægter, der tilgår Landsforeningen via medlemshvervning blandt **lotterispillere**.

De elementer, der har været anvendt ved opgørelsen af den samlede nettoværdi, er følgende:

- a) Antal indmeldelser
- b) Gennemsnitlig restlevetid for medlemmer
- c) Udmeldelsesfaktor
- d) Stigning i medlemsbidragenes størrelse
- e) Gennemsnitsindbetaling pr. år pr. medlem

Selve opgørelsen er en beregning af nutidsværdien (den kapitaliserede værdi) af medlemmer hvervet via lotterier pr. år, og er baseret på talmateriale for årene 1984-86.

Delkonklusionerne på de enkelte områder er følgende:

ad 1. Antal indmeldelser

Kræftens Bekæmpelse har gennemsnitligt hvervet 12.700 medlemmer pr. år via lotterier. Lotteriaktiviteten og dermed hverveaktiviteten forventes stigende i de kommende år. Antallet af medlemmer, der årligt indmeldes via lotterier fremover, fastsættes forsigtigt til 10.000 stk.

ad b. Gennemsnitlig restlevetid for medlemmer

Den gennemsnitlige restlevetid for et nyt medlem er beregnet til 30,7 år. Som udgangspunkt er anvendt undersøgelser over aldersfordelingen blandt Kræftens Bekæmpelses nytegnede medlemmer sammenholdt med restlevetidstabeller for befolkningen som helhed.

Restlevetiden tager ikke hensyn til anden frafaldsårsag end dødsfald.

ad c. Udmeldelsesfaktor

Faktiske udmeldelser udgør 0,67% af Kræftens Bekæmpelses totale medlemsmasse. For at tage højde for en eventuel senere højere udmeldelsesgrad forhøjes denne faktor til 1%.

Med udgangspunkt i denne udmeldelsesfaktor kan den gennemsnitlige medlemsbestand, der starter med at være 10.000, beregnes til 8.572 over en restlevetid på 30,7 år.

ad d. Stigning i medlemsbidragenes størrelse

Den **årlige** stigning i den gennemsnitlige medlemskontingentbetaling (medlemskontingent + ekstra bidrag fra medlemmerne) er væsentlig større end nettoprisindekset. Realstigningen er beregnet til 4,87% p.a. I opgørelsen af værdien af nye medlemmer hvervet

via lotterier er der af forsigtighedshensyn valgt en realstigning lavere end den beregnede. Der er foretaget beregninger på to alternative realstigninger, nemlig 1% henholdsvis 2,5%.

ad e. Gennemsnitsindbetaling pr. år pr. medlem

Den gennemsnitlige årlige indbetaling for de omhandlede medlemmer beløber sig til kr. 100,50 i 1987-priser. Adskillige medlemmer regner tegner sig endvidere senere for en anden og langt højere ydende støtteform. Virkningen heraf er af forsigtighedshensyn ikke medtaget i beregningerne.

Hovedresultat/konklusion:

Med udgangspunkt i de ovenfor anførte delkonklusioner kan det konstateres, at den samlede kapitaliserede værdi i 1987-kroner for eet års medlemshvervning via lotterier er ialt 35.897.000 kr (ved en realstigning på 1%) eller ialt 56.443.000 kr (ved en realstigning på 2,5%). Det skal her erindres, at den konstaterede realstigning er på 4,87% p.a. samt at hvervningen foretages hvert år.

2. Undersøgelse af, hvor stor en del af Kraftens Bekæmpelses testamentariske gaver, der kommer fra medlemmer:

Det kan konstateres, at Kræftens Bekæmpelse har 3 gange flere arvesager fra medlemmer end fra ikke-medlemmer.

Den øgede medlemstilgang via lotterier vil derfor føre til betydelig flere testamentariske gaver end Landsforeningen ellers ville have fået.

- 00000 -

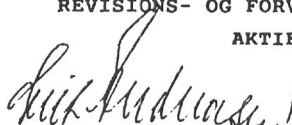
REVISORERKLÆRING :

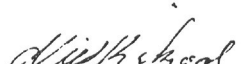
Som revisorer for Kræftens Bekæmpelse skal vi hermed bekræfte, at vi har gennemgået de beregninger, der redegøres for ovenfor, og har sikret os, at det grundlæggende materiale foreligger, og at de ovennævnte beregninger giver et korrekt billede af den skete udvikling vedrørende de enkelte elementer.

Vi kan samtidig bekræfte, at der ved beregningen af hovedresultatet er anvendt et forsigtigere skøn end den konstaterede udvikling kan berettige til.

København, den 15. december 1987

REVISIONS- OG FORVALTNINGS-INSTITUTTET
AKTIESELSKAB

Leif Andreassen
statsaut. revisor

Niels Kierkegaard
statsaut. revisor

Besl. O. nr. 4.

(Jfr. innst. O. nr. 10)

Ar 1985 den 10. desember holdtes Odelsting, hvor da ble gjort **slikt**

vedtak til lov

om tallspillet Lotto.

§ 1

Tallspillet Lotto drives 1 overensstemmelse med forskrifter som godkjennes av Kongen. Spillereglene, herunder regler om høyeste gevinst, fastsettes i forskriftene.

§ 2

Tallspillet Lotto ledes av et styre på 3-5 medlemmer som oppnevnes av Kongen. Med Kongens godkjenning **overdrar** styret helt eller delvis driften av spillet til et selskap eller institusjon på betingelser som fastsettes ved avtale.

Styret fører tilsyn med at spillet drives i overensstemmelse med avtalen, bestemmelsene 1 denne lov og forskriftene.

§ 3

Overskuddet skal fordeles med 33 pst. til statskassen og 67 pst. til kulturformål. Midlene til kulturformål fordeles **av** Stortinget.

Før fordeling skjer etter første ledd kan humanitære, religiøse og andre organisasjo-

ner tilgodesees med midler av inntektene for å motvirke tap Lotto måtte påføre dem ved bortfall av andre spille- eller lotteriinntekter.

54

Summen av gevinstene skal utgjøre minst 50 pst. av spillsummen. Retten til gevinst bortfaller dersom kravet på gevinsten ikke er meldt til driftsselskapet eller driftsinstitusjonen innen 3 måneder etter at spilleomgangens gevinstresultat er kunngjort.

§ 5

Salget av spillekuponger kan bare skje fra driftsselskapet eller driftsinstitusjonens kontor eller fra forhandler som selskapet eller Institusjonen har i Norge.

56

Loven trer 1 kraft fra den **tid** Kongen bestemmer.

Åshild Hauan,
president.

Inger Lise Gjorv,
sekretær.

LOTTOUDVALGET
SEKRETARIATET
MINISTERIET FOR SKATTER OG AFGIFTER
SKATTEDEPARTEMENTETS 4. KONTOR
SLOTSHOLMSGADE 12
1216 KØBENHAVN K

Anno Marie Frederiksen tir. 01 92 33 66
Michael Thielsen tir. 01 72 00 11

Hr. generalsekretær Arne Husveg
Norges Blinde Forbund
Sporveigaten 10
0308 Oslo
Norge

1. maj 1987
MT/aa

3eg tillader mig herved at henvende mig til Dem i følgende anledning:

I Danmark har det gennem nogen tid været drøftet at indføre et lottospil, som man bl.a. kender det i Norge. Før der tages politisk beslutning om eventuel indførelse af et sådant spil, har den danske regering ønsket, at fordele og ulemper ved spillet nærmere blev undersøgt i et udvalg, og det er i min egenskab af sekretær for dette udvalg, jeg henvender mig til Dem.

De ulemper, der især har været nævnt i debatten, er lottospillets eventuelle negative indflydelse på andre spilformer, herunder de humanitære lotterier. I Danmark har der således gennem adskillige år været tradition for, at humanitære organisationer f.eks. Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse, Røde Kors, og Dansk Blindesamfund, har finansieret dele af deres humanitære virksomhed ved indtægterne fra landslotterier.

Til brug for udvalgets arbejde er det naturligvis af største betydning at få viden om de norske erfaringer i forbindelse med indførelse af talspillet lotto.

Fra tidligere telefonsamtaler ved jeg, at De har været dybt involveret i den tilsvarende norske problemstilling, og udvalget har derfor ønsket at rette direkte henvendelse til Dem i håbet om, at De vil være behjælpelig med besvarelsen af følgende spørgsmål:

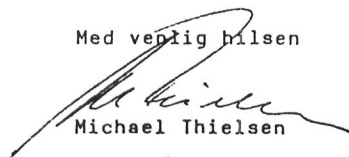
- 1) Foreligger der oplysninger om, hvilke samlede omsætninger de norske landslotterier har opnået i årene 1980-86?
- 2) Har der tegnet sig et billede af, hvilke tab landslotterierne samlet har haft i 1986 som følge af lotto? Kan der gives eksempler på sådanne tab?
- 3) I den danske debat har det været fremme, at der foruden det tab, som kan konstateres ved eventuel tilbagegang i lotterierne, også er risiko for, at organisationerne mister "profil", hvis interessen for lotterier helt eller delvist bort-

falder. Dette kan få indflydelse på organisationernes finansiering gennem frivillige bidrag (arv og gave). Har tilsvarende synspunkter været fremme i Norge? Kan der i givet fald påvises nogle omstændigheder, der bekræfter denne antagelse?

- 4) Er det på kortere eller længere sigt sandsynligt, at visse lotterier må stoppe på grund af konkurrencen fra lotto?
- 5) Endelig imødeser jeg meget gerne Deres personlige bedømmelse af den ordning, man har fået i Norge og - da jeg ved, De ikke finder den tilfredsstillende - Deres forslag til, hvordan en rimelig kompensationsordning kunne etableres. Andre kommentarer og relevant materiale, som måtte forefindes, modtager jeg selvsagt også meget gerne.

På udvalgets vegne på forhånd min bedste tak.

Med venlig hilsen

Michael Thielson

NORGES BLINDEFORBUND

LANDSFORBUNDET AV BUNDE OG SVAKSYNTE

Lot tout valget
 Sekretariatet
 Ministeriet for Skatter og Afgifter
 Skattedepartementets 4.kontor
 Slotsholmsgade 12
 1216 KØBENHAVN K

Hovedkontor:

Sporveistgt. 10
 0354 Oslo 3
 P.B. 5900 • Hegdehaugen
 0308 Oslo 3

Tlf. (02) 46 69 90

Bankgiro:
 6034.05.15199

Postgiro:
 4 12 53 73

Oslo, den 25. juni 1987.

Herr Michael Thielsen,

På veiene au vår generalsekretær Arne Husveg har jeg fått i oppgave å besvare Deres brev av 1.mai 1987. Utifra samtale med vår generalsekretær har jeg forstått at De gjennom telefonsamtaler med ham allerede har fått endel informasjon om situasjonen i Norge etter innføringen av tallspillet Lotto.

Forsøk på å besvare Deres spørsmål:

1. Det foreligger ingen tilgjengelige opplysningen om samlede omsetninger for norske landslotterier i årene 1980-1986.
2. Det er for oss umulig å tallfeste tap de humanitære landslotterier har hatt etter innføringen av Lotto, men at de har vært betydelige er hevet over enhver tvil. 14 av de store humanitære lotterier har hatt problemer med mitsolgte lotterier i 1986 til tross for ekstra innsats og omkostninger. De fleste er meget betenkt over de ekstra kostnadene som er involvert. De er likeledes betenkt over at Lotto opererer med kontanter som premier samt den intensive mediafokisering Lotto får gratis. For å gi et bilde av forholdene kan vi tallfeste Lottos virkning på de etablerte statlige pengespill som Tipping og Pengeotteriet.

Fotballtipping.

Har hatt en jevn og stddig utvikling gjennom alle år. I 1982 var omsetningen 1 milliard 165 millioner kr. stigende jevnt til 1 milliard 965 millioner kr. i 1985. (I 1986 ble Lotto innført med resultat etter 9 mnd. 640 millioner n.kr.). Dette medførte at fotballtippingen dette år fikk en nedgang med resultat 1 milliard 885 millioner kr.

NORGES BLINDEFORBUND

- 2 -

Pengelotteriet.

Stabil fremgang i omsetningen helt frem til 1986.

For eksempel kan nevnes desember måned som vanligvis er Penge-
lotteriets beste måned i året:

Desember 1985 omsetning 30 millioner kroner

Desember 1986 omsetning 10 " "

Pengelotteriets årsomsetning i 1986 sank med 76 millioner kr.
på grunn av Lotto.

Disse statlige pengespill har således tallfestet svikten og
entydig henviser de til innføringen av Lotto.

3. Lotteriutsendelsene gir iiten tvil organisasjonene en
betydelig adgang til å informere og styrke sin egen
profilering.
Faller lotteriene bort vil det få betydelige konsekverser,
ikke bare bortfall av de betydelige inntektene fra selve
lotteriet men også på de frivillige gaver samt donasjoner
i form av arv.
4. Etter vår mening vil innføringen av Lotto gjøre at kun de
- sterkeste tradisjonelle lotterier vil overleve. Antall
humanitære lotterier vil trolig bli vesentlig redusert.
5. Den ordning vi har fått i Norge hvor kun bevislig bortfall
av lotteriinntekter p.g.a. Lotto kan refunderes er så
svakt formulert (se vedlegg Besl. Ø. nr. 4.§ 3), at de
humanitære organisasjoner vil få store vanskeligheter med
dokumentasjonen.

Allerede før innførelse av Lotto anbefaler vi at en sørger for å
få en fordelings -nøkkel fastsatt hvor de humanitære organisasjoner
sikres en vesentlig andel.

Med vennlig hilsen,

Norges Blindesforbund

Sverre O. Wiig
Inntektsleder

Kopi : Generalsekretær A.J.Husveg

DET KONGELIGE FINANS- OG TOLLDEPARTEMENT

KONTOR: AKERSGT. 42 - TLF (02) 11 90 90

TELEFAX: 1 1 60 26 -TELETEX 8102900 FDEP N. TIL FINANSDEPARTEMENTET

POSTADRESSE: POSTBOKS 8008 DEP.. 0030 OSLO 1

Lottoutvalget
Sekretariat
Ministeriet for skatter og
avgifter,
Skattedepartementets 4.ktr
Slotsholms. 12
1216 KØBENHAVN

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
4374/87 C SL/NJ

Dato 25.9.87

LOTTO

Det vises til Deres brev av 9.4.87, Finansdepartementets brev av 10.8.87 s.a., samt senere telefonsamtale.

1.
Som det framgår av Finansdepartementets brev av 10.8.87, tok enkelte frivillige organisasjoner i inneværende budsjettermin i brev til Finansdepartementet opp spørsmålet om tildeling av Lottomidler etter Lottolovens § 3 annet ledd. Finansdepartementet tant på det grunnlag behov for å kartlegge situasjonen. I et eget rundskriv til organisasjoner med landsomfattende lotterier - 55 organisasjoner i alt, ble disse gitt anledning til å legge fram talloppgaver over lotteriutviklingen de siste år. Henvendelsen ble besvart av 25 organisasjoner.

2.
Finansdepartementet har følgende bemerkning til de enkelte spørsmål i Deres brev av 9.4.87:

Ad.sp.1)

Finansdepartementet har dessverre ikke opplysninger som viser total omsetning for de frivillige organisasjoners lotterivirksomhet.

En har kun opplysninger om omsetningsutviklingen for organisasjoner som har sendt inn materiale i henhold til Finansdepartementets rundskriv, og som viser følge talloppgaver:

1000kr

	1984	1985	1986
Tot. omsetn.	78866	119233	130664
Ant. org. med lotteri	17	22	22

540- 1003 - 566

Ad.sp.2)

Regler for landsomfattende lotterier er hjemlet i Lov av 12. mai , Nr.3.1939, jf. vediegg. I henhold til § 2 krever avholdelse av lotteri tillatelse fra politiet.

Ad.sp.3)

Et mindre antall frivillige organisasjoner har fremmet anmodning om kompensasjon i henhold til lovbestemmelsen. Som det framgår ovenfor **ble** Finansdepartementets henvendelse besvart av 25 organisasjoner.

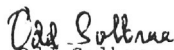
Finansdepartementet kan imidlertid av formelle hensyn ikke oversende kopier av de enkelte organisasjoners soknader, men det vises til **oversikten** over pkt. 1, som gir et totalbilde av utviklingen.

Ad.sp. 4)

Henninger fra de frivillige organisasjoner i henhold til lovbestemmelsen er behandlet i tråd med spesi-
fikasjoner i Finansdepartementets brev av 7.7.87.
Dersom kompensasjon etter lovbestemmelsen skal gis, må det dokumenteres at innføring av Lotto har påført lotterivirkksomheten totalt sett en betydelig omset-
ningssvikt som kan henføres til opprettelsen av Lotto.

Finansdepartementet håper at dette vil være til hjelp for Lottoudvalgets videre arbeid. Så snart stats-
budsjettet legges frem (6. oktober), vil vi oversende de aktuelle avsnitt fra budsjettet som omhandler Lotto.

Etter fullmakt

Odd Solbraa

Steinar Lien

IOGT-NTO Lotteribyrå

Mölnlycke den 3 augusti 1987

LOTTOUDVALGET

Sekretariatet Att: Michael Thielsen
Ministeriet for skatter og avgifter
Slotsholmsgade 2
1216 KØBENHAVN K / Danmark

Refererande till Ert brev av den 17 juni 1987 får vi först be om ursäkt för sent svar, beroende på tjänsteresor, kongresser och nu senast ferieperioden.

Först vill vi meddela att det för närvarande pågår en statlig utredning, vars uppgift är att föreslå förbättrade möjligheter för folkrörelserna att öka sina inkomster via spel- och lotterinkomster. Detta beroende på att folkrörelserna under perioden 1976-1986 förlorat stora marknadsandelar till den statliga spel- och lotteriverksamheten. Sålunda hade folkrörelserna 1976 34% av den totala lotterimarknaden, medan de 1986 endast hade 19%, d.v.s. nästan en halvering på 10 år av folkrörelsernas del. Se bil. diagram från artikel i Aftonbladet 8 juni 1987. Om vi tar hänsyn till inflationen så är det endast Socialdemokraterna och IOGT-NTO-rörelsen som klarat att bibehålla sin omslutning efter avräkning av inflationen till 1984 resp. 1983.

Undertecknad som ingår i ett speciellt folkrörelse "utvalg" för att öka möjligheterna och att ge service och lämna uppgifter till den statliga utredningen, hoppas på en proposition till riksdagen som gör att folkrörelserna kan ta tillbaka de förlorade marknadsandelarna.

Det statliga lottospelet har nämligen utan tvekan inverkat negativt på folkrörelsernas lotterier under de första åren efter införandet av lotto trots kraftiga marknadsföringsinsatser. Först från 1986 har IOGT-NTO-rörelsen lyckats bemästra lotto-konkurrensen och få förbättrade resultat. Orsaken är ökad marknadsföring, den statliga vinstskattens avskaffande och införandet av miljonvinster i våra lotterier.

Beträffande omsättning resp. vinst av våra lotterier under perioden 1979-1986 är detta enl. följande utan hänsyn tagen till inflationen.

År	Omsättn. milj. kronor	Vinst milj. kronor
1979	17,8	3,3
1980	20,5	4,5
1981	22,2	5,3
1982	25,6	6,4
1983	28,5	0,7
1984	30,7	8,5
1985	30,2	7,3
1986	47,1	15,5

I hopp om att ovanstående uppgifter och siffersammanställningar skall vara till glädje vid en bedömning av vad ett införande av lottospel kan betyda för folkrörelsernas lotterier.

Med vänlig hälsning
IOGT-NTO LOTTERIBYRÅ

Stig Kroon

FOLKRÖRELSESNAS LOTTERIBYRÅ BOX 6666 113 84 STOCKHOLM TELEFON 08-736 06 10 KL. 9-15. TELEFAX 08-30 87 60	
---	--

TA/DL

Stockholm 1987-08-28

MODTAGET

28 AUG. 1987

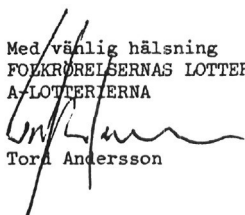
Ske + svar

Ministeriet for skatter og afgifter
 Skattedepartementets k.kontor
 Slotsholmsgade 12
 1216 KÖPENHAMN K
 D a n m a r k

Er skrivelse 17 juni 1987 MT/aa

Vi ber om ursäkt för att vi inte tidigare besvarat Er skrivelse, men här kommer en sammanställning över vår utveckling på lotteri-marknaden.

Med vänlig hälsning
 FOLKRÖRELSESNAS LOTTERIBYRÅ
 A-LOTTERIERNA

 Torbjörn Andersson

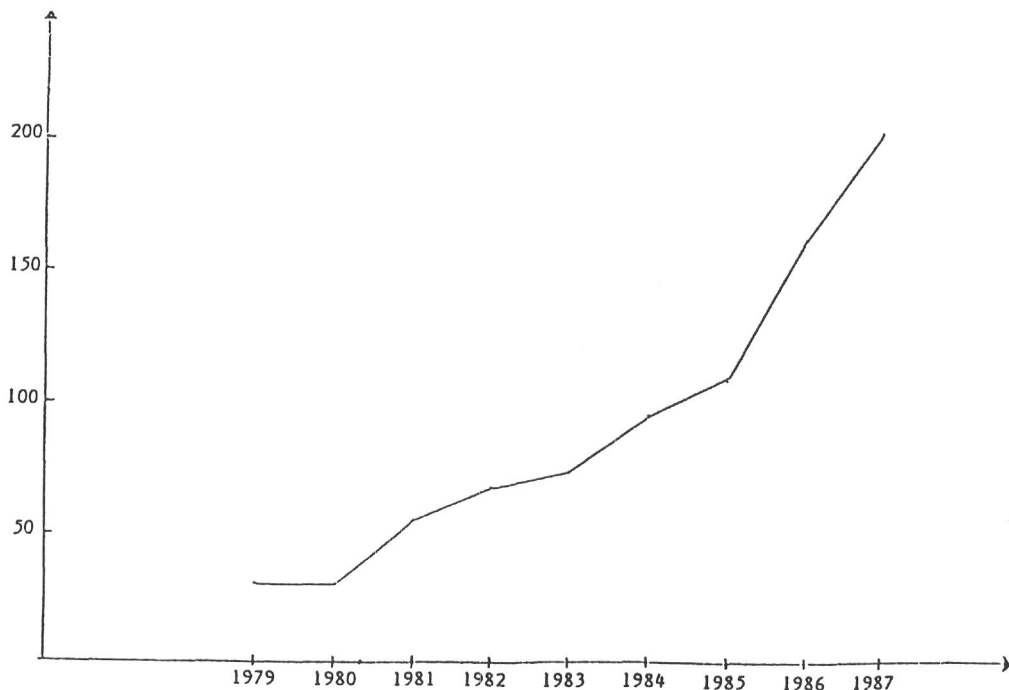
	<u>1979</u> 1984	1980 1985	<u>1981</u> 1986	<u>1982</u> 1987	<u>1983</u> 1988	
Socialdemokra- tiska KVICK- LOTTERIET	12,0	12,0	12,0	12,0	16,0	milj.kronor
Socialdemokra- tiska A-LOTTE- RIET	18,0	18,0	18,0	18,0	22,0	milj.kronor
Socialdemokra- tiska KOMBI- LOTTERIET	20,0	20,0	72,0	70,0		
Socialdemokra- tiska MÅNADS- LOTTERIET	49,5	63,0	22,5 54,0	33,750 91,0	33,750 91,0	milj. kronor
	6,480	3,240	3,240			milj.kronor

Total omslutning 1979-1988

Kronor 907.460.000: -

De svenske A-lotteriers **omsætning** i årene 1979 - 1987 (mio. Skr.)

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Socialdemokratiske KVICK-LOTTERIET	12,0	12,0	12,0	12,0	16,0	16,0	18,0	32,0	50,0
Socialdemokratiske A-LOTTERIET	18,0	18,0	18,0	18,0	22,0	20,0	20,0	72,0	70,0
Socialdemokratiske KOMBI-LOTTERIET			22,5	33,750	33,750	49,5	63,0	54,0	91,0
Socialdemokratiske MANADS-LOTTERIET						6,480	3,240	3,240	-
Total omsætning	30,0	30,0	52,3	63,750	71,750	91,980	104,240	161,240	211,00

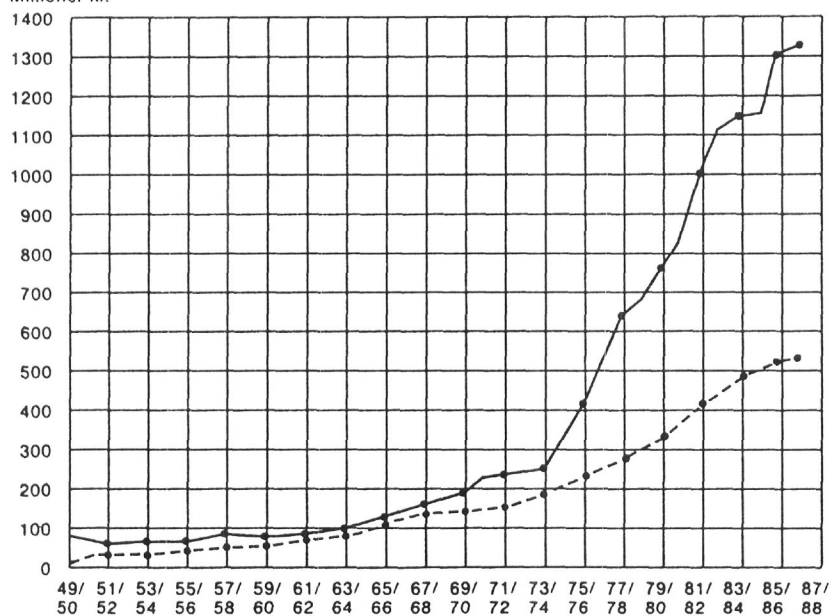

Tipsomsætningen 1949 • 1987 - i mio. kr.

1949/50	67,7	1968/69	160,6
1950/51	55,7	1969/70	178,6
1951/52	48,2	1970/71	220,1
1952/53	46,1	1971/72	225,4
1953/54	53,2	1972/73	224,3
1954/55	52,4	1973/74	243,2
1955/56	54,4	1974/75	302,3
1956/57	69,9	1975/76	405,6
1957/58	70,5	1976/77	527,1
1958/59	67,5	1977/78	635,0
1959/60	63,4	1978/79	676,3
1960/61	61,9	1979/80	751,9
1961/62	74,8	1980/81	828,2
1962/63	73,1	1981/82	997,2
1963/64	91,1	1982/83	1.104,7
1964/65	97,2	1983/84	1.152,5
1965/66	114,0	1984/85	1.161,5
1966/67	136,5	1985/86	1.300,5
1967/68	145,7	1986/87	1.325,3

Udviklingen i tipsomsætningen siden 1949
Til sammenligning udviklingen i forbrugerpris-
indekset (stiplet linie)

Millioner kr.

SALES PER CAPITA

1986

MEMBER COMPANY	PER YEAR		Ø PER WEEK	
	Can. S	SFr.	Can. \$	SFr.
Illinois State Lottery, Springfield (OSA)	158,04	177,00	3,04	3,40
Michigan Bureau of State Lottery, Lansing (OSA)	147,61	165,33	2,84	3,18
Deutsche Klassenlotterie, Berlin (Berlin/FRG)	141,92	158,95	2,73	3,06
Nordwest Lotto und Toto, Hamburg (Hamburg/FRG)	123,77	138,62	2,38	2,67
Norsk Tipping AS, Hamar (Norway)	121,66	136,26	2,34	2,62
Aktiebolaget Tipstjänst, Stockholm (Sweden)	115,24	129,07	2,22	2,48
Islensk Getspa Ithrottamidstbdin Laugardal, Reykjavik (Iceland)	108,03	120,99	2,08	2,33
Saarland-Sporttoto GmbH, Saarbrücken (Saarland/FRG)	100,76	112,85	1,94	2,17
Westdeutsche Lotterie GmbH und Co., Köln + Münster (Nordrhein-Westfalen/FRG)	98,38	110,18	1,89	2,12
Bremer Toto und Lotto GmbH, Bremen (Bremen/FRG)	97,33	109,00	1,87	2,10
Sport-Toto GmbH, Koblenz (Rheinland-Pfalz/FRG)	97,16	108,82	1,87	2,09
Staatliche Sport-Toto GmbH, Stuttgart (Baden-Württemberg/FRG)	93,60	104,83	1,80	2,02
Lotterie-Treuhandgesellschaft mbH, Wiesbaden (Hessen/FRG)	91,90	102,93	1,77	1,98
Oy Veikkaus AB, Vantaa (Finland)	91,17	102,11	1,75	1,96
Tattersall Sweep Consultation, Melbourne (Australia)	88,71	99,35	1,71	1,91
Nordwest Lotto, Kiel (Schleswig-Holstein/FRG)	86,54	96,92	1,66	1,66
Niedersächsischer Fussball-Toto GmbH, Hannover (Niedersachsen/FRG)	86,00	96,32	1,65	1,85
Canada nationwide sales of all companies	82,04	91,88	1,58	1,77
Staatliche Lotterieverwaltung, München (Bayern/FRG)	77,09	86,34	1,48	1,66

MEMBER COMPANY	PER YEAR		ja PER WEEK	
	Can. \$	SFr.	Can. \$	SFr.
Oesterreichische Lotto Toto Gesellschaft mbH, Wien (Austria)	72,26	80,93	1,39	1,56
Lotteries Commission of South Australia, Adelaide (Australia)	61,86	69,28	1,19	1.33
Loterie Nationale Belge, Bruxelles (Belgium)	60,30	67,54	1,16	1.30
Société de la Loterie Nationale et du Loto National, Moussy (France)	54,54	61,08	1,05	1,18
Sport-Toto-Gesellschaft, Basel (Switzerland)	53,19	59,57	1,02	1.15
Dansk Tipstjeneste AS, Brøndby (Denmark)	52,15	58,41	1,00	1.12
Washington State Lottery, Olympia (USA)	37,61	42,12	0,72	0,81
Apuestas Deportivas del Estado, Madrid (Spain)	37,48	41,98	0,72	0,81
Totobola/Totoloto, Lissabon (Portugal)	35,05	39,25	0,67	0,76
Bulgarischer Sporttotalisator, Sofia (Bulgaria)	32,38	36,27	0,62	0.69
C.O.N.I. Direzione generale concorsi pronostici, Roma (Italy)	31.07	34,80	0,60	0,67
Greek Organisation of Football Prognostics PRO PO, Athens (Greece)	28,11	31.48	0,54	0,61
SAZKA , Prag (Czechoslovakia)	23,55	26,38	0,45	0,51
Israel Sports Betting Board , Tel Aviv (Israel)	23,53	26,36	0,45	0,51
Sportfogadasi es Lotto Igazgatosag, Budapest (Hungary)	18,78	21,03	0,36	0,40
Littlewoods Pools Ltd. , Liverpool (Great Britain)	15,98	17,90	0,31	0,34
Caixa Economisa Federal, Brasilia (Brazil]	15,39	17,23	0,30	0.33
Stichting de Nationale Sporttotalisator, Den Haag (Netherlands)	8,02	8,98	0,15	0,17
Poslovna zajednica lutrijskih organizacija Jugoslavije , Belgrad (Yugoslavia)	6,99	7,83	0,13	0,15
Totalizator Sportowy , Warschau (Poland)	3,76	4,21	0,07	0,08
Sports Toto Malaysia Sendirian Berhad, Kuala Lumpur (Malaysia)	3,38	3,79	0.065	0,072

MEMBER COMPANY	PER YEAR		Ø PER WEEK	
	Can. \$	SFr.	Can. 5	SFr.
PoHa Chilena de Beneficencia, Santiago de Chile (Chili)	3,36	3,77	0,065	0,072
Staatliches Komitee der UdSSR für Körper- kultur und Sport, Moekau (USSR)	2,97	3,33	0,057	0,064
Pari Sportif Algérie, Alger (Algeria)	1,71	1,91	0,033	0,037
Spor Toto Teskilat Müdürlüğü, Ankara (Turkey)	1,51	1,69	0,029	0,033
Pronosticos para la Asistencia publica, Mexico D.F. (Mexico)	0,18	0,20	0,003	0,004

Travaportens totalomsætning 1980-1986 samt V6 (1984-1985)

Omsætningsstatistik pr. bane (i 1.000 kr.):

Bane	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Charlottenlund	180.237	203.853	196.285	208.456	197.952	206.972	219.597
Århus	39.281	39.456	45.885	47.686	47.091	46.257	51.204
Skovbo	30.384	33.369	31.124	35.548	42.652	47.349	55.389
Billund	20.381	19.329	19.371	21.744	25.317	23.370	25.232
Odense	16.317	15.727	17.004	18.733	20.151	19.537	19.142
Skive	9.783	11.811	14.355	16.743	18.470	20.164	22.009
Aalborg	12.724	13.801	16.445	17.734	18.631	19.381	21.020
Loll.-Falster	5.034	4.268	4.304	4.301	3.681	2.621	2.509
Bornholm	4.141	4.218	4.210	4.350	4.035	4.115	4.184
Totalomsætning - travsport	318.282	345.832	348.983	375.295	377.980	389.766	420.286
Total antal løb	4.766	4.755	4.863	4.913	4.940	4.874	4.813
Gnst. pr. løb	66.782	72.730	71.763	76.388	76.514	79.968	87.323
Totalomsætning Klampenborg Galopbane			36.185	36.112	36.581	33.726	39.556
Total antal løbsdage			35	31	33	30	34
Gnst pr. løbsdag			1.034	1.165	1.109	1.124	1.163
V6 10/3-84 - 1/12-85					115.821	40.858	

TRAVSPIL I NORGE

Fra august 1985 etableredes der i Norge et såkaldt "Krysspill" banerne imellem. Spillet går ud på, at der fra samtlige landets baner kan spilles direkte i totalisatorerne på den bane, der aktuelt har løbsdag. Væddemålene overføres elektronisk, og løbsafviklingen transmitteres til de forskellige baner. Det norske travselskab har oplyst følgende om omsætningsudviklingen:

I mio. kr.

	1985	1986		1986/ De første 4 5 uger	1987/ De første 45 uger	
Banespil	691	1.028	+ 48,8%	886	1.051	+ 19%
Rikstoto (V6)	416	400	- 3,8%	338	271	- 20%
I alt	1.107	1.428	+ 29%	1.224	1.322	+ 8%

K L A S S E L O T T E R I E T

(i mio. kr.)	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Lodseddeisaig	171,9	178,5	187,4	196,8	208,2	208,0	259,0
Stempelafgift	9,4	9,4	9,4	9,5	9,6	9,6	10,8
Tilsammen	181,3	187,9	196,8	206,3	217,8	217,6	269,8
Gevinster	123,5	125,0	134,7	136,9	149,7	149,4	176,0
Driftsudgifter netto, inkl. ikke fradrags- berettiget købsmoms	57,8 29,3	62,9 30,9	62,1 31,9	69,4 33,1	68,1 33,6	68,2 34,1	93,8 40,2
Overskud	28-5	32.0	30.2	36,3	34,5	34,1	53,6

V A R E L O T T E R I E T

(i 1.000 kr.)	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Serie	186 og 187	188 og 189	190 og 191	192 og 193	194 og 195	196 og 197	198 og 199	200
Lodsedler Stempelafgift	36.282 1.354	36.734 1.370	40.906 1.383	41.174 1.392	45.407 1.403	45.207 1.397	48.781 1.389	26.066 687
Gevinster incl. afg.	37.636 23.676	38.104 23.539	42.289 26.340	42.566 26.790	46.810 29.927	46.604 29.490	50.170 31.681	26.753 17.040
Driftsudg. netto	13.960 7.957	14.565 7.657	15.949 8.461	15.776 8.639	17.183 9.174	17.114 9.072	18.489 9.439	9.713 4.973
Driftsoverskud	6.003	6.908	7.488	7.137	8.009	8.042	9.050	4.740

L A N D B R U G S L O T T E R I E T

(i 1.000 kr.)	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Serie	146	147 og 148	149 og 150	151 og 152	153 og 154	155 og 156	157 og 158
Salg af lodsedler Stempelafgift	17.540 846	35.293 1.695	39.392 1.702	40.004 1.721	44.640 1.746	44.732 1.733	48.366 1.720
Gevinstudgift incl. afgift	18.386 11.387	36.988 22.952	41.094 25.817	41.725 26.054	46.386 28.848	46.465 29.048	50.086 31.651
Driftsudgifter	6.999 4.131	14.036 8.513	15.277 9.431	15.671 9.878	17.538 10.679	17.417 10.655	18.435 11.213
Overskud	2.863	5.428	5.936	6.156	6.987	7.033	7.532

KESAK

46-48 OSNABURGH STREET, LONDON NW1 3ND, ENGLAND 00944-1387 2003

Telefontider

Mandag 16-19
 Tirsdag-fredag 12-19
 Lørdag 12-16
 Søndag 12-18
 Vi har dansk personale.

ODDS FOR				23. - 24.8. 1987									
Ugens kampe				UGE 34									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	Luton-West Ham	1.8	3.3	4.0	1								
2	Manchester U-Watford	1.6	3.5	5.0	2								
3	Norwich-Coventry	1.9	3.3	3.5	3								
4	Nottingham-F.Everton	2.8	3.3	2.4	4								
5	Portsmouth-Southam.	1.7	3.4	4.5	5								
6	QPR-Arsenal	2.6	3.3	2.5	6								
7	Sheffield W-Newcast.	1.8	3.3	4.0	7								
8	Tottenham-Chelsea	1.7	3.4	4.5	8								
9	Wimbledon-Oxford	1.8	3.3	4.0	9								
10	A. Villa-Birmingham	1.7	3.4	4.5	10								
11	Blackburn-WBA	1.9	3.3	3.5	11								
12	Bournemouth-Bradford	1.8	3.3	4.0	12								
13	Crystal P-Hull	1.7	3.4	4.5	13								
14	Leeds-Reading	1.5	3.8	6.0	14								
15	Millwall-Barnsley	1.7	3.4	4.5	15								
16	Oldham-Manch. C	2.0	3.3	3.3	16								
17	Plymouth-Huddersf.	1.7	3.4	4.5	17								
18	Shrewsbury-Ipswich	2.5	3.3	2.5	18								
19	Stoke-Middlesbrough	1.7	3.4	4.5	19								
20	Swindon-Sheffield U	1.9	3.3	3.5	20								
21	B 93-Silkeborg	3.3	3.3	1.9	21								
22	Göteborg-Malmö FF	2.0	3.0	3.7	22								
23	Ålvidaberg-Myresjö	1.7	3.2	4.5	23								
24	Schalke 04-Kaisersl.	1.8	3.2	3.8	24								
25	Köln-B. Uerdingen	1.7	3.3	4.3	25								
26	Homburg-B. München	6.5	4.0	1.3	26								
27	Mannheim-Hamb. SV	2.4	3.1	2.8	27								
28	Hannover-Karlsruhe	1.3	4.2	6.5	28								
29	W. Bremen-Bochum	1.4	3.6	5.0	29								
30	Bordeaux-Toulouse	1.4	3.7	5.7	30								
31	RC Paris-Marseille	2.5	3.2	2.6	31								
32	Cannes-Paris SG	2.5	3.2	2.6	32								
33	Brest-Lens	1.5	3.4	5.0	33								
34	Monaco-Niort	1.2	4.5	8.0	34								
35	Nantes-Metz	1.6	3.3	4.0	35								
36	Brøndby-Bronshøj	1.1	5.0	10.0	36								
37	Herfølge-ØB	4.0	3.4	1.6	37								
38	Ikast-ÅGF	2.8	3.2	2.4	38								
39	AaB-Kastrup	1.4	3.6	5.0	39								
40	Hvidovre-Næstved	2.0	3.1	3.1	40								
41	B 1903-Lyngby	1.8	3.2	3.6	41								
42	Vejle-KB	1.7	3.3	3.8	42								
43	Vanløse-Græve	2.4	3.2	2.6	43								
44	Roskilde-Svendborg	1.9	3.3	3.2	44								
45	Helsingør-Køge	1.6	3.4	4.0	45								
46	Viborg-Frø	2.3	3.2	2.7	46								
47	Randers-Slagelse	1.1	5.0	10.0	47								
48	B 1913-Esbjerg	1.4	3.6	5.0	48								
49	Degerfors-IFK Västervik	2.4	3.0	2.9	49								
50	Eskilstuna-Mora	1.4	4.0	6.5	50								
51	Forward BP	2.0	3.3	3.3	51								
52	Luleå-Karlstad	2.4	3.0	2.9	52								
53	Skejfteå-Vasalund	2.9	3.0	2.4	53								
54	Västervik SK-Gefle	2.3	3.0	3.0	54								
55	Häcken-Bromölla	1.5	3.5	5.5	55								
56	Hässleholm-Oddevold	2.4	3.0	2.9	56								
57	Kalmar FF-Kalmar AIK	1.6	3.3	4.8	57								
58	Landskrona-Karlskron	1.7	3.2	4.5	58								
59	Mjällby-Skövda	1.4	4.0	6.5	59								
60	Trelleborg-Gais	2.4	3.0	2.9	60								

INDSATS

Min. 5.- kr. pr. række og 50.- kr. pr. kupon

I overensstemmelse med KESAK's regler har vi intet ansvar for evt. trykfejl i annoncen

Totalindsats

Tip pr. telefon på følgende:

17/8-87	61	Frölunda-Norrköping	2.9	3.0	2.4
17/8-87	62	Örebro SK-Västervik SK	1.7	3.2	4.5
17/8-87	63	Silkeborg-Randers	2.2	3.2	2.8
18/8-87	64	Luton-Coventry	1.8	3.3	4.0
18/8-87	65	Portsmouth-Chelsea	1.9	3.3	3.5
18/8-87	66	Sheffield W-Oxford	1.7	3.4	4.5
18/8-87	67	Wimbledon-Everton	3.3	3.3	2.0
18/8-87	68	Blackburn-Barnsley	1.8	3.3	4.0
18/8-87	69	Bournemouth-Manch. City	2.3	3.3	2.2
18/8-87	70	Crystal P-WBA	1.8	3.3	4.0
18/8-87	71	Swindon-Huddersfield	1.6	3.4	4.8
18/8-87	72	Stoke-Hull	1.5	3.8	6.0
18/8-87	73	Millwall-Reading	1.6	3.4	4.8
18/8-87	74	Oldham-Bradford	1.6	3.4	4.8
18/8-87	75	Plymouth-Ipswich	2.0	3.3	3.3
18/8-87	76	Shrewsbury-Sheffield U	2.3	3.3	2.8
19/8-87	77	Manch. U-Arsenal	1.9	3.3	3.5
19/8-87	78	Norwich-Southampton	1.7	3.4	4.5
19/8-87	79	Nottingham F-Watford	1.8	3.3	4.0
19/8-87	80	Tottenham-Newcastle	1.5	3.8	6.0
19/8-87	81	A. Villa-Middlesbrough	1.5	3.8	6.0
19/8-87	82	Leeds-Leicester	1.7	3.4	4.5
19/8-87	83	QPR-Derby	1.9	3.3	3.5
19/8-87	84	Frankfurt-Stuttgart	1.9	3.1	3.5
19/8-87	85	Auxerre-Leval	1.4	3.7	5.7
19/8-87	86	Le Havre-Toulon	1.7	3.0	4.0
19/8-87	87	Lens-Lille	1.5	3.4	5.0
19/8-87	88	Marseille-Brest	1.3	3.9	6.5
19/8-87	89	Metz-RC Paris	1.9	3.3	3.5
19/8-87	90	Montpellier-Bordeaux	3.3	3.0	1.9
19/8-87	91	Niort-St. Etienne	1.7	3.0	4.0
19/8-87	92	Nice-Nantes	1.6	3.3	4.5
19/8-87	93	Paris SG-Monaco	1.8	3.1	3.6
19/8-87	94	Toulouse-Cannes	1.2	4.5	8.0
21/8-87	95	B.M. Gladbach-B. Leverkusen	1.5	3.4	5.0
21/8-87	96	Nürnberg-Dortmund	1.7	3.3	4.3

Vi har desuden odds på franske, norske og skotske kampe. Igennem hele sæsonen kan du tippe, hvem der bliver vinder af den engelske liga. Vi har løbende odds herpå.

VIND OP TIL KR. 100.000

Spil min. 3 tegn i én kolonne. Er alle spillede tegn rigtige, da gang odds med hinanden, så kender du straks din gevinst.

Sådan sender du dit Indskud til os:

1. Personlig check, max. kr. 1000.
2. Bankcheck.
3. Eurocheck max. kr. 1000.
4. Kontant (anbefalet brev).

VENLIGST INGEN MØNTER.

BEMÆRK VENLIGST: Er en check ikke korrekt udfyldt, er spillet ugyldigt uanset tab/gevinst.

Navn

Adresse

Postnr./By

Telefon

☐ Ny kunde

☐ Gl. kunde

Sendes senest onsdag ved normal post.

Exprespost senest torsdag.

Tilladt for alle over 18 år.

Sammenlign vore odds med andre bookmakere!

Klip hele annoncen ud!

Beskrivelse af de i Pulje 2 omtalte organisationer, der i det væsentlige er kendetegnet ved at optræde som interesseorganisationer for handicappede og syge.

Der tænkes her på organisationer, der som et væsentligt element i deres virksomhed optræder som interesseorganisation for handicappede overfor offentlige myndigheder og er et samlingssted for handicappede", hvor et fælles socialt liv kan udspille sig (sociale netværk).

Det er umuligt at foretage en helt skarp afgrænsning, men som hovedretningslinje fastslå, at der er tale om organisationer, hvor handicappede og/eller deres pårørende mødes for at gøre noget for sig selv og hinanden.

Typisk for de fleste andre humanitære organisationer, der beskæftiger sig med områder, der tangerer de her beskrevne er, at der er tale om organisationer af mennesker, der gerne vil gøre noget for andre (f.eks. Dansk Røde Kors) og/eller vil støtte forskning, typisk udført af læger (f.eks. Hjerteforeningen).

Der bør være tale om organisationer, der er landsdækkende og som gennem deres eksistens i en årrække, 3-5 år, samt et vist medlemstal, 3-500 hundrede, har dokumenteret deres eksistensberettigelse. Mindre, veldefinerede handicapgrupper bør ikke nødvendigvis opfylde denne betingelse, men er der tale om en opsplitning af en allerede eksisterende organisation, eventuelt med det formål at øge tilskudsmulighederne, bør en sådan tendens ikke nyde fremme,

Følgende organisationer opfylder gennem deres medlemsskab af De Samvirkende Invalideorganisationer, der har vedtægtsmæssige krav for medlemsskab, der ikke strider mod ovenstående, betingelserne for tilskud efter pulje 2: Landsforeningen af Lungehandicappede, Danmarks Bløderforening, Danmarks Psoriasis Forening, Danske Døves Landsforbund, Dansk Epilepsiforening, Foreningen for Spastisk Lammede, Landsforeningen for Nyresyge i Danmark, Landsforeningen Evnesvages Vel, Landsforeningen for Bedre Hørelse, Landsforeningen for

Laryngctomerede, Landsforeningen Sindslidendes Vel, Stomiforeningen Copa, Landsforeningen af Vanføre, **Scleroseforeningen**, Foreningen af Stammere i Danmark, Psykotiske Børns Vel, Gigtforeningen, Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede, Landsforeningen for Afasiramte, Dansk Døvblinde Forening, Dansk Blindesamfund, D.S.I.-Ungdom.

Indirekte er Bolig-, Motor- og Hjælpe-middeludvalget en del af systemet, ligesom en række forældreforeninger, f.eks. Gigtramte Børns Forældreforening, Hørehæmmede Børns Forældreforening og Blinde Børns Forældre Forening er knyttet til systemet via deres tilknytning til Gigtforeningen, Landsforeningen for Bedre Hørelse og Dansk Blindesamfund. Videre findes der en række ungdomsorganisationer samlet i D.S.I.-ungdom. Organisationer af denne type bør ikke være direkte tilskudsmodtagere, men afklare sine ønsker sammen med hovedorganisationerne.

Udover D.S.I. og **D.S.I.'s** medlemsorganisationer anses af andre lotteriførende organisationer Muskelsvindfonden og Astma-Allergi-foreningen at være omfattet af pulje 2.

Der er således ikke tale om et krav om medlemsskab af D.S.I., ej heller tale om eksklusivitet i den forstand, at organisationer, der senere måtte opstå, ikke vil kunne komme i betragtning ved en fordeling af pulje 2's midler.